

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

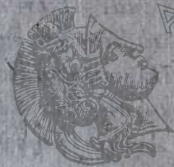
Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ἀναπτύξεως τοῦ μοναχικοῦ βίου.—Τὸ
"Ἅγιον" Ὄρος καὶ αἱ ἐν αὐτῷ Ἱεραὶ Μοναί.—Ἐπίτο-
μοι βιογραφίαι τῶν ἐπισημοτέρων Ἀγιορειτῶν ἀγίων
Πατέρων.—Πλεονεκτήματα καὶ καθήκοντα τοῦ μονα-
χικοῦ βίου (ὑπὸ Φενελῶνος).—Χάρτης τῆς Χερσο-
νήσου τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

« Δεῦτέ μοι πείθεσθε λαοί, ἀναβάγτες
> εἰς τὸ Ὄρος τὸ Ἅγιον τὸ ἐπουρά-
> νιον, ἄλλως σιῶμεν ἐν πόλει ζῶντος
> θεοῦ, καὶ ἐποπιτεύσωμεν νοί, θεότητα
> αὐλοῦ Πατρὸς καὶ Πνεύματος, ἐν Υἱῷ
> Μονογενεῖ ἀπαστράπτουσαν. (Ἰωάνν.
Δαμασκ. 6ῃ Ἀγούσιον. Ὁδὴ θ').

2

ΠΡΟΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ἀναπτύξεως τοῦ μοναχικοῦ βίου.—Τὸ
"Ἅγιον" Ὄρος καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ἱεραὶ Μοναί.—Ἐπιτο-
μοὶ βιογραφίαι τῶν ἐπισημοτέρων Ἀγιορειτῶν ἁγίων
Πατέρων.—Πλεονεκτήματα καὶ καθήκοντα τοῦ μονα-
χικοῦ βίου (ὑπὸ Φενελῶνος).—Χάρτης τῆς Χερσο-
νήσου τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

« Δεῦτέ μοι πείθεσθε λαοί, ἀναβάντες
» εἰς τὸ Ὄρος τὸ Ἅγιον τὸ ἐπουρά-
» νιον, ἀλλως στώμεν ἐν πόλει ζῶντος
» θεοῦ, καὶ ἐποπτεύσωμεν νοῦ, θεότητα
» αἴλον Πατρὸς καὶ Πνεύματος, ἐν Υἱῷ
» Μονογενεὶ ἀπαστηράτισσαν». (Ἰωάνν.
» Λαμασκ. 6ῃ Ἀγγούστου. Ὁδηθ').

Τὸ βιβλ.
Ἰωάννης Π. Γαβριήλ
Γρηγόριος Μοναχός
Ἁγιορειτῆς
22/10/15
Ἐνθὺν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ 56

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- 1) *Ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω*. Κοσμά Βλάχου. 1913. Βόλος.
 - 2) *Ἱστορία Λαυσαϊκή*. Αἰγυπτίνου Ἰαροῦ. 1913. Ἱεροσόλυμα.
 - 3) *Συναξαριστής*. Δουκάκη. Ἀθηναί. 1889.
 - 4) *Histoire Ecclésiastique*. Eleury. 1855. Paris.
 - 5) *Ἀθωνικὸν Πατερικόν*. (Ἐκδόσις τοῦ ῥωστικοῦ Κοινοβίου ἐν Μόσχᾳ 1897. Ρωσιστί).
 - 6) *Ὁδηγὸς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος*. (Ἐκδόσις τοῦ ῥωστικοῦ Κοινοβίου ἐν Μόσχᾳ 1903. Ρωσιστί).
-
- AKAΔHMIA
- 1

ΤΗΣ ΔΕΚΑΡΙΘΜΩ: ΣΕΠΤΗΙ ΧΟΡΕΙΑ:

ΤΩΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ

ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ

Ο ΠΟΝΗΣΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Προτιθέμενοι νὰ ἐκδόσωμεν τὸν «*περὶ πλεονεκτημάτων καὶ καθηκόντων τοῦ μοναχικοῦ βίου*» Λόγον τοῦ Φενελῶνος, ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ προτάξωμεν *προλεγόμενά τινα* περὶ τοῦ καθόλου μοναχικοῦ βίου, περὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, (ἐνθα ἐπὶ τοσοῦτον ἤχμασε καὶ ἀκμάζει ὁ μοναχικὸς βίος), καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶν Μονῶν μετ' ἐπιτόμων βιογραφιῶν τῶν ἐπισημοτέρων ἀγιορειτῶν ἁγίων Πατέρων. Τοῦτο δέ, ἵνα τὸ ἀνά χειρας ἐχειρίδιον ἡμῶν δυνηθῆ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς μὲν τοὺς ἐνδυθέντας ἢ σκοποῦντας νὰ ἐνδυθῶσι τὸ μοναχικὸν φόρεμα, ὡς ἐπιτομὸς τις μελέτη τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἐπίγνωσιν τῶν πλεονεκτημάτων καὶ καθηκόντων τῆς οἰκείας θέσεως· εἰς δὲ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ Ἁγιον Ὄρος καὶ στερουμένους παντὸς ἑτέρου τοιοῦτου βοηθήματος, ὡς πρόχειρος ὁδηγὸς καὶ συνέκδημος τῆς ἱερᾶς αὐτῶν ἀποδημίας· εἰς πάντας δὲ τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς ὡς θρησκευτικὴ τις μελέτη διυπνίζουσα καὶ ἐπιρρωννύουσα τὰ ἐν αὐτοῖς θρησκευτικὰ συναισθήματα.

Ἐγγραφον ἐν ἀγίῳ Ὁρει Ἄθω, ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Ξηροποτάμου,
Ἀπριλίου 1η 1915.

Ὁ πονήσας

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ

§ 1. *Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ἀναπτύξεως τοῦ μοναχικοῦ βίου.*

Τὰ εὐαγγελικὰ παραγγέλματα διαιροῦνται εἰς ἐντολάς ἢ ἐπιτάγματα καὶ εἰς παραινήσεις ἢ συμβουλὰς. Καὶ αἱ μὲν ἐντολαὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ τηρῶνται ὑπὸ πάντων τῶν χριστιανῶν τῶν κηδομένων τῆς ἰδίας σωτηρίας· αἱ δὲ παραινήσεις ἀφορῶσι μόνον τοὺς σπεύδοντας πρὸς τὴν τελειότητα, κατὰ τὸ «εἰ θέλεις τέλειος εἶναι» (Ματθ. ιθ' 21) καὶ «ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω» (αὐτ. 13). «Τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας (λέγει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος) τὰ μὲν ἀνάγκη ἔχει τοῖς ἐπιτατιομένοις, ἃ καὶ μὴ φυλάττουσι κίνδυνος, τὰ δὲ οὐκ ἀνάγκη, αἴρουν δέ, ἃ φυλάττουσι μὲν τιμὴν καὶ ἀντίδοσιν, μὴ φυλάττουσι δὲ οὐδ' ὄντιν οὖν κίνδυνον».

(Κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλιτευτικὸς Α' § 91).

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κηρύγματος οἱ ὁπαδοὶ τοῦ νέου δόγματος συνήρχοντο ἐν ἰδιαιτέρῳ τινὶ οἰκίῳ (ὡς μὴ ὑπαρχόντων εἰσέτι χριστιανικῶν ναῶν), ἐνθα ἐτέλουν τὰ τῆς λατρείας καὶ ἐδιδάσκοντο ὑπὸ τῶν ποιμένων τὰ εὐαγγελικὰ διδάγματα, συμφώνως πρὸς τὰ ὅποια ὄφειλον νὰ ρυθμίζωσι τὰ ἔθνη καὶ τὰς πράξεις τοῦ καθημερινοῦ αὐτῶν βίου. Οἱ ὁπαδοὶ τῆς νέας θρησκείας, ἃ τε ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου στρεφόμενοι, διετήρουν βεβαίως τὰς ἀπαιτουμένας σχέσεις πρὸς αὐτόν, χωρὶς ὅμως νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὰ ἀξιώματα τοῦ κόσμου. Εἶχον ἐπομένως οἰκίαν, γυναῖκα καὶ τέκνα· ἐξήσκουν τέχνας καὶ δημοσίους ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους· καὶ ἐνὶ λόγῳ δὲν ἀπέφευγον πᾶν ἔτι ἐπεβάλλετο αὐτοῖς ὡς καθῆκον πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πατρίδα, ἣτις ἔθρεψεν αὐτούς· καίτοι τινὲς ἐξ αὐτῶν, ἀφορῶντες πρὸς τὴν εὐαγγελικὴν τελειότητα, παρητοῦντο καὶ αὐτοῦ τοῦ γάμου διὰ τὸ ἀπερίσπαστον.

Προϊόντος ὁμοῦ τοῦ χρόνου ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἠδύρευετο, καὶ οἱ ἔθνικοι γιγνόμενοι χριστιανοὶ εἰσήγον βαθμηδὸν τὰς ἐξεις καὶ τὰ ἀποφθέγματα τοῦ κόσμου ἐν τῇ χριστιανικῇ

ἐκκλησίᾳ. Οὕτως ἤρξατο κατὰ μικρὸν ἀλλοιουμένη καὶ χαλαρομένη ἢ ἀρχαία ἐκείνη τῶν ἡθῶν αὐστηρότης, οὗ ἕνεκα ἢ ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου ἐκπλήρωσις τῶν εὐαγγελικῶν ἐνταλμάτων ἀπέβαιναν ὁσημέραι λίαν δυσχερῆς καὶ σχεδὸν ἀδύνατος (1). Διὸ οἱ θέλοντες ἀκριθέστερον καὶ ἀσφαλδέστερον νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐν τῇ βίῳ αὐτῶν τὰ εὐαγγελικὰ παραγγέλματα παρητοῦντο ἀσμένως τοῦ γάμου καὶ τῶν φροντίδων, ἃς οὗτος συνεπάγεται, ἀπεμακρύνοντο τῶν πόλεων, κατελάμβανον τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐρημίας, καὶ ἐξήσκουν ἑαυτοὺς ἐν τῇ εὐσεβείᾳ διὰ νηστείας, ἀγρυπνίας καὶ προσευχῆς. Οἱ τοιοῦτοι ἐκαλοῦντο **ἀσκηταὶ** τῆς εὐσεβείας, **ἀναχωρηταί, ἐρημίται, μονάζοντες**. Τῶν γενναίων τούτων ψυχῶν τὸν ἔνθεον ζῆλον καὶ τὴν πρὸς Αὐτὸν ἀφοσίωσιν, δι' ἣν καταλιμπάνοντες τὰ πάντα ἀπέβλεπον πρὸς μόνην τὴν εὐαρέστησιν Αὐτοῦ, ἐπιδοκιμάζων ὁ Κύριος, ἀνεδείκνυε καθ' ἑκάστην πολλοὺς ἐξ αὐτῶν φωστῆρας καὶ θαυματοουργοὺς καὶ ὁμοίαι ἀγγέλους ἐν σώματι, καθιστῶν αὐτοὺς ὀνομαστοὺς ἐν ἀπάσῃ τῇ οἰκουμένῃ· οἵτινες καὶ μεγάλας διὰ τοῦτο συνεισέφερον ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὑποστηρίζοντες καὶ ἐνισχύοντες τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν, ρυθμίζοντες αὐτῶν τὰ ἥθη διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, καὶ ἀνακουφίζοντες αὐτοὺς ἐκ ποικίλων μαστίγων διὰ τῶν ἰάσεων, ἃς διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐτέλει ὁ Κύριος.

Οὕτω κατὰ μικρὸν ἔλαθεν ἀρχὴν ὁ μοναχικὸς βίος, ὅστις πρῶτην αὐτοῦ κοιτίδα ἔσχε τὴν Αἴγυπτον καὶ καθηγῆτάς **Παῦλον τὸν Θεσσαλὸν** καὶ τὸν **Μέγαν Ἀντώνιον**.

Τοῦ μοναχικοῦ βίου διακρίνομεν κυρίως δύο μορφάς: Τὸν **μοναστικὸν βίον** (ἡσυχασταί, ἐρημίται, ἀναχωρηταί), καὶ τὸν **κοινοβιακόν**.

Μεσάζουσαν θέσιν μεταξὺ μοναστῶν καὶ κοινοβιωτῶν κατέ-

(1) «Εἰ δὲ φῆς δυνατὸν εἶναι καὶ ἐν μέσῳ στρεφόμενον πάντα κατορθοῦν τὰ τῆς ἀρετῆς, καὶ μὴ παίζων, ἀλλὰ σπουδάζων ἀληθῶς ταῦτα λέγεις, μὴ κατοκνήσης ἡμᾶς διδάξαι τὸ καινὸν τοῦτο καὶ παράδοξον μάθημα· οὐδὲ γὰρ βούλομαι πράγματα εἰκῆ τοσαῦτα ἔχειν, οὐδὲ τοσοῦτοις ἀπέχθεσθαι μάτην. Ἄλλὰ γὰρ οὐ δύναμαι τοῦτο μαθεῖν· οὐ γὰρ ἔατε ὑμεῖς, καὶ δι' ὧν λέγετε καὶ δι' ὧν ποιεῖται, ἀντιφθεγγόμενοι». (Χρυσόστομος. Πρὸς πιστὸν πατέρα. § 7. Τόμ. Α'. ἔκδοσις Montfaucon καὶ Πατρολογίας Migne Τόμ. MZ).

χει ὁ **Σκητιωτικὸς** (ἐν Αἰγύπτῳ) βίος, καὶ ὁ **Λαυρεωτικὸς** (ἐν Παλαιστίνῃ) βραδύτερον.

Εἰς τοὺς μοναστὰς ὑπάγεται καὶ μία ἄλλη τάξις ἐρημιτῶν, ἡ τῶν καλουμένων **Βοσκῶν**.

Τούτων οἱ μὲν κυρίως **μονασταὶ** ἀναχωροῦντες τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐρημίας μεταδιώκοντες, κατήκουν ἐν σπηλαίοις ἢ αὐτοσχεδίοις τισὶ σκηνώμασι τρεφόμενοι ἢ διὰ λαχάνων ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων, ἢ καὶ δι' ἄρτου, ὃν ἐκόμιζεν αὐτοῖς ὁ παραλαμβάνων καὶ πωλῶν τὸ ἐργόχειρον αὐτῶν, ἔπερ κυρίως ἦτο ἡ κατασκευὴ σπυρίδων ἐκ φύλλων φοίνικος.

Οἱ δὲ **Κοινοδιῶται** κατήκουν ἐν **Κοινοβίοις Μοναῖς** ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν ἑνὸς πνευματικοῦ **Πατρὸς**, τοῦ **Ἀδδᾶ**, ἢ **Καθηγουμένου**, ὃς καὶ **Ἀρχιμανδρίτης** ἐλέγετο, ὡς ἄρχων τῆς λογικῆς ταύτης τῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων μάνδρας. Εἶχον τὰ πάντα κοινά, ἐσιτίζοντο ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ τραπέζῃ ἅπαντες, καὶ ἐλάμβανον πάντα τὰ χρειώδη αὐτῶν παρὰ τοῦ Καθηγουμένου.

Οἱ **Σκητιῶται** κατήκουν ἕκαστος ἐν ἰδίῳ κελλίῳ ἢ καλύβῃ, καὶ ἐπορίζοντο τὰ χρειώδη τοῦ σώματος ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἐργοχείρου. Ἦσθιον συνήθως ἅπαξ τῆς ἡμέρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, τινὲς δὲ καὶ ἀραιότερον. Αἱ καλύβαι αὐτῶν ἔκειντο ἐξ ἰκανῆς ἀποστάσεως ἀπ' ἀλλήλων. Τὰ Σάββατα καὶ τὰς Κυριακάς, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς ἑορτάς, συνήρχοντο εἰς τινα καθεδρικὸν νᾶν, τὸ **Κυριακὸν** λεγόμενον, ἔνθα ἔβλεπον ἀλλήλους, παρεμύθουον τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην παρηγορίας καὶ προθυμοποιήσεως ἐν τοῖς πνευματικοῖς ἀγῶσι, καὶ μεταλαμβάνοντες τῶν ἀχράντων Μυστηρίων ἐνισχύοντο πρὸς τὰ πνευματικὰ παλαίσματα. Ἐποιομαίνοντο δὲ ὑπὸ τινος διακεκριμένου ἐπὶ συνέσει καὶ ἀρετῇ Γέροντος, τοῦ **Προσβυτέρου** τῆς Σκήτεως, ὅστις ἐπεσκέπτετο τὴν πνευματικὴν κατάστασιν ἑνὸς ἐκάστου, καὶ ἐρρυθμιζε τὰ τῆς πολιτείας αὐτῶν. Οἱ Σκητιῶται ἔλαβον τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἐρήμου τῆς **Σκήτεως** (ἐν Αἰγύπτῳ), ἐν ἣ ἔγκατεστάθησαν τό πρῶτον. Ἀνάλογος τοῦ σκητιωτικοῦ βίου εἶναι καὶ ὁ ἐν Παλαιστίνῃ ἀναφανείς βραδύτερον Λαυρεωτικὸς βίος, μετὰ τῆς διαφορᾶς, ὅτι ἐν αὐτῷ δὲν ἐγίνοντο δεκτοὶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οἱ ἀποτασσόμενοι τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἔπρεπε πρῶτον νὰ διαπαιδαγωγηθῶσιν ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ Κοινοβίῳ· ἔνθα, ὅταν ἐφαίνοντο δόκιμοι καὶ δυνάμενοι πλεόν νὰ ἀγωνισθῶσι καὶ κατὰ μόνας, τότε ἐνεκρίνετο ἢ εἰς τὴν Λαύραν εἰσαγωγῇ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου.

Οἱ **Βοσκοὶ** δὲ ἦσαν ἐρημίται διεσπαρμένοι κυρίως ἀνά

τὴν Συρίαν μεταξύ Ἐδέσσης καὶ Νισίβης. Ἐλέγοντο οὕτως, διότι ἦσαν οἰοει νομάδες μὴ ἔχοντες μόνιμον κατοικίαν, ἀλλὰ περιφερόμενοι ἀνά τὰ ὄρη καὶ τρεφόμενοι, καθάπερ τὰ βοσκήματα, ἐκ χόρτων μόνον, ἅτινα, ἐξερχόμενοι κατὰ τὴν ὥραν τῆς μεταλήψεως τῆς τροφῆς ὡς ἐπὶ νομὴν ἐπὶ τὸ ὄρος, ἀνεζήτουν καὶ ἀνασπώντας διὰ τινος μαχαϊριδίου ἔτρωγον. Κατῴκουν ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν βράχων καὶ ταῖς ὄποις τῆς γῆς, προσευχόμενοι καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεόν· ὁ δὲ τόπος, ἐνθα κατελάμβανεν αὐτοὺς ὁ θάνατος, ἐγένετο αὐτοῖς τάφος. Οὕτως ἀναφέρει περὶ αὐτῶν ὁ ἅγιος Ἐφραὶμ ὁ Σύρος, (Φλερὺ ἱστορ. ἐκκλησι. βιβλ. 17^{ον} VII).

Ταῦτα ἐν συνόψει περὶ μορφῶν τοῦ μοναχικοῦ βίου, οὕτινος τὰ σπέρματα κατεβλήθησαν ὑπὸ τινων ἀσκητῶν τῶν πρώτων τῆς Ἐκκλησίας αἰώνων, τῶν καλουμένων **θεραπευτῶν**. Οἱ θεραπευταὶ ὑπῆρχον εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, περισσότερο δὲ ἦσαν διαδεδομένοι ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἰδίως περὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ὀνομάζοντο θεραπευταί· ἢ διότι ἐπεμελοῦντο τὴν θεραπείαν τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ἢ διότι ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ θεραπεύειν (ἤτοι λατρεύειν) τὸ θεῖον. Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀλεξανδρέων, ἦν συνήγαγεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος, ἀπετελεῖτο οὐ μόνον ἐξ Ἑλλήνων, Ἰουδαίων καὶ Αἰγυπτίων, ἀλλὰ καὶ ἐκ παντὸς ἔθνους ἀλλοδαπῶν (Σύρων, Λίβων, Κιλικίων, Αἰθιοπῶν, Ἀράβων, Βακτριανῶν, Σκυθῶν, Περσῶν καὶ Ἰνδῶν), οὓς προσείλκυε τὸ ἐμπόριον τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης, ἣτις ἦτο ἡ δευτέρα μετὰ τὴν Ρώμην πόλις τοῦ κόσμου καὶ ἡ πρώτη κατὰ τὸ ἐμπόριον. Τῆς ἐκκλησίας ταύτης ἡ καλλιτέρα μερὶς φαίνεται νὰ ἦσαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἰδίως οἱ θεραπευταί.

Οἱ **Θεραπευταί** οὗτοι ἦσαν κατὰ πολὺ διάφοροι τῶν **Ἐσσηνῶν**, οἵτινες ἠδύρισκοντο μόνον ἐν Παλαιστίνῃ καὶ δὲν ὑπερέβαινον τὸν ἀριθμὸν τῶν 4,000.

Οἱ μὲν **Ἐσσηνοὶ** ἢ Ἐσσαῖοι φεύγοντες τὰς μεγαλόπολεις κατῴκουν ἐν ταῖς κώμαις, ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν, ἐξήσκουν μόνον τὰς ἀθῶας τέχνας, καὶ ἀπείχον τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῆς ναυτιλίας. Ἐξῶν βίον κοινοβιακόν, ἐσθίοντες εἰς μίαν κοινὴν τράπεζαν, καὶ ἐφόρουσαν λευκὰ φορέματα, ἅτινα παρελάμβανεν ἕκαστος ἐκ τοῦ κοινοῦ τῆς ἀδελφότητος. Ἦσαν φιλόξενοι, περιποιούοντο μεγάλως τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ ἀπεκόμιζον εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον πᾶν ὅ,τι ἐπορίζετο ἕκαστος ἐκ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἐργασίας. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν φοβούμενοι τὰς ἀπιστίας καὶ δυστροπίας τῶν γυναικῶν ἀπέφευγον καὶ τὸν

γάμον ζῶντες ἐν σωφροσύνῃ καὶ ἐγκρατεῖα. Τοὺς μέλλοντας νὰ καταταγῶσιν εἰς τὸ τάγμα αὐτῶν ἐδοκίμαζον ἐπὶ τρία ἔτη. Ἦσαν οἱ δεισιδαιμονέστεροι ἐκ πάντων τῶν Ἰουδαίων, μὴ παραδεχόμενοι τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ πάντα εἰς τὴν εἰμαρμένην ἀποδιδόντες, καὶ ἐτήρουν μετὰ μεγάλης ἀκριβολογίας τὰς νομικὰς παρατηρήσεις. Τὰ περὶ τῶν ἐθίμων αὐτῶν ἀναφέρει λεπτομερῶς ὁ Ἰώσηπος. (Ἰουδ. ἀρχ. XIII καὶ XVIII. Φλερύ. Ἱστορ. ἐκκλ. Α'. IV.). Τὰ μὲν λοιπὸν περὶ Ἑσσηνῶν τοιαῦτα.

Οἱ δὲ **θεραπευταὶ** φεύγοντες τὰς πόλεις κατόικον ἰδίως ἐξοχικὰ τινα μέρη πλησίον τῆς Μαρεώτιδος λίμνης. Τὰ οἰκήματα αὐτῶν ἦσαν μὲν ἀπεμονωμένα χάριν τῆς μοναξίας, οὐχὶ ὅμως καὶ κατὰ πολὺ ἀπομεμακρυσμένα, διὰ νὰ δύνανται νὰ ὑπερασπίζωνται ἀλλήλους ἐν περιπτώσει ἐπιδρομῆς ληστῶν. Τὸ οἰκήμα ἐκάστου θεραπευτοῦ ἐν ᾧ ἦν καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ εὐκτήριον, ὠνομάζετο **σεμνεῖον** ἢ **μοναστήριον**. Ἐν τοῖς σεμνεῖαις τούτοις ἐνδιαιτώμενος ἕκαστος θεραπευτὴς ἐτέλει τὰς θρησκευτικὰς αὐτοῦ ἐξασκήσεις, ἔψαλλε καὶ ἐμελέτα τὰ ἱερὰ βιβλία. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἔτρωγε πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. τινὲς δὲ ἐν διαστήματι τριῶν ἢ καὶ ἕξ ἡμερῶν ἔτρωγον ἅπαξ μόνον. Ἡ τροφή αὐτῶν ἦτο λιτή, συνισταμένη ἐξ ἄρτου, ἁλατος, ὑσώπου, καὶ ὕδατος. Τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου συνήγοντο εἰς τινα καθολικὸν ναὸν κεχωρισμένον εἰς δύο μέρη διὰ τοίχου δύο ἢ τριῶν πήχεων ὕψους, ἵνα οὕτω αἱ γυναῖκες εὐρίσκωνται κεχωρισμέναι τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀκροῶνται τῆς ἱερᾶς διδασκαλίας χωρὶς νὰ βλέπωνται. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἣν ἐξόχως ἐώρταζον, συνήρχοντο λευχειμονοῦντες καὶ ἐπανηγυρίζον, ἐσθίοντες ἅμα εἰς μίαν κοινὴν τράπεζαν, Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ταύτῃ πανδαισίᾳ ἡ τροφή αὐτῶν ἦτο ἡ αὐτή. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἠγείροντο ἅπαντες ὁμοῦ ἐν μέσῳ τῆς αἰθούσης καὶ διαιρούμενοι εἰς δύο χορούς, (ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν) ἔψαλλον διαφόρους ᾠδὰς χορεύοντες καὶ κροτοῦντες τὰς χεῖρας καὶ ἐξαλλοὶ ὑπὸ τῆς χαρᾶς δεικνύμενοι, κατὰ τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἁδαμένης ᾠδῆς. Κατόπιν συνήπτοντο εἰς ἓνα χορὸν κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων τῶν διαβάντων τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. Τοιαύτη ἦτο ἡ διαγωγὴ καὶ τὰ ἔθιμα τῶν Ἰουδαίων τούτων θεραπευτῶν, οὓς ἀναφέρει Φίλων (1) ὁ Ἰουδαῖος ἐν τινι λόγῳ

(1) Ὁ ἅγιος Ἱερώνυμος συγκαταλέγει τὸν Φίλωνα μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων διὰ τοῦτο καὶ μόνον, διότι (λέγει)

περὶ θεωρητικῶν βίου ἱκετῶν, καὶ οὔτινες πολὺ πιθανὸν νὰ ἠσπάσθησαν βραδύτερον τὸν χριστιανισμόν. Εἴτε ὁμοῦ ἠσπάσθησαν βραδύτερον τὸν χριστιανισμόν οἱ θεραπευταί, εἴτε μὴ, τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου ὑπῆρχον πολλοὶ Χριστιανοί, οὔτινες, ποθοῦντες νὰ φθάσωσι κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὴν χριστιανικὴν τελειότητα, ἐξήρχοντο ἐκ τῶν πόλεων καὶ ἐξῶν ἐν τοῖς ἐξοχικοῖς χωρίοις τῶν περιχώρων τῆς Ἀλεξανδρείας, μελετῶντες τὰς Γραφάς, προσευχόμενοι, νηστεύοντες, ἐργαζόμενοι διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν, καὶ μόνον μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τροφῆς μεταλαμβάνοντες. (Φλερὸ ἱστ. ἐκκλ. βιβλ. Β' ΥΙ).

Ὁ οὕτω λοιπὸν κατὰ πρῶτον ἐν Αἰγύπτῳ ἀναφανείς καὶ ἀναπτυχθεὶς μοναχικὸς βίος μετεφέρθη βραδύτερον διὰ τοῦ μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου Ἰλαρίωνος τοῦ μεγάλου εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐνθα ἰδρύθησαν πολλὰ Μοναστήρια, Λαῦραι καὶ ἀσκητήρια, ἐν οἷς διέπρεψαν ἄνδρες σπουδαῖοι καὶ ἐπιφανεῖς, οὔτινες ὑπῆρξαν περιώνυμοι διὰ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, ἀναδειχθέντες ἐφάμιλλοι πρὸς τὸν μέγαν Ἀντώνιον. Τοιοῦτοι ἦσαν ὁ μέγας Ἰλαρίων, ὁ μέγας Εὐθύμιος, ὁ ἅγιος Χάριτων, ὁ ἅγιος Κυριακὸς, Σάββας ὁ ἡγιασμένος, Θεοδοσίος ὁ Κοινοβιάρχης καὶ ἄλλοι. Ὁ μοναχικὸς βίος ἐξηπλώθη ἐπίσης καὶ εἰς τὸ Σίναϊον ὄρος, εἰς τὴν Συρίαν καὶ εἰς ἅπασαν τὴν χριστιανικὴν Ἀνατολήν, καὶ τὴν Δύσιν.

Ἄλλ' ἐν Αἰγύπτῳ, Παλαιστίνῃ, Συρίᾳ τε καὶ Ἀραβίᾳ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀκμαῖζῃ ἐπὶ πολὺ ὁ μοναχικὸς βίος καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διὰ τὰς πυκνάς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων καὶ τῶν λοιπῶν γειτονικῶν βαρβάρων ἐθνῶν, οὔτινες διήρπαζον

περιγράφων ὁ Φίλων τὴν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου ποιη-
μαζομένην Ἐκκλησίαν τῶν Ἀλεξανδρέων τρέπεται εἰς ἔπαινον
τῶν ἡμετέρων· ποιεῖ δὲ τοῦτο (λέγει), διότι, ὅτε τὸ δεύτερον
ἀπεστάλη πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαίων τοῦ ἔθνους αὐτοῦ εἰς
Ρώμην ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος, ἐσχέτισθη μετὰ τοῦ ἀποστόλου
Πέτρου, οὗ ἕνεκα κοσμεῖ δι' ἔπαινων τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ εὐαγγ-
ελιστοῦ Μάρκου, ὅστις ἦτο μαθητὴς τοῦ ἀποστ. Πέτρου
*Aiunt hunc.... cum secunda vice venisset ad Claudium,
in eadem urbe locutum fuisse cum apostolo Petro ejusque
habuisse amicitias et ob hanc causam etiam Marci, disci-
puli Petri apud Alexandriam sectatores ornasse laudibus
suis.*» (Cap. XI.). Ἐνθα βλέπομεν, ὅτι οἱ θεραπευταὶ οὗτοι
ἐκλαμβάνονται ὡς χριστιανοὶ ὑπὸ τοῦ ἁγ. Ἰερωνύμου.

καὶ κατέστρεφον συχνάκις τὰ ἱερά ταῦτα μοναχικὰ σκηνώματα. Διὸ καὶ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 9ου ἡδη αἰῶνος νὰ μαραινῆται καὶ νὰ μεταφέρηται βαθμηδὸν εἰς μέρη ἤκιστα ὑποκείμενα εἰς βαρβαρικὰς ἐπιδρομάς. Ὅθεν ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 9ου αἰῶνος βλέπομεν τὸν μοναχικὸν βίον ἀναπτυσσόμενον ἐν Ἀθωνί, ἐν τῷ **Ἀγιωνύμφῳ** τούτῳ **Ὄρει**, ἔνθα καὶ ἔμελλε νὰ διατηρηθῆ ἐπὶ μακρὸν καὶ νὰ διαγωνίσῃ, οὕτως εἰπεῖν, διαμένων ἀνώτερος πάσης προσβολῆς, μεθ' ὅλας τὰς καιρικὰς περιπετείας τοῦ ἔθνους ἡμῶν, καὶ τὴν χαλάρωσιν καὶ ψυχρότητα τῆς πίστεως τῶν τελευταίων τούτων χρόνων. Ὁ μοναχικὸς βίος ἐν Ἀθωνί ἀπετέλεσεν ἰδιαιτέραν τινὰ μοναχικὴν ἡμοσπονδίαν περιβληθεῖσαν διὰ τοῦ κύρους τῶν προνομίων ἅπερ ἀπένειμαν αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τοῦ Βυζαντίου καὶ ἅπερ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐπεκύρωσαν βραδύτερον καὶ αὐτοὶ οἱ Σουλτάνοι. Οὕτως δ' Ἀθῶν ἐγένετο ἰδιάζουσα ἔστια τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἀκρόπολις τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ τὸ μόνον μέχρι τῆς σήμερον καταφύγιον τῶν ἀληθῶς ἀπαρνούμενων τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου. Διὸ καὶ ἐκλήθη **Ἄγιον Ὄρος**, καὶ ἐπίγειος κληρὸς τῆς Θεομήτορος, ἥτις ἐμφανισθεῖσα κατ' ὄναρ εἰς τὸν πρῶτον ἡσυχαστὴν τοῦ Ὄρους **Πέτρον τὸν Ἀθωνίτην** (καθάπερ ὁ βιογράφος αὐτοῦ ἱστορεῖ) εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἐξέλεξε τὸ Ὄρος τοῦτο ὡς ἰδιάζουσαν κατοικίαν τῶν θελόντων νὰ ἀπαρνηθῶσι τὰ τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἀφιερῶσιν ἑαυτοὺς ἀποκλειστικῶς τῷ Θεῷ διὰ τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ὑπέσχετο νὰ ἴηαι χορηγὸς πάντων τῶν ἀναγκαιούτων αὐτοῖς ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ἀρωγὸς ἐν τοῖς πνευματικοῖς παλαισμοῖσι, καὶ ἐγγυητὴς τῆς αἰώνιου αὐτῶν σωτηρίας, ἐὰν μὴ ἀμελῶσιν ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς πόνοις καὶ ἰδρῶσι.

§. 2. Τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἀθῶνος καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ἱεραὶ Μοναί.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἀθῶνος, ἀποτελοῦν μίαν τῶν τριῶν γλωσσῶν τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου, εἶναι χώρα πλήρης φυσικῶν χαρίτων καὶ καλλονῶν, κατάφυτος ὑπὸ ποικίλης αὐτομάτου βλαστήσεως, ἀρδευομένη ὑπὸ ἀφθόνων διαυγῶν καὶ ψυχρῶν ὑδάτων, καὶ περιρρεομένη σχεδὸν πάντοθεν ὑπὸ θαλάσσης.

Ἡ χώρα αὕτη εἶναι γνωστὴ ὡς ἰδιάζουσα κατοικία Μοναχῶν καὶ ἔστια τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ ἀπὸ τοῦ 9ου ἡδη αἰῶνος, κατὰ τὰς βεβαίας ἱστορικὰς εἰδήσεις. Ἐὰν δὲ δώσωμεν προσοχὴν εἰς τὰς φερομένας παραδόσεις, ὧν ἡ βεβαιότης δὲν

δύναται νὰ ἀποδειχθῆ, θὰ παραδεχθῶμεν, ἔτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου κατήκουν μοναχοὶ ἐν ἁγίῳ Ὁρει.

Ἐπειδὴ πολλαὶ τῶν ἐν ἁγίῳ Ὁρει Μονῶν ἰδρύθησαν ἢ εὐηργετήθησαν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ πολλοὶ ἐπίσημοι βυζαντινοὶ καὶ λόγιοι τοῦ Ἔθνους καταφυγόντες εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος ἠσπάσθησαν τὸν μοναχικὸν βίον, διὰ τοῦτο δ' ἐν ἁγίῳ Ὁρει μοναχισμὸς συνδέεται στενώτατα πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου. Διὸ καὶ ὁ γινώσκων τὴν βυζαντινὴν ἱστορίαν δὲν δύναται νὰ ἀγνοῇ παντάπασιν τὸν Ἅθωνα.

Ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἀνεφάνησαν οἱ μοναχοὶ ἐν Ἅθωνι μέχρι τῆς σήμερον ἐγένοντο πολλαὶ παραλλαγαὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου, πολλὰ μοναστήρια καὶ μονῆδρια ἐρημωθέντα ἐξέλιπον, καὶ πολλὰ νεώτερα καὶ μεγαλοπρεπέστερα Μονὰ ἀνιδρύθησαν (1).

(1) Πρὸ τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς ὑπῆρχον ἱκαναὶ πόλεις ἢ πολισμοὶ ἐν τῇ Ἀθωϊκῇ (ἤτις Ἄκτῃ ἢ Ἀθῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο)· τούτων ἀνεὶαν ποιοῦνται οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ καὶ γεωγράφοι, οἵτινες ἀναφέρουσι καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ξέρξου γενομένην τομὴν τῆς χερσονήσου, ἣν ὁ ὑπερήφανος ἐκεῖνος μονάρχης διέταξε «δεῖσας μάλιστα, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, τὸν περίπλοον τοῦ Ἄθω, ὅτι τῷ προτέρῳ ἔτει ποιεῦμενος ταύτην τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπειτασε». (VI, 95). «ἐπιπεσὼν γὰρ σφι περιπλέοντι βορέης ἄνεμος μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τροχέως περιέσπε πλήθει πολλὰς τῶν νέων ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων· λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νέων τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεσιότης ἐσούσης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἐπιστάτο, καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ θίγει». (Ἡρόδ. VI. 44). «ὁ γὰρ Ἄθως ἐστὶν ὄρος μέγα τε καὶ ὀνομαστόν, ἐς θάλασσαν κατήκον, οἰκημένον ὑπὸ ἀνθρώπων. Τῇ δὲ τελευτῇ ἐς τὴν ἡπειρον τὸ ὄρος, χερσονησοειδὲς τέ ἐστι καὶ ἰσθμὸς ὡς δυνάδεκα σταδίων.... Ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τούτῳ, ἐς τὸν τελευτῇ ὁ Ἄθως, Σάνη πόλις ἑλλὰς οἰκηται, αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης, ἔσω δὲ τοῦ Ἄθω οἰκημένοι, τὰς τότε ὁ Πέρσης νησιώτιδας ἀντὶ ἡπειρωτίδων ὄρητο ποιεῖν· εἰσι δὲ αἶδε : Δίον, Ὀλόφυξος, Ἀκρόθων, Θύσσοσ, Κλεωναί.» (Ἡρόδ. VII 23). «Βρασιίδας μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεωσ ἄλωσιν, ἔχων τοὺς ξυμμάχους, στρατεύει ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην. Ἔσσι δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέωσ διωρούγματος ἔσω προῦχουσα, καὶ ὁ Ἄθως αὐτῆσ ὄρος ὑψηλὸν τε-

Σήμερον τὸ ἅγιον Ὅρος ἀριθμεῖ 20 ἱεράς Μονάς, αἵτινες καθ' ἱεραρχικὴν σειρὰν τεταγμέναι εἶναι αἰ ἐξῆς : 1) Ἡ ἱερὰ Μονὴ μεγίστης Λαύρας, 2) ἡ τοῦ Βατοπεδίου, 3) ἡ τῶν Ἰδίων, 4) ἡ τοῦ Σελανδαρίου, 5) ἡ τοῦ Διονυσίου, 6) ἡ τοῦ Κουτλουμουσίου, 7) ἡ τοῦ Παντοκράτορος, 8) ἡ τοῦ Ξηροποτάμου, 9) ἡ τοῦ Ζωγράφου, 10) ἡ τοῦ Δοχειαρίου, 11) ἡ τοῦ Καρακάλλου, 12) ἡ τοῦ Φιλοθέου, 13) ἡ Σιμόπετρα, 14) ἡ τοῦ ἁγίου Παύλου, 15) ἡ τοῦ Σταυρονικήτα, 16) ἡ τοῦ Ξενοφώντος, 17) ἡ τοῦ Γρηγορίου, 18) ἡ τοῦ Ἐσφιγμένου, 19) ἡ τῶν Ρώσων (ἡ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος), καὶ 20) ἡ τοῦ Κωνσταμονίτου.

Τούτων 11 εἶναι **κοινόθιοι**. αἰ ἐξῆς : Ἡ Διονυσίου, Κουτλουμουσίου, Ζωγράφου, Καρακάλλου, Σιμόπετρα, Ἁγίου Παύλου, Ξενοφώντος, Γρηγορίου, Ἐσφιγμένου, ἡ τῶν Ρώσων, καὶ ἡ τοῦ Κωνσταμονίτου. Αἰ δὲ λοιπαὶ 9 **ἰδιόρρυθμοι**.

Τὸ **κοινοθιακὸν** σύστημα ὑποχρεοῖ τοὺς μοναχοὺς νὰ ἀσκήσωσιν ἀκτημοσύνην, ἐσθίοντες ἅπαντες ὁμοῦ εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, λαμβάνοντες τὰ ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς ἐνδύματα παρὰ τοῦ κοινοῦ τῆς Μονῆς.

Τὸ δὲ **ἰδιόρρυθμον** σύστημα ἐπιτρέπει τῷ μοναχῷ τὴν κατ' ἀρέσκειαν ἐν τῷ ἰδίῳ δωματίῳ διαίταν χορηγουμένων αὐτῷ ἐκ τοῦ κοινοῦ τῆς Μονῆς τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων τροφίμων, καὶ μικροῦ τινος ἔτησιου μισθοῦ διὰ τὰς λοιπὰς αὐτοῦ ἀνάγκας. Πλὴν, ἐκάτερον τῶν συστημάτων ἔχει τὰ ἴδια αὐτοῦ πλεονεκτήματα ἅμα καὶ μειονεκτήματα.

Αἱ κοινόθιοι Μοναὶ διοικοῦνται ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου συν-ἐργαζομένου μετὰ τῶν Ἐπιτρόπων καὶ τοῦ συμβουλίου τῶν Γερόντων, αἰ δὲ ἰδιόρρυθμοι ὑπὸ τῆς Συνάξεως τῶν Προΐ-

λευτῶ εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Πόλεις δὲν ἔχει **Σάνην** μὲν, Ἄνδριον ἀποικίαν παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, ἐς δὲ τὸ πρὸς Εὐβοίαν πέλαγος **τετραμμένην** τὰς δὲ ἄλλας **Θύσσον** καὶ **Κλεωνάς**, καὶ **Ἀκροθώους**, καὶ **Ὀλόφυξον** καὶ **Διον**, αἱ οἰκοῦνται ξυμμί-κτοις ἔθνεσι βαρβάρων διγλώσσων καὶ τι καὶ χαλκιδικὸν ἐν βραχύ, τὸ δὲ πλεῖστον πελασγικόν... κατὰ δὲ μικρὰ πολιόμενα οἰκοῦσι» (Θουκιδίδης Δ'. 109). Περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὤρυσσον τὴν διώρυχα βλέπε Ἡρόδοτον (βιβλ. VII 22—25.). Σημειωτέον ὅτι σήμερον μόλις που διακρίνονται τὰ ἔχνη τῆς διώρυγος.

σταμένων διοριζούσης κατ' ἔτος δύο ἢ τρεῖς Ἐπιτρόπους. (1)

(1) Τὸ πάλαι οἱ Καθηγούμενοι τῶν Κοινοβίων ἦσαν κυρίως ἐπιτετραχμένοι τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς διοικήσεως καὶ ἐπισκέψεως τῶν συνειδήσεων τῶν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν αὐτῶν τετραγμένων ἀδελφῶν. Ὅντες δηλ. πλήρεις πνευματικῆς διακρίσεως καὶ ἐμπειρότατοι τῶν ψυχῶν κυβερνῆται, ἐξεπλήρουν ἔργον πνευματικοῦ ποιμένου, ἐζητάζον τὰ τῆς συνειδήσεως ἐνὸς ἐκάστου, ἐψυχολόγουν τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, καὶ διερρούθμιζον τὴν πολιτείαν αὐτοῦ, διατάττοντες ἐνὶ ἐκάστῳ τὰς ἀναλόγους πνευματικὰς ἀσκήσεις πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ζητουμένης, κατὰ τὸ δυνατόν, ἠθικῆς ἐκάστου τελειοποιήσεως. Τὸ ἔργον δὲ τῆς οἰκονομίας, τὸ ἀφορῶν τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας καὶ ὑποθέσεις τῆς Μονῆς, ἦτο ἀνατεθειμένον εἰς τὸν **Οἰκονόμον** ἢ **Πραιλόσιτον** τῆς Μονῆς καὶ τὸ συμβούλιον τῶν **Γερόντων** ἐργαζόμενον ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐπίβλεψιν τοῦ Καθηγουμένου. Σήμερον ὅμως οἱ Καθηγούμενοι ἐπέχουσι θέσιν ἀπλοῦ Οἰκονόμου καὶ διχειριστοῦ τῆς περιουσίας τῶν Μονῶν, καὶ οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ ἀποτελεσματικῆς ἐπισκέψεως συνειδήσεων καὶ ἠθικῆς διαπλάσεως τῶν καρδιῶν, εἰ μὴ που περὶ ἀπλῆς τυπικῆς ἐξαγορεύσεως.

Ἐν ταῖς Ἰδιορρυθμίαις περὶ μὲν τῶν οἰκονομικῶν ὑποθέσεων τῆς Μονῆς φροντίζουσιν οἱ κατ' ἔτος διοριζόμενοι Ἐπίτροποι ἐργαζόμενοι ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐπίβλεψιν τῆς Συνάξεως τῶν Προϊσταμένων. Τὰ δὲ τῆς συνειδήσεως κλονίζονται ὑπὸ τοῦ Πνευματικοῦ, ὃν ἀναγκαιῶς ἐκάστη ἰδιορρυθμία Μονῆ ἀφείλει ἐντὸς τῶν περιβόλων τῆς νὰ συντηρῇ, καὶ οὐχὶ ἐν ὠρισμέναις ἡμέραις ἐξωθεν νὰ προσκλήῃ. Ὁ Πνευματικὸς ἐν ταῖς ἰδιορρυθμίαις Μοναῖς ἐπέχει, τρόπον τινὰ θέσιν τοῦ ἀρχαίου **Πρεσβυτέρου** τῆς Σκήτεως, ὅς, ὡς προλαβόντες εἶπομεν, ἐπεσκέπτετο τὴν ἠθικὴν τῶν ἀδελφῶν κατάστασιν καὶ ἐρρούθμιζε τὰ τῆς πολιτείας αὐτῶν. Τὰ **ἰδιορρυθμια** παρουσιάζουσι τὰ ἐξῆς κοινὰ σημεῖα πρὸς τοὺς ἀρχαίους Σκητιώτας καὶ Λαυρεώτας: 1) Ὅτι ἕκαστος δικαίᾳτῃ ἐλευθέρως ἐν τῷ ἰδίῳ δωματίῳ, ἐξ ἑαυτοῦ προμηθευόμενος πάντα τὰ ἀναγκαζοῦντα αὐτῷ σκευῆ καὶ ἔπιπλα, ἐνδύματα καὶ βρώσιμα (πλὴν τῶν ἀναγκαζοτάτων τροφίμων, ὡς εἶπομεν). 2) ὅτι δύναται τὰ ἐκ τοῦ ἐργογείου του καὶ τοῦ ἐν τῇ Μονῇ διακονήματός του πορίζόμενα χρήματα νὰ τὰ διαθέσῃ καθὼς βούλεται. 3) ὅτι συνέρχονται ἅπαντες (καθ' ἡμέραν ὅμως) ἐν τῷ Καθολικῷ ναῷ πρὸς ἀκρόασιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ 4) ὅτι ρυθμίζουσιν ἅπαν-

Κέντρον τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἶναι ἡ ἀρχαία Σκήτη τῶν Καρυῶν, ἐν ἣ ἔδρευε ὁ Διοικητὴς καὶ ἡ ἱερὰ Κοινότης μετὰ τῆς Ἐπιστασίας. Τὰ πλεῖστα τῶν οἰκημάτων αὐτῆς μετεβλήθησαν σήμερον εἰς μεγαλοπρεπῆ κτίρια, ἐν οἷς ἐργάζονται διάφοροι χειροτέχνη, ὠρολογοποιοί, ράπται, ἀρτοποιοί, χαλκεῖς, ὑποδηματοποιοί, παντοπῶλαι κ.λ.π.

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης ἀποτελεῖται ἐκ τῶν 20 Ἀντιπροσώπων τῶν ἱερῶν Μονῶν. Αὕτη συνεδριάζουσα μετὰ τῆς Ἐπιστασίας διεξάγει τὰς ἐκάστοτε ἀναφαινομένας ὑποθέσεις τοῦ τόπου. Ἡ ἱερὰ Ἐπιστασία ἀποτελεῖται ἐκ 4 Ἐπιστατῶν, οἵτινες λαμβάνονται ἐκ τῶν Μονῶν διαδοχικῶς κατ' ἔτος, καὶ οἵτινες δυνατὸν νὰ ἴῃναι αὐτοὶ οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν οἰκείων Μονῶν, πλὴν τοῦ Πρωτεπιστάτου, ὅστις κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ μὴ ἴῃναι ἐπιφορτισμένος καὶ τὰ καθήκοντα τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς ἰδίας Μονῆς. Ὁ Πρωτεπιστάτης ἐπέχει θέσιν τοῦ ἀρχαίου «Πρώτου τοῦ Ὁρους» καὶ λαμβάνεται πάντοτε

τὰς ἀσκήσεις τῆς ἠθικῆς αὐτῶν προόδου συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Πνευματικοῦ τῆς Μονῆς.

Ἐν τῆς ἰδιορρύθμισι Μοναῖς οἱ Προϊστάμενοι κυρίως, καὶ αὐτοὶ μόνοι (πλὴν ἐλαχίστων ἐξαίρεσεων), ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ προσλαμβάνειν ὑποτακτικούς, ἧτοι μαθητὰς ἀρχαίους, οὓς προοιμιάζοντες καταλλήλως εἰς τὰ τῆς εὐπειθείας καὶ εὐταξίας μαθήματα καὶ τὰ λοιπὰ μοναχικὰ καθήκοντα, ἀποκείρουσι μετὰ 2 ἢ 3 συνήθως ἔτη μοναχούς.

Οἱ ὑποτακτικοὶ ὀφείλουσιν ἰδιαίτερον εὐπειθεῖν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸς ἰδίους Γέροντας, ὑπηρετοῦσι τὰς οἰκιακὰς ὑπηρεσίας τοῦ δωματίου, καὶ ἐν γένει ἐκπληροῦσι τὰ ἐκάστοτε ἀνατιθέμενα αὐτοῖς ἔργα. Οἱ δὲ Γέροντες φροντίζουν περὶ τῆς ἠθικῆς αὐτῶν μορφώσεως, περὶ τῆς διανοητικῆς αὐτῶν κατὰ τὸ δυνατὸν ἀναπτύξεως, περὶ τῆς προμηθείας τῶν ἀπαιτούμενων αὐτοῖς ἐνδυμάτων καὶ λοιπῶν χρειωδῶν, καὶ ἐν γένει περιέπουσιν αὐτοὺς διὰ βίου διὰ τῆς εὐνοίας καὶ κηδεμονίας αὐτῶν, καὶ χρεῖας καλούσης προοιμιάζουσιν αὐτοὺς βαθμηδὸν καὶ εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης συμφώνως πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικούς Κανόνας. Ἐν τισὶ Μοναῖς, ἐὰν ὁ ὑποτακτικὸς ἴῃναι δεκτικὸς ἀνωτέρων μαθημάτων ἀποστέλλεται εἰς τινὰ ἱερατικὴν ἢ θεολογικὴν Σχολὴν (Ριζάρειον, Χάλκην, Πανεπιστήμιον) πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μαθημάτων του, Ἐκ τῶν οὕτω κκαταρτιζομένων καὶ μορφουμένων μοναχῶν λαμβάνονται συνήθως οἱ Προϊστάμενοι τῶν Μονῶν.

ἐκ τῶν ἐξῆς 5 Μονῶν : Λαύρας, Βατοπεδίου, Ἰθήρων, Χελανδαρίου καὶ Διονυσίου, ἐξ οὗ καὶ ἡ τοῦ ἔτους ἐκείνου Ἐπιστάσια καλεῖται : Λαυριωτική, Βατοπεδηνή, Ἰθηριτική, Χελανδαρηνή, Διονυσιατική.

Οἱ ἀπαρτίζοντες τὴν Λαυριωτικὴν Ἐπιστάσιαν καὶ συνεργαζόμενοι μετὰ τοῦ Λαυριώτου Πρωτεπιστάτου εἶναι οἱ ἐκ τῶν Μονῶν Δοχειαρίου, Ξεγοφῶντος καὶ Ἐσφιγμένου λαμβανόμενοι Ἐπιστάται.

Οἱ τὴν Βατοπεδηνὴν Ἐπιστάσιαν ἀπαρτίζοντες εἶναι : Ὁ Βατοπεδηνὸς Πρωτεπιστάτης, καὶ οἱ ἐκ τοῦ Κουτλουμουσίου, Καρακάλλου καὶ Σταυρονικήτα Ἐπιστάται

Οἱ τὴν Ἰθηριτικὴν : Ὁ Ἰθήρων, Παντοκράτορας, Φιλοθέου, καὶ Σίμωνος Πέτρας.

Οἱ τὴν Χελανδαρηνήν : Ὁ Χελανδαρίου, Ξηροποτάμου, Ἁγίου Παύλου καὶ Γρηγορίου.

Οἱ τὴν Διονυσιατικὴν : Ὁ Διονυσίου, Ζωγράφου, Ρωσικοῦ καὶ Κωνσταμονίτου.

Ἡ Ἱερὰ Ἐπιστάσια ἔχει τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, δικάζει πρωτοδίκως καὶ ἐκπληροῖ ἅμα καθήκοντα δημαρχιακῆς φύσεως.

Ἡ ἀναγνώρισις τῶν μελῶν τῆς Ἐπιστάσιος γίνεται ἐπισημῶς ἐν τῷ **Πρωτάτῳ** (καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Σκήτης τῶν Καρυῶν) τῇ 1ῃ Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους. Σανάγεται δηλ. διὰ κωδωνοκρουσίας ὁ λαὸς εἰς τὸν Ναόν, καὶ ἐγχειρίζεται τῷ μέλλοντι Πρωτεπιστάτῃ ἡ μέλαινα βακτηρία τοῦ «**Πρώτου τοῦ Ὄρους**» ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροσώπου τῆς Μεγίστης Λαύρας, ἀποστεινόντος πρὸς αὐτὸν ἅμα σύντομόν τινα προσφώνησιν, δι' ἧς ὑποδεικνύει αὐτῷ τὰ καθήκοντα, ἅπερ ἀναλαμβάνει καὶ εὐχεται αὐτῷ ἵνα εὐσυνειδήτως ἐκπληροῖ αὐτά.

Διμῆν τοῦ Ἁγ. Ὄρους, εἰς ὃν προσορμίζονται τὰ τακτικῶς διερχόμενα ἀτμόπλοια, εἶναι ὁ τῆς **Δάφνης**, ἀπέχων ἡμίσειαν ὥραν τῆς Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, 1 σχεδὸν ὥραν τοῦ Ρωσικοῦ Κοινοβίου καὶ 2 ὥρας ἀπὸ τῶν Καρυῶν.

Ταχυδρομεῖον καὶ τηλεγραφεῖον ὑπάρχει καὶ ἐν Καρυαῖς καὶ ἐν Δάφνῃ. Τηλέφωνον δὲ ἐν Καρυαῖς, ἐν Δάφνῃ καὶ ἐν τισι Μοναῖς συγκοινωνούσαις τηλεφωνικῶς μετὰ τῶν Καρυῶν καὶ τῆς Δάφνης.

Ὁ μοναχικὸς πληθυσμὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀνέρχεται εἰς 7,000 περίπου ψυχάς. Τούτων περὶ τὰς 3,000 ὑπολογίζονται Ρῶσοι· ὑπάρχουσι δὲ καὶ ὀλίγοι Βούλγαροι, Σέρβοι καὶ Ρουμῶνοι.

Ο αριθμός τῶν μοναχῶν ἐν ταῖς πλείσταις τῶν Μονῶν κυμαίνεται ἀπὸ 70 ἕως 100.

Ἐν Ἁγίῳ Ὄρει βιοῦσι καὶ ὑπὲρ τοὺς χιλίους λαϊκοί. Τούτων οἱ πλείστοι ἐργάζονται, ὡς χειροτέχναι ἐν Καρυαῖς. Ἄλλα καὶ ἐν ταῖς Μοναῖς εἶναι διεσπαρμένοι οὐκ ὀλίγοι ὡς τέκτονες, ἔυλουργοί, ἐργάται κ.τ.λ.

Κατὰ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι ἀνεπίδατον τῇ γυναικείῳ φύλῳ. Οἱ ἀρχαῖοι Πατέρες προνοοῦντες περὶ τῆς, κατὰ τὸ δυνατόν, τελειότερας καθάρσεως καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τῶν ὑπὸ τὴν ποιμαντορικὴν αὐτῶν προστασίαν ἀγομένων ἀδελφῶν, ἐφρόντιζον νὰ ἀπάγῳσιν αὐτοὺς παντὸς ἀτόπου καὶ σκανδαλώδους θεάματος δυναμένου νὰ ὑπενθυμίσῃ αὐτοῖς ἀπρεπεῖς ἐννοίας, νὰ μολύνη τὸν νοῦν αὐτῶν, νὰ ἐκθιλήνῃ καὶ νὰ χαλαρώσῃ τὸν πρὸς τὴν ἀγνότητα τόνον αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο ἐνέκριναν νὰ ἀπαγορεύσωσι τὴν εἴσοδον τῶν γυναικῶν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, κυρώσαντες ἵνα ἡ ἱερά χερσόνησος διατηρῆται πάντῃ ἀνεπίδατος τῇ γυναικείῳ φύσει. Ἴνα δὲ μὴ λάθῃ εἰσελθοῦσά ποτε γυνὴ ἐν Ἄθωνι, ἀπηγόρευσαν καὶ τὴν εἴσοδον τῶν εἰσέτι ἀγενεῶν ἀρρένων παιδῶν. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπαγορεύουσι καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν συμμίκτων ποιμνίων, ὡς καὶ τὴν διατήρησιν παντὸς θήλειος κατοικιδίου ζῴου, ὧν ἡ μίξις θὰ παρεῖχεν ἀτόπον θέαμα εἰς τὰς βδελυσομένας πᾶσαν ἀσχημοσύνην ἡσήμεραι ἐξαγνιζομένας ψυχάς (1). Οἱ Ἁγιορεῖται αὐστηρῶς μέχρι σήμερον ἀντεχόμενοι τῶν πατρῶν τούτων θεσμῶν, μεθ' ὅλην τὴν χαλάρωσιν τῆς σημερινῆς γενεᾶς (ἣτις ἐπήνεγκε μικρὰν τινα ἀλλοίωσιν), ἀπηγόρευσαν τῇ 1881 νὰ ἀποβῆ εἰς τὴν ἱεράν Μονὴν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ἡ ἐπισκεφθεῖσα τότε τὸν Ἄθωνα μεγάλη Δούκισσα τῆς Ρωσσίας Ἀλεξάνδρα Πετρόβνα.

Ὁ προσορμιζόμενος δι' ἀτμοπλοίου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος θὰ ἀποβιασθῆ εἰς Δάφνην, ἐπὸθεν διερχόμενος ἐξωθεν τῆς Μονῆς Ξηροποτάμου θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν πολίχνην τῶν Καρυῶν, ἣτις, ὡς εἶπομεν εἶναι κέτρον τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἀπέχει τῆς Δάφνης 2 σχεδὸν ὥρων δρόμον. Ὡστε πρώτην Μονήν,

(1) «Παρθένε, λέγει που ὁ θεολ. Γρηγόριος), παρθένο· ἴσθι
[καὶ οὔρασι καὶ φαέεσαι.
»Καὶ γλώσση. Πᾶσι γὰρ ἐπὶ τροχὸς εἰσὶν ἁμαρτίας.» (Ἵπο-
[θῆκαι παρθένοισ).-

ἦν ἀπαντᾷ ὁ εἰς Δάρνην ἀποβιβαζόμενος ἐπισκέπτης τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἶναι ἡ ἱερά Μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου. ἐξ ἧς καὶ ἡμεῖς ἀρχόμενοι καταχωροῦμεν ὀλίγας τινὰς εἰδήσεις περὶ μιᾶς ἐκάστης Μονῆς.

1) Ἡ **ἰδιόρρυθμος Μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου**.
 Κεῖται ἐπὶ πλατείας, ὠραίας καὶ ὁμαλῆς θέσεως τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὄρους, ἐν μέσῳ ἐλαιῶνων, κήπων καὶ ἀμπελώνων, ἀπέχουσα ὡσεὶ λίθου βολὴν χειμάρρου τινός, ἐξ οὗ ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα νὰ καλεῖται **Μονὴ τοῦ χειμάρρου** ἢ συνηθέστερον τοῦ **Ξηροποτάμου**. Ἰδρύθη κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ Βασιλίσσης Πουλχερίας (1) περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' αἰῶνος Βραδύτερον δὲ ἐρημωθεῖσα ἀνωικοδομήθη ὑπὸ τοῦ Ὁσίου Παύλου τοῦ Ξηροποταμίτου κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Ἐπauξήσεις καὶ μερικαὶ ἀνωικοδομήσεις ἐν τῇ Μονῇ ἐγένοντο καὶ ἄλλαι βραδύτερον. Τὸ καθολικὸν (ἦτοι ὁ καθεδρικός ναὸς) αὐτῆς τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τῶν 40 Μαρτύρων καὶ ἐορτάζει τῇ 9 Μαρτίου.

2) Ἡ **κοινόθετος Μονὴ τῶν Ρώσων ἢ τοῦ ἁγίου**

(1) Συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν ταύτην συνετάχθη καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ προπυλίου τῆς Μονῆς εὐρισκόμενον ἐπίγραμμα, ὑπερ εἶναι κεχαρχγμένον κεφαλαίοις κεχρυσωμέναις γράμμασι καὶ ἔχει ὡς :

«Σκηπὴν τήνδε θεοῖο Ἀθωνιάδα πῆξατο πρώτη
 Κλυτὴ Πουλχερίη εἵνεκεν εὐσεβείης»

Εἶτα δ' ἐφειμαῖς Παύλου ὁμαίμονος, οὗ κλέος εὐρύ,

Καίνισο θαῦμ' εἰσορᾶν Ρωμανὸς αὐτοκράτωρ.

Ἐκ δ' ἄρα τοῖο Μονὴν Ξηροποτάμου καλέουσι,

Σῆμ' ἀπὸ λειβομένων ἀκροτόμων ναμάτων.

Πᾶρ δὲ πύλῃσι νέον τὰδ' ἐνώπια παμφανόνια

(Πεβλ. Ὁμ. Ἰλ. Θ. 435).

Λείματο σεμνοτρόπων δῆμος ἔνοικος ὄσος.

Ξεῖνε, σὸν δ' εἰσιθι λαμπρὸν ἀμείψας λάτρινον οὐδόν,

Τεσσαρακονταρίθμοις μάστισιν ἦρα φέρων.

(Πεβλ. Ὁμ. Ἰλ. Θ. Ξ. 435).

Τῆλε δ' ἀπόσιγε κῆρ' ἀλεείνων, ὄσις ἀλιτροῦς,

Εἰ σταυρὸν τρομέεις φρουρὸν ἀλεξίκακον.»

1852. Ἡλίας Τανταλίδης.

(Ὁρα καὶ ἰδιωτικὰ στιχομεγῆματα Ἡλίας Τανταλ. Τεργέστη 1860).

Παντελεήμονος. (1) Κείται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὁρους παρὰ τὴν θάλασσαν, ἀπέχουσα τῆς τοῦ Ἐηροποτάμου ἡμίσειαν ὥραν. Ἡ ἔδρυσις αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τὸν 18ον αἰῶνα· ἔκτοτε ὁμως ἠϋξήθη κολοσσιαίως διὰ πολλῶν λαμπρῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν. Ὁ πρῶτος καθολικὸς αὐτῆς ναὸς τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, (Ἰουλίου 27).

3) **Ἡ κοινόδοξις Μονὴ τοῦ Ξενοφῶντος.** Ἀπέχει μίαν ὥραν τῆς τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος καὶ 3 ὥρας τῶν Καρυῶν, καὶ κείται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὁρους ἐπὶ θέσεως ὁμαλῆς παρὰ τὸν αἰγιαλόν. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς τιμῶμενος ἐπ' ὄνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου (Ἀπριλ. 23) ἰδρῦθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος.

4) **Ἡ ἰδιοόρουθμος Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου.** Κείται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ εἶναι ἰδρυμένη παρὰ τὴν θάλασσαν. Ἀπέχει ἡμίσειαν ὥραν τῆς τοῦ Ξενοφῶντος καὶ 4 σχεδὸν ὥρας τῶν Καρυῶν. Τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τῶν Ἀρχαγγέλων (Νοεμβρ. 8).

5) **Ἡ κοινόδοξις Μονὴ τοῦ Κωνσταντινίου.** Κείται ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ ἀπέχει τῆς τοῦ Δοχειαρίου καὶ τῆς παραλίας μίαν ὥραν διάστημα καὶ 3 ὥρων ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Ἡ παράδοξις ἀποδίδει τὴν ἔδρυσιν αὐτῆς εἰς τὸν πρῶτον χριστιανὸν βσιλεύα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνα, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα. Τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου. (Δεκεμβρίου 27).

6) **Ἡ κοινόδοξις Μονὴ τοῦ Ζωγράφου.** Κείται ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς κλιτύος τοῦ Ὁρους, ἀπέχει τῆς τοῦ Κωνσταντινίου 1 ὥρας ὁδόν, 3 1/2 ὥρων ἐκ τῶν Καρυῶν καὶ ἡμίσειαν περίπου ὥραν ἐκ τῆς θαλάσσης, Ἡ ἔδρυσις αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τὸν 10ον αἰῶνα. Κατοικεῖται ὑπὸ Βουλγάρων μοναχῶν καὶ τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου (Ἀπριλ. 23).

7) **Ἡ ἰδιοόρουθμος Μονὴ τοῦ Ξελανδαρίου.** Κείται ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς ἱερᾶς χερσονήσου καὶ εἶναι ἡ πλησιεστέρα πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τὸν ἐνοῦντα τὴν ἱερὰν χερσονήσον μετὰ τῆς ἑλλης χαλκιδικῆς χερσονήσου (4 ὥρων ἀπόστασις). Ἀπέχει τῆς τοῦ Ζωγράφου ὁδόν 2 ὥρων καὶ 5 1/2

1) Ἐνταῦθα ἀναφέρομεν τὰς Μονὰς κατὰ σειρὰν, ὡς ἀπαντᾷ αὐτὰς ὁ ἐπισκέπτης ἀρχόμενος ἐκ τῆς τοῦ Ἐηροποτάμου καὶ προεξίνων πρὸς τὴν γειτονικὴν Μονὴν τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος.

ἐκ τῶν Καρυῶν. Ἰδρύθη κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ ἁγίου Συμεῶν (ἡγεμόνος Σερβίας) καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἁγίου Σάββα ἀρχιεπισκόπου Σερβίας, οἵτινες ἐμόνασαν ἐν αὐτῇ. Εἶναι μία τῶν ἐπισημοτέρων Μονῶν, κατοικεῖται ὑπὸ Σέρβων μοναχῶν καὶ τιμᾶται ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων. (Νοεμβρ. 21.).

8) Ἡ **κοινόδοτος Μονὴ τοῦ Ἐσφιγμένου**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου ἐπὶ ὀμαλῆς παραλίου θέσεως. Εἶναι ἐκτισμένη ὅλως παρὰ τὴν θάλασσαν, ἥτις καὶ ψαύει ἐλαφρῶς τὰ θεμέλια τῆς ἀνατολικῆς αὐτῆς πλευρᾶς. Ἀπέχει τοῦ Χελανδαρίου 1 ὥρας ὁδόν, καὶ 5 ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Ἡ παράδοσις ἀποδίδει τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς εἰς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον τὸν μικρὸν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Πουλχερίαν. (+414—453). Κατὰ τὰς βεβαιωτέρας εἰδήσεις συνέστη κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς καθιέρωται εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου.

9) Ἡ **ἰδιοόρουθος Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου**. Εἶναι μία τῶν ἀρχαιοτέρων, πλουσιωτέρων καὶ εὐρυτέρων ἑλληνικῶν Μονῶν τοῦ ἁγίου Ὄρους, κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς ἱερᾶς χερσονήσου, κατέχουσα θέσιν σχεδὸν παράλιον καὶ λαμπρὰν ἐπὶ ἐλευθέρου δρίζοντος, καὶ περιστοιχουμένη ὑπὸ εὐανθῶν λιμῶνων καὶ ἀμπελώνων. Ἀπέχει τῆς τοῦ Ἐσφιγμένου ὁδόν 3 ὥρων καὶ ἴσον διάστημα ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Ἀνάγει τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς εἰς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον τὸν μέγαν (379—395), κατὰ δὲ τὰς κρίσεις τῶν νεωτέρων, εἶναι ἴδρυμα τοῦ 10ου αἰῶνος. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς εἶναι καθιερωμένος εἰς τιμὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. (Μαρτ. 25).

10) Ἡ **ἰδιοόρουθος Μονὴ τοῦ Παντοκράτορος**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὄρους, καὶ εἶναι θεμελιωμένη ἐπὶ βράχων δερομένων ἰσχυρῶς ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἥς τὰ θραυόμενα ὀρηκτικὰ κύματα προξενοῦσι πάταγον λίαν ὀχληρὸν καὶ ἀνυπόφορον. Ἀπέχει τῆς τοῦ Βατοπεδίου ὁδόν 2 ὥρων καὶ ἴσον σχεδὸν διάστημα ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Εἶναι ἴδρυμα τοῦ 14ου αἰῶνος. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς εἶναι καθιερωμένος εἰς τιμὴν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου. (Αὐγ. 6).

11) Ἡ **ἰδιοόρουθος Μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ εἶναι θεμελιωμένη ἐπὶ βραχώδους ὑψώματος ἐκτεινομένου ἐν τῇ θαλάσσει, ἐφ' οὗ ἀπαύστως προσαρασόμενα τὰ κύματα παρέχουσιν ὀχληρὸν καὶ ἀφόρητον πάταγον. Ἀπέχει τῆς τοῦ

Παντοκράτορος ἔδδον 1 ὥρας καὶ ἀπὸ τῶν Καρυῶν ἔδδον 1½ ὥρας. Ἡ πρώτη αὐτῆς Ἱδρυσις δύνανται νὰ ἀναγθῆ εἰς τὸν 10ον αἰῶνα. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου. (Δεκεμβ. 6).

12) Ἡ **κοινόδιος Μονὴ τοῦ Κουτλουμουσίου**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου, ἐπὶ ἐδάφους ἑμαλοῦ, ἐν μέσῳ ἀνθηρῶν καὶ χλοερῶν λειμώνων, ἀμπελώνων καὶ λεπτοκαρυῶνων. Ἀπέχει δεκάλεπτον διάστημα τῶν Καρυῶν, καὶ ἱκανὴν ἔδδον ἐκ τῆς θαλάσσης. Θεωρεῖται Ἱδρυμα τοῦ 13ου αἰῶνος, καὶ ἐορτάζει τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου. (Αὐγ. 6).

13) Ἡ **ἰδιόρρυθμος Μονὴ τῶν Ἰβήρων**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ ἀπέχει τῆς θαλάσσης ὀλίγα βήματα. Εἶναι μία τῶν μεγαλητέρων Μονῶν τοῦ ἁγ. Όρους ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰβήρος Ἰωάννου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Εὐθυμίου κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Ἀπέχει τῶν Καρυῶν καὶ τοῦ Κουτλουμουσίου ἔδδον μίᾳς ὥρας. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς καθιέρωται εἰς τιμὴν τῆς ἐορτῆς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. (Αὐγούστου 15).

14) Ἡ **ἰδιόρρυθμος Μονὴ τοῦ Φιλοθέου**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου ἐπὶ λαμπροῦ, ὑψηλοῦ καὶ τερπνοῦ ὄρασιον καὶ ἀπέχει ἀπὸ μὲν τῆς θαλάσσης περίπου ἡμισείας ὥρας ἔδδον, ἀπὸ δὲ τῆς τῶν Ἰβήρων δῶρον περίπου διάστημα. Εἶναι καὶ αὕτη μία τῶν ἀρχαιοτέρων Μονῶν ἀναγομένη εἰς τὸν 10ον αἰῶνα. Ὁ ναὸς αὐτῆς καθιέρωται εἰς τιμὴν τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. (Μαρτ. 25).

15) Ἡ **κοινόδιος Μονὴ τοῦ Καρακάλλου**. Κεῖται ἐν τινι λαμπρῷ, τερπνῇ καὶ εὐαέρῳ ὑψηλῇ τοποθεσίᾳ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Όρους ἐν μέσῳ ἀνθηρῶν λειμώνων καὶ κήπων. Ἀπέχει σχεδὸν ἡμισείαν ὥραν τῆς θαλάσσης, καὶ ἴσον διάστημα τῆς τοῦ Φιλοθέου. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. (Ἰουν. 29.), καὶ θεωρεῖται Ἱδρυμα τοῦ 11ου αἰῶνος.

26) Ἡ **Λαύρα τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου ἡ μεγίστη λεγομένη Λαύρα**. Εἶναι ἰδιόρρυθμος Μονὴ κειμένη ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Όρους πρὸς τὸ ἄκρον τῆς χερσονήσου. Εἶναι τοποθετημένη ἐπὶ ὠραίας, ἑμαλῆς καὶ ἀνοικτῆς τοποθεσίας, ἀπέχουσα μικρὸν τῆς θαλάσσης, 7 ὥρων ἔδδον ἀπὸ τῶν Καρυῶν, καὶ τετράωρον ἐκ τῆς τοῦ Καρακάλλου. Ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυρεώτου χορηγοῦντος τοῦ Ἀυτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς Ἀθανασίου (Ἰουλ. 5).

καίπερ τὸ καθολικὸν αὐτῆς καθιέρωται ἔκπαλαι εἰς τιμὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

17) Ἡ κοινόδοτιος Μονὴ τοῦ ἁγίου Παύλου. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς κλιτύος τοῦ ὄρους παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ κυρίως Ἄθω, ἔστις ἐγείρεται ὑπεράνω αὐτῆς μετὰ τινος ἐπιβλητικῆς μεγαλοπρεπειάς, καὶ ἐξ οὗ ὁ πηγάζων ὀρμητικώτατος τῶν χειμάρρων τῆς ἱερᾶς χερσονήσου διέρχεται ἐκ τοῦ πλησίον τῆς Μονῆς. Ἀπέχει τῆς μὲν Λαύρας ἑδὼν 5 περίπου ὥρων, τῶν δὲ Καρυῶν 7ωρον διάστημα καὶ 20 λεπτὰ τῆς θαλάσσης. Κρίνεται ἕδρυμα τοῦ 10ου αἰῶνος καὶ ἑορτάζει τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου. (Φεβρ. 2).

18) Ἡ κοινόδοτιος Μονὴ τοῦ Διονυσίου. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου εἶναι τεθεμελιωμένη ἐπὶ κυματοθραύστου βράχου. Ἀπέχει τῆς μὲν τοῦ ἁγ. Παύλου ἑδὼν δύσβατον μιᾶς ὥρας, ἀπὸ δὲ τῶν Καρυῶν 6)άωρον διάστημα. Ἰδρῦθη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Διονυσίου, οὗ καὶ τὸ ὄνομα φέρει κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς εἶναι καθιερωμένος εἰς τιμὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Προδρόμου (Ἰουν. 24).

19) Ἡ κοινόδοτιος Μονὴ τοῦ Γρηγορίου. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου ἐπὶ βραχώδους ὑψώματος δεχομένου καὶ συντρίβοντος τὴν ἀγρίαν ὀρμὴν τῆς ὑπὸ τῶν νοτιοδυτικῶν ἀνέμων ἐξαγριουμένης θαλάσσης. Ἀπέχει τῆς μὲν τοῦ Διονυσίου ἑδὼν μιᾶς ὥρας δύσβατον καὶ πετρώδη, ἀπὸ δὲ τῶν Καρυῶν περὶ τὰς 5 ὥρας. Φαίνεται ἕδρυθαι κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγ. Νικολάου (Δεκεμβρ. 6).

20) Ἡ κοινόδοτιος Μονὴ « Σιμόπετρα ». Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου, καὶ τεθεμελιώται ἐπὶ ἀποκρήννου καὶ ὑψηλοῦ βράχου, ἐφ' οὗ οἰοῖται αἰρομένη μετέωρος ἐκ τῆς γῆς διεγείρει τὸν θαυμασμὸν τῶν παραπλεόντων, ἐμφανίζουσα αὐτοῖς θεῖαν τερπνὴν μὲν καὶ γραφικωτάτην, ἀλλὰ καὶ λίαν τρομεράν. Ἀπέχει ἀπὸ μὲν τῆς παραλίας ὀρμημον ἐλικοειδῆ καὶ ἀνωφερῆ ἡμισείας σχεδὸν ὥρας, ἀπὸ τῆς τοῦ Γρηγορίου ἑδὼν 1 ὥρας ἀπὸ τῆς τοῦ Ξηροποτάμου ἑδὼν 3 ὥρων καὶ 4 σχεδὸν ὥρων ἑδὼν ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Εἶναι ἕδρυμα τοῦ 14ου αἰῶνος, καὶ τιμᾶται ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων (Δεκεμβρ. 25).

§ 3. Σκῆται, Κελλία, Καλύβαι.

Ἐκτὸς τῶν 20 τούτων ἱερῶν Μονῶν ἀπαντῶμεν ἐν ἁγίῳ ὄρει καὶ ἄλλα ἱερὰ καθιδρύματα ὑπαγόμενα ὑπὸ τὴν ἄμεσον

δικαιοδοσίαν τῶν Μονῶν. Διότι ἐν ἀγ. Ὅρει, πλὴν τῶν 20 ἱερῶν Μονῶν, οὐδεὶς ἕτερος δύναται νὰ κατέχη οὐδὲ σπιθαμὴν γῆς ὡς ἴδιον ἀνεξάρτητον κτήμα. Εἶναι δὲ τὰ τοιαῦτα ἐξαρτήματα τῶν ἱερῶν Μονῶν : Αἱ **Σκήται**, τὰ **Κελλία**, καὶ αἱ **Καλύβαι**, τῶν ἡσυχαστῶν ἢ ἐρημιτῶν.

Αἱ Σκήται εἶναι Κοινόβιοι καὶ ἰδιόρρυθμοι. Κοινόβιοι Σκήται εἶναι 4 : ἤτοι 2 Ρωσικαί, 1 Ρουμανική, καὶ 1 Βουλγαρική.

Αἱ κοινόβιοι αὗται Σκήται εἶναι αἱ ἑξῆς :

1) Ἡ μεγαλοπρεπὴς **Ρωσικὴ Σκήτη τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου** (τὸ **Σεράγιον**). Κεῖται πλησίον τῶν Καρυῶν καὶ ὑπόκειται εἰς τὴν Μονὴν Βατοπεδίου.

2) Ἡ μεγαλοπρεπὴς **Σκήτη τοῦ Προφήτου Ἡλίου**. Εὐρίσκεται ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς Μονῆς Παντοκράτορος, εἰς ἣν καὶ ὑπάγεται. Ἀπέχει αὐτῆς σχεδὸν ἡμίσειαν ὥραν καὶ 1 1/2 ὥρας ἑδὸν ἀπὸ τῶν Καρυῶν

3) Ἡ **Ρουμανικὴ Σκήτη τοῦ τιμίου Πρόδρομου**. Κεῖται ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς Λαύρας, εἰς ἣν καὶ ὑπάγεται, καὶ ἀπέχει ἀπ' αὐτῆς μίαν ὥραν ὁρόμον.

4) Ἡ **Βουλγαρικὴ Σκήτη τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου**, ἢ καλουμένη σλαβιστὶ **Βογορόδιτσα** (= Θεοτόκος). Ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μονῆς τοῦ ἀγ. Παντελεήμονος (καίπερ εὐρισκομένη ἐν τοῖς ὄρεισις τοῦ Παντοκράτορος), καὶ κεῖται ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου. Ἀπέχει ἐκ τῆς Ρωσικῆς κυριάρχου Μονῆς τριῶρον σχεδὸν διάστημα ἐκ τοῦ Βατοπεδίου 1 1/2 ὥρας ἑδὸν, καὶ 1 ὥραν ἐκ τῆς τοῦ Παντοκράτορος καὶ τῶν Καρυῶν. Ἐορτάζει τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου (Ἀγ. 15).

Αἱ κοινόβιοι αὗται Σκήται κατὰ τὸν τύπον τῆς οἰκοδομήσεως καὶ τὸν τρόπον τῆς διαίτης τῶν ἐνοίκων μοναχῶν οὐδὲν σχεδὸν διαφέρουσι τῶν Κοινοβίων Μονῶν : ὡς ὑπαγόμενοι ὁμοῦς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν κυριάρχων Μονῶν στεροῦνται τοῦ τίτλου τῆς Μονῆς καὶ τῆς ψήφου ἐν τῇ ἱερᾷ Κοινότητι.

Αἱ δὲ ἰδιόρρυθμοι Σκήται, ἅπασαι σχεδὸν ἑλληνικαὶ οὖσαι, εἶναι αἱ ἑξῆς 8.

1) Ἡ **Σκήτη τῆς ἁγίας Ἄννης**. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἀγ. Ἀθανασίου, ἐξ ἧς ἀπέχει περίπου 4 ὥρων διάστημα. Τιμᾶται ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς κοιμήσεως τῆς θεομήτορος Ἄννης καὶ εἶναι ἡ ἀρχαιότερα Σκήτη τοῦ ἁγίου Ὄρους.

2) Ἡ **Νέα Σκήτη**. Ἀπέχει τῆς ἁγ. Ἄννης ἡμίσειαν ὄραν καὶ κεῖται ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλευρᾶς τοῦ Ὁρους. Ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μονῆς τοῦ ἁγ. Παύλου, καὶ ἀπέχει αὐτῆς ἡμίσειαν περίπου ὄραν. Ἐορτάζει τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκου. (Σεπτεμβρ. 8).

4) Ἡ **τῶν Καυσοκολυβίων σκήτη**. Εὐρίσκεται εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ κυρίου Ἄθω πλησίον τῆς θαλάσσης, Ἀπέχει τῆς Λαύρας σχεδὸν 3 ὥρων διάστημα ὁδοῦ πετρώδους καὶ δυσβάτου, ἀπὸ δὲ τῆς Κερασιᾶς περισσότερον τῆς μιᾶς ὥρας. Τὸ Κυριακὸν αὐτῆς καθιέρωται εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἁγ. Τριάδος.

4) Ἡ **Σκήτη τῆς Ξενοφώντος Μονῆς**. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου, καὶ ἀπέχει τῆς κυριάρχου Μονῆς 1 ὥρας ὁδόν, τοῦ Ρωστικοῦ κοινοβίου ἡμίσειαν ὄραν, καὶ μίαν ὥραν ἐκ τῆς τοῦ Ξηροποτάμου. Ἐορτάζει τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου, (Μαρτ. 25).

5) Ἡ **Ἰθρηιτικὴ Σκήτη (τοῦ τιμίου Προδρόμου)**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου, καὶ ἀπέχει τῆς κυριάρχου Μονῆς ἡμισείας ὥρας ὁδὸν ἀνωφερῆ καὶ ἐπίπονον. Τὸ Κυριακὸν αὐτῆς καθιέρωται εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀποτομῆς τοῦ Προδρόμου (Αὐγ. 29).

6) Ἡ **Κουτλουμουσιανὴ Σκήτη** (τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος). Εὐρίσκεται ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς κυριάρχου Μονῆς πρὸς τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς μέρος καὶ ἀπέχει ἀπ' αὐτῆς ὁδὸν 15 περίπου λεπτῶν τῆς ὥρας.

7) Ἡ **Βατοπεδινὴ Σκήτη** (τοῦ ἁγίου Δημητρίου). Εὐρίσκεται ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς κυριάρχου Μονῆς πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος καὶ ἀπέχει ἀπ' αὐτῆς ὁδὸν ἡμισείας ὥρας.

8) Ἡ **Ρουμουνικὴ Σκήτη τοῦ Λάκκου**. Κεῖται ἐπὶ τὰς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὁρους, ἐν τινι διασώδει καὶ ἀγρία χαράδρα, ἐξ οὗ ὀνομάσθη καὶ **Σκήτη τοῦ Λάκκου**. Ὑπάγεται εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἁγίου Παύλου, ἐξ ἧς ἀπέχει ὁδὸν 1 1/2 σχεδὸν ὥρας. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Αἱ ἰδιόρρυθμοι Σκήται εἶναι ἄθροισμα οἰκημάτων λιτῶν ἢ καὶ μεγαλοπρεπῶν μετὰ (ἢ ἄνευ) ναῖδρίου, διεσπαρμένων τῆδε κάκεισε ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Σκήτης. Ἐκαστον οἶκημα οἰκεῖται ὑπὸ 2 ἢ 3 ἢ καὶ πλείονων μοναχῶν συντηρουμένων διὰ τοῦ ἐργοχειροῦ αὐτῶν. Ἐνὶ λόγῳ αἱ Σκήται ὁμοιάζουσι πρὸς μικρὰς κώμας ὧν τὰ οἰκήματά δὲν ἐγγίζουσι πρὸς ἀλληλα, ἀλλὰ περιστοιχοῦνται ὑπὸ μικροῦ τινος περιβόλου καλλιεργη-

σίμου γῆς. Ἐκάστη Σκήτη ἔχει καὶ καθεδρικὸν Ναόν, τὸ **Κυριακὸν** λεγόμενον, εἰς ὃ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς λοιπὰς ἑορτὰς ἐκκλησιάζονται ἅπαντες οἱ Σκητιῶται.

Μετὰ τὰς Σκήτας ἀναφέρομεν καὶ τὰ ἐξῆς μοναχικὰ πολι-
σματα φέροντα μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὸν τύπον σκή-
της, μὴ ἀναγνωρίζομενα δὲ ὡς τοιαῦται :

1) Ἡ **ἀρχαία καὶ ὀνομαστὴ Σκήτη τῶν Καρυῶν**, ἣτις ἀπέβαλε πλεόν τὸν τύπον καὶ τὴν ὀνομασίαν τῆς σκήτης, καὶ εἶναι πολίχνη τις μοναχικὴ οὐσα, ὡς καὶ πάλαι, κέντρον τοῦ ἁγ. Ὄρους. Τὰ ἐν αὐτῇ μοναχικὰ οἰκήματα καὶ τὰ λοιπὰ οἰκοδομήματα καὶ ἐργαστήρια τῶν τεχνιτῶν ὑπάγονται εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Μονῶν, ἄλλα εἰς ἄλλην Μονήν· οὕτως ὥστε σχεδὸν ἅπασαι αἱ Μοναὶ ἔχουσιν ἐν Καρυαῖς ἀνὰ 1, ἢ 2 ἢ καὶ πλείονα κελλία, ἅτινα ἠγόρασαν ἔκπαλαι παρὰ τοῦ «**Πρώτου τοῦ Ὄρους**».

2) Ἡ **ἀρχαία Σκήτη τοῦ ἁγ. Βασιλείου**. Ὑπάγε-
ται εἰς τὴν Λαύραν καὶ εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευ-
ρᾶς εἰς τὸ ἄκρον τῆς χερσονήσου, μετὰξὺ Καυσοκαλυβίων καὶ
ἁγίας Ἄννης. Ἀπέχει τῆς μὲν ἁγ. Ἄννης σχεδὸν 1 $\frac{1}{2}$ ὥρας
ἑδόν, τῶν δὲ Καυσοκαλυβίων 2 $\frac{1}{2}$ ὥρων. Αἱ ὁδοὶ κατὰ τὰ
μέρη ταῦτα εἶναι ἀνώμαλοι, πετρώδεις, καὶ λίαν τραχεῖαι. Ἡ
Σκήτη τοῦ ἁγ. Βασιλείου σήμερον σχεδὸν ἡρημώθη ἕνεκα τῶν
δυσχερειῶν καὶ τῶν τραχυτήτων τοῦ τόπου, σώζονται ἔμως ὀλί-
γαι καλύβαι χρησιμεύουσαι ὡς ἡσυχαστήρια. Τὸ Κυριακὸν
τῆς Σκήτης τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Βασιλείου (Ἰα-
νουαρ. 1)· ἐκκλησιάζονται δὲ ἐν αὐτῷ οἱ ἡσυχασταὶ τῆς ἐρή-
μου ταύτης μόνον ἐπισήμους τινὰς ἑορτὰς.

3) Τὸ **Παληγομονάστηρον**. Αὕτη ἦτο ἡ ἀρχαία Μονὴ
τῶν Ῥώσων, ὑπάγεται εἰς τὴν Ῥωσικὴν Μονήν τοῦ ἁγ. Παν-
τελεήμονος, κεῖται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης ἐκ τῆς Μονῆς
εἰς Καρυὰς καὶ ἀπέχει τῆς Μονῆς 1 ὥρας ἀπόστασιν.

4) Ἡ **Χρωμίτσα**. Κεῖται ἐν τοῖς ὄρεισι τοῦ Χελανδαρίου,
καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν Ῥωσσ. Μονήν τοῦ ἁγ. Μαντελεήμονος.
Φέρει τύπον κοινοβίου Σκήτης καὶ εἶναι μᾶλλον Μετόχιον τῆς
κυριάρχου Μονῆς. Οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες μοναχοὶ ἀποστέλλον-
ται ὑπὸ τῆς Μονῆς πρὸς περιποίησιν καὶ καλλιέργειαν τῶν
γαιῶν τοῦ Μετοχίου.

5) Ἡ **νέα Θηβαῖς**. Εἶναι κρᾶμα κοινοβίου καὶ ἰδιορρυθ-
μου Σκήτης, ὑπάγεται εἰς τὴν Ῥωσσ. Μονήν τοῦ ἁγ. Παν-
τελεήμονος, καὶ ἀπέχει τῆς Χρωμίτσης σχεδὸν δίωρον διά-
στημα.

Κελλία ἐν ἀγίῳ Ὁρει λέγονται μοναχικὰ καθιδρύματα ἢ μονήτρια ἔχοντα συνήθως μικρόν τι ναῖδριον ἐν ἑαυτοῖς καὶ οἰκούμενα ὑπὸ 3 ἢ καὶ πλείονων μοναχῶν, ζώντων διὰ τοῦ ἐργοχείρου αὐτῶν καὶ τῆς καλλιιεργείας τῆς περιοχῆς αὐτῶν, ἣτις εἶναι συνήθως ἰκανῶς ἐκτεταμένη. Ὁ σημερινὸς κελλιωτικὸς βίος εἶναι πλήρης βιωτικῶν περισπασμῶν ἀνάλογός πως τοῦ βίου τῶν κατὰ κόσμον τεχνιτῶν καὶ γεωργῶν. Ἐργόχειρα τῶν ἀγιορειτῶν εἶναι πρωτίστως ἡ **ἀγιογραφία**, ἡ **ῥαπτική**, ἡ **ὑποδηματοποιεῖα**, ἡ κατασκευὴ ξυλίνων **σφραγίδων**, καὶ **κοχλιαρίων κομβολογιῶν**, **σκούφων**, **καλυμαυχίων** κλπ. Τὰ **κελλία** διαφέρουσιν ἐκ τῶν λεγομένων **καλυθῶν** τῶν Σκητῶν κατὰ τοῦτο, εἰ αἱ Καλύθαι ἔχουσι περιοχὴν ἐλαχίστην καὶ σχεδὸν ἀσήμαντον ἐνίστε.

Μετὰ τὰς Σκήτας καὶ τὰ Κελλία ἔχομεν καὶ τὰ ἀθροίσματα τῶν **καλυθῶν τῶν ἡσυχαστῶν**, ἐνθα βλέπει τις σκηνώματα ἐρημιτῶν ἀπομεμονωμένα. Τοιαῦτα εἶναι ἡ **μικρὰ ἀγία Ἄννα**, τὰ **Κατουνάκια**, τὰ **Καρούλια**, ἡ **Κερασέα** καὶ ἡ **Καψάλα**. Ταῦτα πάντα κεῖνται ἐν τοῖς ὄρεισι τῆς Λαύρας ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς ἀκρας τῆς χερσονήσου εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ κυρίως Ἶθω, πλην τῆς Καψάλας, ἣτις εὐρίσκειται ἐν τοῖς ὄρεισι τοῦ Παντοκράτορος. Τὰ Καρούλια εἶναι λίαν ἀπόκρημνοι βράχοι, ἐνθα κατέρχεται ὁ ἐπισκέπτης μετὰ μεγάλης δυσκολίας καὶ φόβου κρατούμενος ἐξ ἀλύσεως ἢ σχοινίου προσηρμοσμένου ἐπὶ τῶν βράχων.

Τοιαῦτα ἐν συνόψει τὰ περὶ τῶν ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν λοιπῶν μοναχικῶν πολισμάτων τοῦ ἀγίου Ὁρους.

§ 4. Κορυφή ἾΑθωνος.

Τὸ ὕψος τῆς ὑψίστης κορυφῆς τοῦ ἾΑθωνος ὑπολογίζεται 2 περίπου χιλιόμετρα.

Ὁ θέλων νὰ ἀναβῆ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἱστορικοῦ καὶ ἱεροῦ τούτου ὄρους, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ μαγευτικοῦ θεάματος. ὅπερ παρουσιάζει ἐκεῖθεν ὁ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἐκτεινόμενος ἀχανὲς ὄριζων, καὶ νὰ ἐξυψώσῃ οὕτω μετὰ τοῦ σώματος καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, δεόν νὰ ἐκλέξῃ πρὸ πάντων ἡμέραν τινὰ θερινήν, ἀνέφελον καὶ γαλήνιον. Πρέπει νὰ σπεύσῃ νὰ εὐρεθῆ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὁρους ὀλίγα τοῦλάχιστον λεπτὰ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἵνα μὴ στερηθῆ καὶ τοῦ ὠραίου καὶ ἀπολαυστικοῦ θεάματος, ὅπερ ἐμφανίζει αὐτῇ ὁ «ἐξ ἀκαλαρρείταιο βαθυ-

ρδού ὠκεανοῦ οὐρανὸν εἰσανιῶν» (1) ἐρυθρὸς καὶ πύρινος· ἐκεῖνος δίσκος τῆς ἀκενώτου ταύτης πηγῆς τοῦ φωτός. Πρὸς τοῦτο δέον νὰ ἐκκινήσῃ μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ ἐκ τῆς **Κερασιᾶς** καὶ νὰ καταφθάσῃ ἀφ' ἐσπέρας εἰς τὸν ναῖσκον τῆς Παναγίας, ἔνθα θὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸ εὐρισκόμενον ἐκεῖ σῆκημα, ὅπερ εἶναι ἀνοικτὸν τοῖς πᾶσιν (οὐδενὸς ἐν αὐτῷ παρραμένοντος) καὶ χρησιμεύει ὡς κατάλυμα διὰ τοὺς ἐπισκέπτας. Ἡ ὁδὸς εἶναι ἀνωφερῆς, τραχεῖα καὶ ἐπίπονος· διαρκεῖ δὲ σχεδὸν 2 1/2 ὥρας. Τῇ ἐπαύριον δέον νὰ ἐγερθῇ ὄρθρου βαθέος, καὶ εὐθὺς ὡς φανῶσι τὰ πρῶτα προμηνύματα τῆς ἡσῦ, ὀφείλει νὰ ἀναλάβῃ τὴν πορείαν του καὶ νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς κορυφῆς, εἰς ἣν ἄγει ὁδὸς μιᾶς ὥρας, τραχυτάτη, πετρώδης καὶ ἐστερημένη πάσης βλαστήσεως. Σημειωτέον, ὅτι σήμερον δύναται ὁ ἐπισκέπτης νὰ ἀναβῇ δι' ἡμιόπου μέχρῃς αὐτῆς τῆς κορυφῆς τοῦ Ὄρους. Ἡ κορυφή τοῦ Ἄθωνος ἔχει μικρὰν ἔκτασιν, ἣς τὸ πλεῖστον μέρος καταλαμβάνει τὸ ἐπ' αὐτῆς ναῖδριον τῆς Μεταμορφώσεως. Μετὰ τὴν προσκύνησιν τοῦ ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ Μεταμόρφωθέντος, ὁ ἐπισκέπτης θὰ στρέψῃ τὰ βλέμματα αὐτοῦ κύκλωθεν καὶ θὰ θαμβωθῇ ἐπὶ τῷ φυσικῷ καὶ μοναδικῷ πανοράματι, ὅπερ ἐμφανίζεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Μετὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ θελκτικοῦ καὶ εὐφροσύνου θεάματος τῆς ἐκ τῶν ὑδάτων ἀναδύσεως τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου, ὅς ἐπὶ πολλὴν ὥραν στερούμενος ἀκτίνων ἐπιτρέπει τῷ ἀσθενεῖ ἡμῶν ὀφθαλμῷ νὰ τὸν ἀπολαύσῃ, ὁ θεατὴς θὰ στρέψῃ τὰ ὄμματα πρὸς διάφορα σημεῖα τοῦ ἐκτεταμένου ἐκείνου ἐρίζοντος, ὃν ἔχει ἔμπροσθέν του, καὶ θὰ ἀπορῇ τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃ. Ἐνθεν μὲν παρουσιάζονται αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους, Θάσος, Ἀἴμνος, Ἴμβρος, Σαμοθράκη, Σκύρος, Σχίαθος, Σκόπελος, φαινόμεναι ὡς μικρὰ τινα νησιδία ἐπιπλέοντα ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἐκεῖθεν δὲ ἡ Χαλκιδικὴ χερσόνησος προβάλλει τὰς δύο ἐτέρας αὐτῆς δακτυλοειδεῖς χερσονησίδας (Παλλήνην καὶ Σιθωνίαν), ἀποτυπούσας ἐφ' ἑαυτῶν τὴν πρωϊνὴν σκιάν τοῦ ὑψικαρήνου Ἄθω, ἣτις εἶναι μία ὠραία ἀπεικόνισις καὶ σκιαγραφία τοῦ ἱεροῦ τούτου Ὄρους, καὶ ἣτις κατὰ μικρὸν, ὑψουμένου τοῦ ἡλίου, συστέλλεται ἐκ τῆς Παλλήνης, περιορίζεται εἰς μόνην τὴν Σιθωνίαν καὶ βαθμηδὸν ἐκλείπει. Ἐν βλέμμα πρὸς τὴν ἀνατολὴν δεικνυσι τῷ θεατῇ τὰ ἱστορικὰ μέρη τῆς ἀρχαίας Τροίας καὶ τὰς κορυφὰς τῆς πολυπίδακος τοῦ Ὀμήρου Ἴδης. Μία στροφὴ

(1) Ὀμήρου Ἰλ. Η'. 422.

πρὸς δυσμὰς δείκνυσιν αὐτῷ τὰ ὄρη τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐξαιρέτως τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τοῦ πολυδειράδος Ὀλύμπου, ἐξ οὗ ὁ Ὀλύμπιος ἀστεροπητῆς ἐξεσφενδόνιζε τοὺς κεραυνοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς προσκρούοντας τῇ μεγαλειότητι αὐτοῦ θνητοὺς. Ἐκ τοῦ ὕψους τῆς κορυφῆς τοῦ Ἰθωνος θὰ ἴδῃ ὁ θεατῆς τὰς Μονὰς ὡς μικρὰς τινὰς καλύδας παρουσιαζομένας ἔμπροσθέν του. Ἐὰν δὲ προκύψῃ μικρὸν ἐκ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς κορυφῆς θὰ ἴδῃ ἰλιγγιώδη τινὰ κρημνόν, εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὁποίου βλέπει τὴν Μονὴν τοῦ ἀγ. Παύλου ὡς μικρὸν τι κελλίον ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Ὄρους ἰδρυμένον. Τὰ μεγαλοπρεπῆ κτίρια, ἅτινα ἐκ τοῦ πλησίον θαυμάζομεν, οὐδὲν εἰσὶν ἐκ τοῦ αἰθερίου ἐκείνου ὕψους θεώμενα. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐκείνου ἀνάβασις τοῦ θεατοῦ ἐξυψοῖ σύναμα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ ἔμπνεει αὐτῷ ὄλως καινὰς, ἀλλὰ καὶ ἀληθεῖς ἰδέας περὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Πόσον ταλανίζει τότε τὴν ἀνθρωπίνην ματαιότητα! Πόσον βαθέως συναισθάνεται τὴν οὐδένειαν τῆς φύσεως αὐτοῦ! Πόσον καταπίπτει ὁ ἐγωϊσμὸς αὐτοῦ καὶ ἐκμηδενίζεται ἡ φιλαυτία αὐτοῦ! Πόσον μέμφεται ἑαυτὸν διὰ τὴν προσπάθειαν, ἣν ἡ καρδιά αὐτοῦ τρέφει πρὸς τὰ θέλγητρα τῶν παθῶν αὐτοῦ, καὶ πόσον ἀρχεται κατὰ μικρὸν νὰ ἀποσπάται τῶν ἀναξιοπρεπῶν τούτων ἀντικειμένων! Ἐκεῖ ἀληθῶς ἡ εὐαίσθητος ψυχὴ καταπληττομένη ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τῆς φύσεως καὶ θημβουμένη ὑπὸ τῆς καινότητος καὶ τῶν θελγῆτρων τοῦ ὠραίου τούτου πανοράματος, ἐπιλανθάνεται ἑαυτῆς, ἀναπτεροῦται ἐξυψοῦται τῶν γηγῆνων, καταποντίζεται εἰς πέλαγός τι ἀφράστου ἀγαλλιόσεως, καὶ ἐν τῷ ἀσκέτῳ αὐτῆς ἐκείνῳ θάμβει λαμβάνει ἔννοιάν τιναν τῆς ἐκ τοῦ πηλίνου καὶ παχυλοῦ τούτου περιβλήματος ἐξόδου, καθ' ἣν ὑπὸ θείων ἀγγέλων εὐμενῶς ὀδηγουμένη θὰ ἀγῆται αἰθέριος, καταπαύσουσα ἔνθα ἡ τοῦ Πλάστου ἀγαθότης καὶ σοφία προώρυσεν αὐτήν. Πόσον ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἀναγεννώμενον ἐν τοιαύταις ἱεραῖς στιγμαῖς! Πόσον καλῶς κατανοεῖ τότε τί ἐστι τὸ «ἀπεκδύσασθαι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἐπενδύσασθαι τὸν νέον»! Πόσον δὲ σκυθρωπάζει καὶ θρηγεῖ ἑαυτὸν, ὅταν ἴδῃ, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ καταλίπῃ ἐπὶ τέλος τὴν κορυφὴν τοῦ Ἰθωνος καὶ νὰ ἐπαναχωρήσῃ εἰς τὰ συνήθη αὐτοῦ ἔργα, ἔλκων αὐθις τὸν ἐπίπονον τῶν βροτῶν βίον! Ἀληθῶς ἐν τοιαύταις στιγμαῖς αἰσθανόμεθα ἑαυτοὺς οἰονεῖ μεταμορφωμένους· καὶ μιμούμενοι τὸν Πέτρον λέγομεν τρόπον τινὰ ἐν ἑαυτοῖς: «καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ᾧδε εἶναι». (Μαθ. ιζ'. 4). Ἐν ταῖς τοιαύταις στιγ-

μαὶς ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου αἰσθάνεται οὕτως εἰπεῖν ἀποστροφὴν τινα καὶ ἀπέχθειαν πρὸς τὸν θνητὸν βίον, πρὸς ὃν ὁμοῦ μετὰ λύπης του βλέπει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθῃ αὐτὸς, κατερχόμενοι ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν συναισθημάτων ἐκείνων, ἔνθα ἐπὶ τινὰς στιγμὰς εἶδε τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ μὴ ἐπισκιαζόμενον ὑπὸ τῶν γηίνων καὶ χαμηρῶν παθῶν, καὶ ἔνθα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ πρὸς στιγμὴν ἐν ἀνερίκτῳ τινὶ ἰδανικῷ ἀπαθείᾳ ἐνετρώφησεν. Ἡ εὐσεβὴς καὶ φιλότιμος τότε ψυχὴ θελγομένη ὑπὸ τῶν θελγῆτρων τῆς χάριτος καὶ τιρωσκομένη ὑπὸ τῶν θείων ἐρώτων σκιρτᾷ καὶ εὐφραίνεται· βλέπουσα ὁμοῦ ἑαυτὴν καθελκομένην ὑπὸ τοῦ βάρους τῆς θνητότητος καὶ τοῦ ὄγκου τῆς ἐν ἑαυτῇ οἰκουμένης ἁμαρτίας, τοῦ θανάτου, λυπεῖται καὶ στυγνάζει· συναισθάνεται, ἔτι, ἵνα ἀπολαύσῃ τελειότερον τῶν πνευματικῶν χαρίτων, εἶναι ἀνάγκη νὰ καταφλεχθῇ καὶ νὰ δαπανηθῇ ἢ ἐν αὐτῇ ἁμαρτία· διὸ καὶ ἀποτεينوμένη μετὰ δακρύων πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀποκλαίεται, καὶ ζητοῦσα τὴν ἀποκατάστασιν τῆς φύσεως αὐτῆς ὑποβάλλει μετὰ τοῦ ἐξόχου ἁσματογράφου τῆς Ἐκκλησίας τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο καὶ κατανουκτικώτατον τροπᾶριον τοῦ κανόνος τῆς Μεταμορφώσεως : « *Ἐθελξας πόθῳ με, Χριστέ, καὶ ἠλλοίωσας τῷ θείῳ σου ἔρωτι, ἄλλὰ κατάφλεξον, πυρὶ αὐτῷ τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ ἐμπλησθῆναι τῆς ἐν σοί, τροφῆς καταξίωσον, ἵνα τὰς δύο σκιρτῶν, μεγαλύνῳ ἀγαθῆ παρουσίας σου* » (ᾠδὴ θ').

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς ταύτης τοῦ Ἰθωνος Μάξιμος ὁ Καυσοκαλύβης, ἡ αἰθέριος καὶ ἐξηγνισμένη ἐκεῖνη ψυχὴ, πρὸ 600 περὶπου ἐτῶν γευθεὶς τῶν θελγῆτρων τῆς θείας χάριτος, δὲν ἔπαυε συχνάκις ἀναβαίνων καὶ ἐπαναζητῶν τὴν ἀπόλαυσιν καὶ τρυφήν τῶν πνευματικῶν ἐκείνων ἐρώτων. (Ὅρα τὴν βιογραφίαν αὐτοῦ ἐμπροσθεν.

*
*
Ὁ οὕτως ἀναφανείς ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ Ὅρει τοῦ Ἰθωνος μοναχικὸς βίος καὶ ἀκμάσας ἔσον οὐδαμῶς ἀλλαχοῦ, διατηρούμενος δὲ καὶ συγκροτούμενος εἰσέτι μέχρι σήμερον καὶ ἐκλύων ὁσημέραι πολλὰς φιλοθέους ψυχὰς πρὸς ἑαυτὴν, ἀνέδειξε κατὰ καιροῦς πλείστους ἐπιφανεῖς ἀνδρας διαπρέψαντας ἐπὶ εἰσιότητι βίου, κεκοσμημένους διὰ πνευματικῶν χαρισμάτων καὶ διὰ διαφορῶν σημείων παρὰ Θεοῦ δοξασθέντας ἐν τε τῇ παρούσῃ ζωῇ καὶ μετὰ θάνατον. Τούτων τοὺς ἐπισημοτέρους ἀναφέρομεν ἐν ταῦθα σημειοῦντες διὰ βραχέων βιογραφικὰς τινὰς περὶ αὐτῶν εἰδήσεις.

§ 5. Οἱ ἐπισημότεροι τῶν Ἀγιορειτῶν Ἀγίων κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν.

1) Ἀθανάσιος ὁ ἐν Ἀθῶ, ἢ Λουριώτης. (+1000). Ὁ ἀρχαιότερος καὶ ἐπιφανέστερος τῶν Ἀθωνιτῶν κοινοβιαρχῶν. Ὁ Ἀθανάσιος ὑπῆρξε διὰ τὸν Ἀθῶνα, ὅ,τι ὁ μέγας Παχώμιος διὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ ὁ Βενέδικτος διὰ τὴν Δύσιν. Ἐγεννήθη ἐν Τραπεζοῦντι, ἐξεπαιδεύθη ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐχρημάτισεν ἐπὶ τινα ἔτη διδάσκαλος ἐν τῇ βασιλευούσῃ ταύτῃ πόλει. Ἠσπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον εἰς τὸ τῆς Βυθινίας ὄρος τοῦ Κυμινᾶ παρά τινι διασήμῳ ἀπ' ἀρετῆ ἀνδρὶ, Μιχαήλ τῷ Μαλεῖνω. Ἐκεῖ ἐσχέτισθη μετὰ τῶν δύο ἀνεψιῶν τοῦ γέροντός των, Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ, ὄντος τότε στρατηγοῦ, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος τοῦ Μαγίστρου. Ἴνα μὴ προχειρισθῆ ἡγούμενος τῆς Μονῆς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μιχαήλ, ἀνεχώρησε κρυφίως καὶ ἦλθεν εἰς Ἀθῶνα, ἔνθα προσελθὼν ὡς ἀγνωστός τις χωρικός ὑπετάγη εἰς τινα τῶν ἀφελεστέρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γερόντων Ζητούμενος ὁμως κατόπιν ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου καὶ Λέοντος τοῦ Μαγίστρου. ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Πρώτου τοῦ Ὄρους ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Πρωτάτου. Ὁ Ἀθανάσιος παρεκάλει τὸν Πρῶτον ἵνα τὸ πρᾶγμα τηρηθῆ μυστικόν. Ἀλλ' οὐ μετὰ πολὺ ὁ στρατηγὸς Λέων ὁ Μάγιστρος, ἐπιστρέφων νικητῆς ἐκ τινος πολέμου καὶ διερχόμενος διὰ τοῦ Ἀθῶ, ἐξήτασεν αὐτοπροσώπως καὶ εὔρε τὸν ἀρχαῖον αὐτοῦ φίλον, ὃν ὑπὸ δακρύων ἀγαλλιᾶσεως περιρρέεμενος ἐνηγκαλίσθη καὶ κατησπάζετο. Οἱ ἀγιορεῖται ἰδόντες τὴν τοσαύτην πρὸς τὸν Ἀθανάσιον οἰκείωσιν καὶ ἀφωσίωσιν τῶν μεγιστάνων τοῦ αὐτοκρατορικοῦ αἵκου παρεκάλεισαν αὐτὸν ἵνα προτείνῃ αὐτῷ περὶ συνδρομῆς πρὸς μεγέθυνσιν τοῦ ναοῦ τοῦ Πρωτάτου, ὅπερ καὶ προθύμως ἐξετελέσθη. Ὁ Νικηφόρος, ὅστις ἀναγορευθεὶς βραδύτερον αὐτοκράτωρ (663) δὲν ἐφάνη τοσοῦτον εὖνους εἰς τὰ μοναχικὰ τάγματα, ἅτε ζητήσας νὰ περιστείλῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν Μοναστηρίων καὶ ἀπαγορεύσας τὴν ἀφιέρωσιν ἀκινήτων κτημάτων εἰς αὐτά, ἐν τούτοις ὁμως παρεκίνει ἐπιμόνως τὸν Ἀθανάσιον καὶ πρὸ τῆς ἀναρρήσεώς του· ὅπως ἰδρῦσῃ Λαύραν ἐν Ἀθῶνι, ἐν ἣ καὶ αὐτὸς καιροῦ καλοῦντος νὰ ἐνδύθῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Ὁ Ἀθανάσιος προτιμῶν τὸν ἡσυχαστικὸν καὶ ἀπερίσπατον βίον ἀπεποιεῖτο τοῦτο κατ' ἀρχάς· ἐνδοῦς ὁμως ἐπὶ τέλους, ἀνέλαβε τὴν οἰκοδομὴν τῆς Λαύρας χορηγοῦντος

ἀδρῶς τοῦ Νικηφόρου μικρὸν πρὸ τῆς ἀναρρήσεώς του. Ἀκούσας ὅμως βραδύτερον ὅτι ὁ Νικηφόρος ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ, ἐλυπήθη καιρίως καὶ ἐμελέτησε νὰ καταλίπη ἡμιτελὲς τὸ ἔργον του, ἕπερ μόνον καὶ μόνον ὑπ' ἐκείνου παρακινούμενος ἀνέλαβε (διακόψας τὴν κατὰ πολλὰ ποθεινὴν του ἡσυχίαν) ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἵνα καὶ ἐκεῖνος μονάσῃ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ Λαύρα. Μεταθὰς εἰς Κ) ολιν καὶ ἐμφανισθεὶς ἐνώπιον τοῦ φίλου του Αὐτοκράτορος ἤλεγξεν αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀθετήσει τῶν πρὸς Θεὸν ὑποσχέσεών του· ὁ δὲ βεβαιώσας αὐτόν, ὅτι ἄκων πως περιεδλήθη τὴν βασιλικὴν πορφύραν, καὶ ὅτι ἐλπίζει νὰ ἀποθέσῃ ἡμέραν τινὰ τὸ διάδημα καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποσχέσεις του, καὶ δοὺς αὐτῷ ἱκανὸν χρυσίον κατέπεισεν αὐτόν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον τῆς οἰκοδομήσεως τῆς Λαύρας. Ὁ Ἀθανάσιος πεισθεὶς ἀπέπλευσεν εἰς Ἄθω καὶ ἐξηκολούθει ἀτρύτους καταβάλλων πόνους καὶ μόχθους ὑπὲρ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς οἰκοδομῆς τῆς Λαύρας, ὁ ἐν Ἄθω μοναχισμὸς ἔφερε τύπον ἀναχωρητικόν. Οἱ μοναχοὶ κατόικουν ἐν μικραῖς αὐτοσχεδίαις καλύβαις, αἵτινες κατὰ μέγα μέρος κατασκευάζοντο ἐκ ξύλων καὶ κλάδων. Ὁ Ἀθανάσιος ἰδρῶν σχετικῶς μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα, ἀνεγείρων τείχη, κατασκευάζων ὑδραγωγεῖα καὶ μύλους, καλλιεργῶν κήπους καὶ φυτεῶν ἀμπελωνας. ἐπόμενον ἦτο νὰ διεγείρῃ τοὺς μουσικοὺς γογγυσμοὺς τῶν ἀρχαιοτρόπων τοῦ Ὄρους μοναχῶν, ὧν ἡ δυσφορία κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἐδιπλασιάζετο καθ' ἕσον ἔβλεπον, ὅτι ἡ φήμη τοῦ ὀνόματός αὐτοῦ προσεῖλκυεν ὀσημέραι πληθὺν μαθητῶν ἐκ τῶν περάτων τῆς οἰκουμένης, οὐ μόνον πτωχῶν καὶ ἀσῆμων, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀνωτάτων κοινωνικῶν τάξεων. (Ἡ Ἰταλία, ἡ Ρώμη, ἡ Καλαβρία, ἡ Ἀμαλφίς, ἡ Ἀρμενία καὶ πολλὰ ἄλλα χωρὰ ἀμιλλητικῶς οὕτως εἰπεῖν ἐφιλοτιμοῦντο νὰ πέμψωσιν ἕρπυστάς τῆς μοναχικῆς τελειότητος εἰς τὸν περικλεσθὲν καὶ μεγαλῶνυμον ἐκεῖνον ἀναχωρητὴν καὶ μύστην τῶν ὑψηλῶν μαθημάτων τῆς εὐαγγελικῆς τελειότητος. Εἰς τὸν ἔμπειρον τοῦτον καὶ διακριτικώτατον τῶν ψυχῶν κυβερνήτην προσήρχοντο οὐ μόνον λαϊκοί, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν μοναχικῶν τάξεων περιβόητοι ἀγωνισταὶ ζητοῦντες νὰ ταχθῶσιν ὑπὸ τὴν ἐκείνου χειρὸς αὐτῶν καὶ δι' αὐτοῦ νὰ κατευθυνθῶσι πρὸς τὸν ἀκύμντον λιμένα τῆς αἰωνίου μακαριότητος. Ἀναφέρονται μάλιστα πολλοὶ ἡγούμενοι κοινοβίων, μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι ἐρημίται, οἵτινες καταλιπόντες τὰς ἰδίας θέσεις ἐρρίφθησαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀγίου τούτου Πα-

τρος, ἀσφαλεστέρον κρίναντες τὴν ἐκείνου χειραγωγίαν τοῦ ἰδίου αὐτῶν προγράμματος). Ὁ βασκανος λοιπὸν δαίμων, ὁ πάντοτε τοῖς καλοῖς βασκαίνων, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀφήσῃ ἀτρότους τὰς μικροψύχους καρδίας μιᾶς μερίδος ἀπλοϊκῶν τινων μοναχῶν, οἵτινες βλέποντες ὀσημέραι ὀλικῶς καὶ ἠθικῶς ὑπερισχύουσαν τὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἀθανασίου, ἐπισιιάζουσαν οὕτω τὴν λάμπιν αὐτῶν καὶ ἀπειλοῦσαν νὰ ὑποτάξῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν, ἐζήτησαν παντὶ σθένει νὰ ἐμποδίσωσι τὰς μεγαλεπηθούλους αὐτοῦ ἐνεργείας, ἅς καὶ πολλοὶ τῶν τότε διακεκριμένων ἐπ' ἀρετῇ Ἀγειορειτῶν ἀπεδοκίμαζον, ὡς καταργούσας τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα τοῦ τόπου καὶ εἰσαγούσας τὸν κόσμον εἰς τὸ Ὄρος. Μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ ποιήσωσι τι βασιλεύοντος εἰσέτι τοῦ Νικηφόρου, ἡσυχάσαντες πρὸς ὄραν, κατεξανέστησαν αὐτοῦ μετὰ μεγάλης σφοδρότητος ἅμα τῇ ὑπὸ τοῦ Τιμισκῆ παραλήψει τῆς βασιλείας. Ὁ Τιμισκῆς ἀποστείλας τὸν ἡγούμενον τῆς ἐν Κ)πόλει Μονῆς Στουδίων συνεβίβασε τοὺς ἀγιορειτας πρὸς τὸν Ἀθανάσιον. Τότε συνετάχθη καὶ τὸ τυπικὸν τοῦ Ὄρους (972), ὅπερ γραφὲν ἐπὶ τραγείου δέρματος ἐκυρώθη ὑπὸ τοῦ Τιμισκῆ καὶ ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν ἀγιορειτῶν «**Τράγος**». Ἀλλὰ καὶ βραδύτερον ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Τιμισκῆ, Βασιλείου Β' τοῦ Βουλγαροκτόνου (990) βλέπομεν ἐξεγερθέντας καὶ πάλιν τοὺς Ἀθωνίτας κατὰ τοῦ Ἀθανασίου. Καταπέισαντες καὶ παραλαβόντες μεθ' ἑαυτῶν τὸν Πρῶτον τοῦ Ὄρους, οὕτινος πρὸ πάντων τὰ δικαιώματα κατήργει ἡ μεγάλη τοῦ Ἀθανασίου ἐπιρροή, ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα ἐστρατοπεδευμένον ἐν Μακεδονίᾳ· πλησιάσαντες ὅμως εἰς τὸ στρατόπεδον σνήντησαν ἀνελπίστως τὸν Ἀθανάσιον ὑποστρέφοντα ἐκεῖθεν, ἔνθα μετέβη ὡς φαίνεται, ἵνα ὑποβάλλῃ τὰς προσήσεις αὐτοῦ εἰς τὸν Αὐτοκράτορα. Τότε ὁ μὲν Πρῶτος σεβασθεὶς τὸ ἦθος τοῦ Ἀθανασίου καὶ μεταμεληθεὶς ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ὀπίσω· οἱ δὲ λοιποὶ προχωροῦντες περιέπεσον εἰς χεῖρας βρβάρων, παρ' ὧν πολλὰς κακώσεις ὑπέμειναν.

Ὁ Ἀθανάσιος εἶχε λίαν ἐκτεταμένον τὸν ὀρίζοντα τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Ἡ φιλοστοργία καὶ ἡ περιπάθεια τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐξετείνετο ἄνευ διακρίσεως προσώπων ἐπὶ πάντα προσφεύγοντα αὐτῷ καὶ ζητοῦντα παρ' αὐτῷ ἄσυλον σωτηρίας, ἦτο λίαν κηδεμονικὸς, περιποιητικὸς καὶ συμπαθέστατος πρὸς τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Ἡ μεγάλη αὐτοῦ καρδιά ἐν τῇ ἀπαλότῃ αὐτῆς δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ πηγάζῃ ἄφθονα δάκρυα ἐν ταῖς ἐκάστοτε διδασκαλίαις καὶ παραινέσεσιν, ἅς ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς μαθητάς του. Ὁ μεγαλοεργὸς καὶ σπλαγγχνικώτατος

ἐκεῖνος κοινοβιάρχης οὐδένα ποτὲ τῶν προσερχομένων ἀπέπεμπεν, ἀλλὰ πάντας ἐδέχετο εἰς τὴν πνευματικὴν του μάνδραν, καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς γεγηρακότας, ἢ ἐπινόσους καὶ ἀναπήρους, οὓς οἱ ἄλλοι σύγχρονοὶ του (καθάπερ καὶ σήμερον δρωμεν) ὡς ἀχρήστους ἀπέριπτον· καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς παρ' ἄλλων κεκαρμένους μοναχοὺς προσεδέχετο, ἤρκει μόνον νὰ ἐφαίνοντο δόκιμοι ἐν τῇ συμπεριφορᾷ. Ἴδου τὸ ὑπερέχον τοῦ Ἀθανασίου· ἴδου ὁ λαμπρὸς χαρακτήρ τῆς εὐαγγελικῆς καὶ συμπαθεστάτης αὐτοῦ καρδίας· ἴδου πλεονέκτημα, ἔπερ καὶ μόνον, χωρὶς τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἀρετῶν, ἀναδεικνύει τὸν ἄνδρα μέγαν, καθιστᾷ αὐτὸν σεβαστὸν καὶ ἀγαπητὸν τοῖς πᾶσι, κλείζει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἐφελκύει τὴν ἀφοσίωσιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ κυβερνωμένων καὶ εὐηργετημένων ψυχῶν. (1) Τοῦ ταιούτου εὐαγγελικοῦ χαρακτήρος ἐστερημένοι ὄντες τινὲς τῶν συγχρόνων του Ἀθωνιτῶν, καίπερ ἄλλως ἀγωνισταὶ καὶ αὐστηροτάτης διαίτης ἀντεχόμενοι, κατεξανέστησαν κατὰ τοῦ θεοφόρου Πατρός· ἀλλ' εἰς μάτην. Τὸ ἔργον τοῦ Ἀθανασίου ἐπέπρωτο νὰ προχωρήσῃ νὰ συντελεσθῇ καὶ νὰ ἐπιζήσῃ μέχρι σήμερον.

Ὁ Ἀθανάσιος παρέτεινε τὸν βίον μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 11ου αἰῶνος. Ἦτο μεγαλόσωμος καὶ Ῥωμαλέος ἀνὴρ ἰσοφαρίζων πρὸς τριῶν ἀνδρῶν δύναμιν. Ἐγραψε **Κανονικά**, **Ῥποτύπωσιν** καὶ **Διατύπωσιν** ἢ Διαθήκην ἐκδοθέντα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν φιλολόγων. Τὸ Κανονικὸν αὐτοῦ βλέπε καὶ παρὰ Μ. Γεδεῶν. «Ἄθως» σελ. 245. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουλίου 5η.

Μίαν σχεδὸν ὥραν μακρὰν τῆς Λαύρας πέραν τῆς Ρουμυνικῆς τοῦ Προδρόμου Σκήτης καὶ οὐ μακρὰν αὐτῆς εἶναι Σπήλαιόν τι, εἰς ὃ ὁ ἔραστής τῆς ἡσυχίας καὶ μύστης τῶν θεωρητικῶν ἀρετῶν, ὁ ἐξ ἴσου γινώσκων νὰ διακόπτῃ τὴν ἡσυχίαν αὐτοῦ χάριν τῆς τοῦ πλησίον ἀγάπης καὶ ὠφελείας, καὶ πάλιν καιροῦ καλοῦντος νὰ βυθίζηται δὲ αὐτῆς εἰς τὰ μυστήρια τῆς αἰωνιότητος, ὁ νηπιτικώτατος, λέγω, Ἀθανάσιος, ἀπεμακρύνετο τῶν θορύβων τοῦ Κοινοβίου καὶ ἀνεπτέρου διὰ

(1) Τὰ αἰσθηήματα τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου δεικνύονται ἐκ τῆς Διαθήκης ἢ διατυπώσεως αὐτοῦ· ἥς καὶ ἀπλῆ τις ἀνάγνωσις συγκινεῖ τὸν ἀναγινώσκοντα ἐμφανίζουσα, ὡς ἐν κατόπτρῳ, τὴν φιλοστοργίαν τῆς μεγάλης αὐτοῦ ψυχῆς, τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν περιαλγῆ αὐτοῦ διάθεσιν διὰ τὸ μέλλον τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων.

της νήψεως και προσευχῆς τὸ διορατικὸν αὐτοῦ ὄμμα εἰς τὸ ὕψος τῶν θείων θεωριῶν. Ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ κατὰ τὴν εἰσοδὸν αὐτοῦ, ἐκτίσθη βραδύτερον οἰκημά τι, χρησιμεῦον ὡς ἡσυχαστήριον δι' ἓνα ἀναχωρητὴν μεθ' ἑνὸς ἢ δύο μαθητῶν. Εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ σπηλαίου ὑπάρχουν καὶ 2 μικρὰ παρεκκλήσια. Ὁ ἐν αὐτῷ ἡσυχάζων διορίζεται ὑπὸ τῆς Λαύρας, ἐξ ἧς καὶ λαμβάνει τὰ ἀναγκαίουντα αὐτῷ.

Σήμερον (ἀπὸ 4 περίπου ἐτῶν) ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ ἀσκεῖται εἰς τῶν διεκεκριμένων Ἀγιορειτῶν Πνευματικῶν ὁ ἡσυχαστῆς Μεθόδιος Ἱερομόναχος Ἡλιουπολίτης, ὃς τὰ πρῶτα ἔτη τῆς νεότητος αὐτοῦ διανύσας ἐν τοῖς Κοινοβίοις τοῦ ἁγ. Ὄρους, ἱκανῶς τε προγομνασθεὶς ἐν τῇ ὑποταγῇ τῶν κοινοβιακῶν κανονισμῶν, καὶ εὐδοκίμως ἀντιπροσωπεύσας ἐν Καρυαῖς παρὰ τῇ ἱερᾷ Κοινότητι τὴν ἰδίαν Μονήν, ἐρρίφθη βραδύεις τὰς ἀγκάλας τοῦ ἡσυχαστικοῦ βίου, πρὸς ὃν ἐκ νεότητος ἀκατάσχετον ἔτρεφεν ἔρωτα.

2) **Ἀθανάσιος Α΄** (πατριάρχης Κων) πόλεως. Ἦτο Ἀδριανουπολίτης καὶ ἤκμασε περὶ τὰ τέλη τοῦ 13ου αἰῶνος. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας περιβληθεὶς τὸν μοναχικὸν φόρεμα ἐπεσκέφθη τὸν Ἄθω, εἰσῆλθεν εἰς τὴν μοναχικὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἐσφιγμένου, καὶ διέμεινε ἱκανὸν χρόνον διακονῶν τὰ προστασσόμενα. Περιήλθε κατόπιν τοὺς ἁγίους τόπους καὶ πολλὰ Μοναστήρια τῆς Ἀνατολῆς χάριν εὐλαβείας καὶ ψυχικῆς ὠφελείας. Ἀνῆλθεν εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπὶ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ Β΄. (1289) καὶ μετὰ 4 ἔτη (1293) ἕνεκα σκανδάλων παραιτηθεὶς ἀνεκλήθη πάλιν τὸ δεύτερον εἰς τὸν θρόνον (1303) πατριαρχεύσας μέχρι τοῦ 1313, ὁπότε καὶ πάλιν ἔδωκε τὴν παραίτησίν του. Σῶζονται τινες συγγραφαὶ αὐτοῦ ἐν τῷ 142ῳ τόμῳ τῆς ἐλληνικῆς Πατρολογίας τοῦ Mique. Μνήμη αὐτοῦ Ὀκτωβρίου 28.

3) **Ἀκάκιος ὁ Κασσοκαλυβίτης**. Κατήγετο ἐκ τινος μικρᾶς κώμης τῆς χώρας τῶν Ἀγρᾶφων (ἐν τῇ στερεᾷ Ἐλλάδι), καὶ ἤκμασε κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας μείνας ὄρφανὸς πατρός, καὶ ἀναγκασθεὶς νὰ κυβερνᾷ αὐτὸς τὰς οἰκιακὰς ὑποθέσεις ἔμεινε ἀγράμματος. Ἐν ἡλικίᾳ 23 ἐτῶν ἀναχωρήσας ἐκ τῆς πατρίδος του μετέβη εἰς τὰ παρὰ τὴν Ζαγορὰν μέρη καὶ ἐγκαταστάς εἰς τὸ ἐκεῖ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ ἐκάρη ἐν αὐτῷ μοναχός. Ἀναχωρήσας μετὰ τινα ἔτη ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος καὶ ἔμεινε ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τι κελλίον παρὰ τὴν Μονήν τοῦ Γρηγορίου, πλησίον δύο ἐναρέτων ἀσκητῶν, παρ' ὧν, πρὸς

τοῖς πνευματικοῖς μαθήμασιν, ἐδιδάχθη καὶ τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν ξύλινα κοχλιάρια. Ἐκείθεν ἀναχωρήσας περιήρχετο ζητῶν ἡσυχαστικώτερόν τι καὶ ἐρημικώτερον μέρος, ἵνα ἡσυχάσῃ κατὰ μόνας· μὴ εὐρίσκων ὅμως τοιοῦτον κατὰ τὸν πόθον τοῦ ἐδιχάζετο κατὰ τὴν γνώμην· ὅτε μὲν ἔλεγε νὰ ἀναχωρήσῃ πάλιν εἰς Ζαγοράν, ὅτε δὲ νὰ ζητήσῃ τι ἐρημον καὶ ἀοίκητον νησιδίον πρὸς κατοίκησιν, φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τῆς ἡσυχίας, ἦς τὰ κάλλη εἶχεν ἱκανῶς δοκιμάσει ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ μοναχικοῦ τοῦ σταδίου. Οὕτω πολιορκούμενος ὑπὸ τῶν ἀντιρρόπων λογισμῶν καὶ μὴ δυνάμενος ὀριστικῶς νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ πρακτέου, ἀποκαμῶν ἐκάθισεν ὀλίγον νὰ ἀναπαυθῇ· ἐκεῖ ὑπὸ τῆς ἀθυμίας καὶ τοῦ σκοτισμοῦ τῶν λογισμῶν καταβεβλημένος ἀπεκοιμήθη ὀλίγον καὶ βλέπει ἔμπροσθέν του μέλανά τινα καὶ δυσειδῆ γίγαντα τρίζοντα κατ' αὐτοῦ τοὺς ὁδόντας· ἀφ' ἐτέρου δὲ ἤσθάνετο ἐνδομύχως μυστικὴν τινα φωνὴν ἐνδοθεν εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ μετὰ μειλιχίότητος ὑπηχοῦσαν καὶ λέγουσαν : «βλέπεις αὐτὸν τὸν ἄσχημον γίγαντα : οὗτος εἶναι ὁ πονηρὸς δαίμων, ὅστις ζητεῖ νὰ σὲ ἀπολέσῃ». Διυπνισθεὶς πάραυτα ἐντρομος, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ εἰς τινα ἐκεῖ πλησίον ἡσυχάζοντα πνευματικὸν διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν συμβουλήν του. Καθ' ὁδὸν ὅμως περιπατοῦντι ἐπιπίπτει αὐτῷ ὀλονεὶ σκοτοδίνη καὶ βίαιός τις ἀνεμοστρόβιλος, ὅστις συνωθῶν καὶ συνελάνων αὐτὸν μετὰ μεγάλης σφοδρότητος, τὸν ἐξέωσεν ἱκανὸν διάστημα μακρὰν τῆς ὁδοῦ. Ὁ δὲ ταῦτα πάσχων καὶ βιαζόμενος οὕτω φανερῶς ὑπὸ τῆς δαιμονικῆς ἐκείνης ἐνεργείας ἐφοδῆθη σφόδρα, καὶ ἐπεκαλεῖτο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Θεοτόκου μεγαλοφώνως· πάραυτα καταργηθείσης τῆς σατανικῆς ἐκείνης ἐνεργείας ὑπὸ τῆς θείας χάριτος, συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν κατήλθεν εἰς τὸν πνευματικόν, ὅστις συνεβόλευσεν αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς Κουσοκαλύδια καὶ νὰ μένῃ εἰς τι ὀρισμένον κελλῖον. Ἐν τῷ κελλίῳ τούτῳ ἐγκαταστάς ὁ Ἀκάκιος ἔμεινεν ἐπὶ 20 ἔτη ἐργαζόμενος ἐν αὐτῷ τὸ ἐργόχειρόν του καὶ δι' ἄρτου μόνου καὶ χόρτων τρεφόμενος. Βραδύτερον κατέβη εἰς τι μικρὸν σπήλαιον, ὅπερ λέγουσι, κατήχησέ ποτε ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Κουσοκαλύδης. Τὸ σπήλαιον τοῦτο δείκνυται μέχρι τῆς σήμερον, σώζονται δὲ καὶ αἱ δοκοί, ἃς ὀριζοντίως εἶχε τεταγμένas εἰς ὕψος δύο περίπου σπιθαμῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐφ' ὧν, ὡς φαίνεται, εἶχεν ἐστρωμένους κλάδους δένδρων καὶ ἐκάθητο. Οἱ ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ ἀγῶνες αὐτοῦ εἶναι ὑπεράνθρωποι, καὶ οἱ ἐκ τῶν δαιμόνων αἰσθητῶς καὶ νοητῶς ἐπιπίπτοντες κατ' αὐτοῦ πειρασμοὶ ἀνεκδιήγητοι : Ἄλλοτε μὲν ἐπεχείρουν νὰ τὸν ἐκφοβίσωσι διὰ φωνῶν καὶ κτύπων καὶ ὄψεων φοβερῶν θηρίων καὶ γιγάντων, ἄλλοτε δὲ προσέβαλλον αὐτῷ διὰ σωματικῶν ἀσθeneiῶν, προξενούντες αὐτῷ ἀτονίαν καὶ βάρος σώματος. Ἡμέραν τινα ἐξεληθὼν τοῦ

σπηλαίου και ἐπανερχόμενος πρὸς τὸ ἐσπέρας, εἶδεν ἔμπροσθεν τοῦ σπηλαίου του πλήθος ἀθιγγάνων μετὰ γυναικῶν και παιδίων χαλκεύοντας και ἀλλαλάζοντας· ὁ δὲ ἀτενίσας τὸ νοερόν ὄμμα τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν Θεὸν διέλυσε και ἠφάνισε τὰς δαιμονικὰς ταύτας φαντασίας. Οὕτως ἀγωνιζόμενος ὁ Ὅσιος και αἵρων ὁσιμέραι λαμπρὰ κατὰ τοῦ διαβόλου τρόπαια ἤξιώθη τοῦ χαρίσματος τῆς νοσῶσας προσευχῆς και θείας ἐλλάμψεως, τοῦ προορατικοῦ και διορατικοῦ χαρίσματος και πολλῶν θείων ἀποκαλύψεων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο πρότερον ἀνυδρον, παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν συρρεόντων ὁσιμέραι και τασσομένων ὑπὸ τὴν ὄδηγιάν αὐτοῦ μαθητῶν ἐξήγαγε διὰ προσευχῆς ὕδωρ ἀφθονον, ἐξ οὗ μέχρι σήμερον ὑδρεύονται οἱ Κουσοκαλυβίται. Πολλὰ δὲ και ἄλλα θαύματα τελέσας και πολλῶν ὁσιομαρτύρων ἀλείπτῃς πρὸς τὸ μαρτύριον γενόμενος ἐτελεύτησεν ἐν βαθυτάτῳ γήρατι τὸ 98ον που ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἄγων (1730). Ὁ Ρῶσος περιηγητῆς Βασίλειος ὁ Βάρσκις, ὁ ἐπισκεψάμενος δις τὸ ἅγιον Ὅρος (1724 και 1747) και γράψας εἰδικὴν συγγραφὴν περὶ τῆς περιουσίας του, γνωρίσας προσωπικῶς τὸν Ὅσιον, ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ: «Δευτέρα ἐπίσκεψις τοῦ ἁγίου Ὅρους Ἄθω». Μνήμη αὐτοῦ Ἀπριλίου 12ης.

4) **Ἀντώνιος ὁ Πεντάροσκις** (=Σπηλαιώτης) [†1073]. Ἦτο Ρῶσος τὸ γένος και θεωρεῖται ὡς ὁ πρῶτος ἰδρυτῆς τοῦ ἐν Ρωσίᾳ μοναχισμοῦ. Ἐγεννήθη ἐν τινι χωρίῳ πλησίον τῆς Τσερνιγόβης κειμένῳ και κατόκησεν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐν τινι σπηλαίῳ τῆς γενέθλιου αὐτοῦ γῆς προγυμναζόμενος ἐν αὐτῷ δι' ὑψηλοτέρους ἀσκητικὸς ἀγῶνας. Ἐν Ἄθωνι ἐλθὼν και ἐνδυθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἠγωνίσθη ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐν τινι σπηλαίῳ πλησίον τῆς Μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου κειμένῳ και δεικνυμένῳ μέχρι σήμερον. Ἐπεσκέφθη τὸν Ἄθω δις και ἐπανελθὼν εἰς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ γῆν ἔδρυσεν ἰδίαν Λαύραν ἐν Κιέβῳ. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουλίου 10ης

5) **Βασίλειος Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης**. Κατήγετο ἐξ Ἀθηνῶν και ἤκμασε κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα. Ἐχρημάτισε μαθητῆς ἐτέρου Ἀγιορείτου, τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου τοῦ Θεσσαλονικέως, οὗτινος και τὸν βίον συνέγραψε. Ὁ Ἅγιος Βασίλειος μεταβὰς εἶτα εἰς Θεσσαλονικὴν συνέστησε Μονῆν τινα⁽¹⁾ προσαρτηθεῖσαν βραδύτερον ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ εἰς τὴν Λαύραν. Ἐγένετο ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης περὶ τὰ τέλη τοῦ 9ου αἰῶνος (895—900). Ἐν τῷ Συναξαρίῳ λέγεται ὁμολογητῆς ὡς και ὁ ἅγιος Εὐθύμιος· διότι, ὡς λέγει

(1) Αὕτη εἶναι ἡ ἀναφερομένη ἐν τῷ Κανονικῷ ἢ Τυπικῷ τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου Μονὴ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἢ Μονὴ τῶν Περιστερῶν.

τις τῶν συγγραψάντων περὶ τοῦ Ἄθω συγχνόνων (Γεδεών. Ἄθως), ἡ ἱστορία ἀναφέρει ἐξ Ἄθω θεοφόρους ἀνδρας εἰς σύνοδον ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντας (842), καὶ ὑπὲρ τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἀγίων εἰκόνων ἀγωνισαμένους. Μνήμη αὐτοῦ Φεδρουαρίου 17.

6) **Γεώργιος ὁ Ἰδῆρ.** (†1066). Ἦτο ἀνεψιὸς Ἰωάννου τοῦ Ἰδῆρος κτίτορος τῆς Μονῆς τῶν Ἰδῆρων, καὶ ἦλθε βραδύτερον εἰς τὸ Ὄρος εἰσελθὼν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ του ἰδρυθεῖσαν Μονήν, πρὸς ἐπαύξησιν καὶ καθωραϊσμόν τῆς ὁποίας συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον. Ἐχρημάτισεν ἡγούμενος αὐτῆς μετὰ τὸν ἐξάδελφόν του Εὐθύμιον, υἱὸν τοῦ Ἰωάννου. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 137.

7) **Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης.** Ὁ κλεινὸς οὗτος Ἀγιορεΐτης, ὁ ὡς λαμπρὸς τις φωστῆρ ἀναφανεὶς ἐν τῷ στερεώματι τῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς δειναῖς ἐκείναις τοῦ ἔθνους ἐποχαῖς, ὁ οὐ μόνον λόγῳ τε καὶ βίῳ καθαρότητι διαπρέπων, ἀλλὰ καὶ θαυμάτων ἐνεργεῖαις καταβλαυσιμένους, εἶναι ὁ ἐνδοξότερος τῶν ἐξ ἀγίου Ὄρους ἱεραρχῶν καὶ τὸ ἐγκαλλώπισμα τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ, ἀναδειχθεὶς θερμὸς ὑπέρμαχος τῆς ὀρθοδοξίας εἰς τὰς τότε συγκροτηθείσας ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδους (1341—1350) ἐπὶ Ἀνδρονίκου Γ' Παλαιολόγου καὶ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ, καὶ καταπολεμήσας τὰς ταραττούσας τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας περὶ «ἀκρίστου φωτός, θείας ἐλλάμψεως καὶ θεῶν ἐνεργειῶν» κακοδοξίας Βαρλαάμ τοῦ Καλαβροῦ καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ. Ὁ Γρηγόριος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ἧ καὶ ἐξεπαιδεύθη τὴν τε ἱεράν καὶ τὴν θύραθεν παιδείαν. Ἐν ἀγίῳ Ὄρει ἡσκήθη πρότερον ἐν τοῖς ὄρκοις τοῦ Βατοπεδίου καὶ εἶτα ἐν τοῖς ὄρκοις τῆς Λαύρας παρὰ τῷ διασήμεῳ καὶ νηπτικωτάτῳ ἡσυχαστῇ Νικηφόρῳ τῷ ἐξ Ἰταλίας, παρ' οὗ καὶ ἐμυήθη τὰ ἀπόρρητα τῆς ἡσυχίας καὶ νοερᾶς προσευχῆς ὑψηλὰ μυστήρια. Προεχειρίσθη βραδύτερον ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου. Ἡ φήμη τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας ζήλος του ἀνεβίβασαν αὐτὸν μετ' οὐ πολὺ εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς Θεσσαλονίκης (1349), ἧς τὸ ποιμνιον ἐποίμανε μέχρι τῆς τελευτῆς του (1360). Ἡ Ἐκκλησία ἐκτιμῶσα τοὺς ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας ἀγῶνας αὐτοῦ καθιέρωσεν εἰς τιμὴν αὐτοῦ πλὴν τῆς ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ (14 Νοεμβρίου) καὶ τὴν Β' Κυριακὴν τῶν Νηστεῶν. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ εὑρῆνται ἐν τῷ 150—151ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne. Βλέπε καὶ Φιλοκαλίας Τόμ. Β'.

8) **Γρηγόριος ὁ Συναῖτης** (†1346). Κατήγετο ἐκ τινος χωρίου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πλησίον τῶν ἀρχαίων Κλαζομένων κειμένου. Ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν φόρεμα ἐν τῇ νήσῳ Κύπρῳ, ἐνθα ἐχρημάτισεν ὡς δόκιμος παρὰ τινι ἐναρτέῳ

Γέροντι. Ἐκείθεν ἀναχωρήσας μετέβη εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, ἐκάρη μοναχὸς καὶ διέμεινεν ἐκεῖ χρόνους ἱκανοὺς φανεῖς δοκιμώτατος εἰς ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ Προεστῶτος. Μετὰ ταῦτα ὄμως φεύγων τὸν φθόνον μοναχῶν τινῶν ζηλοτύπως πρὸς αὐτὸν διακειμένων διὰ τὴν μεγάλην του εὐδοκίμησιν, ἀνεχώρησεν εἰς Κρήτην ἔνθα καὶ ἐδιδάχθη τὰ ἀπόρρητα μυστήρια τῆς νήψεως καὶ νοερᾶς προσευχῆς παρά τινος ἐναρέτου ἀναχωρητοῦ. Ἀπάρως ἐκ Κρήτης ὁ Γρηγόριος ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος καὶ ἔμεινεν ἱκανὸν χρόνον εἰς τὴν τότε Σκήτην τοῦ Μαγουλά, ἧτις ἔκειτο ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς Μονῆς τῶν Ἰδίων πλησίον τῆς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου. Ἐνταῦθα διαμένων ὁ Γρηγόριος ἐγένετο ὀνομαστός εἰς πάντα τοὺς πατέρας τοῦ Ὄρους, ὡς ἔμπειρος διδάσκαλος τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Ἐρωτώμενός ποτε ὑπὸ τινος τῶν μαθητῶν του (Καλλίστου Α΄. πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως) τοῦ καὶ συγγράψαντος τὸν βίον του, τί εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ πῶς ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν Ἁγίων ἀπεκρίθη ὡς ἑξῆς: Ὅτι ὁ μὴ ἰδὼν τὴν ἀνάστασιν τῆς ἰδίας ψυχῆς δὲν δύναται ἀκριβῶς νὰ μάθῃ τί εἶναι ἡ νοερὰ ψυχὴ· ὅτι ἡ μετὰ λόγου καὶ διακρίσεως συστηματικῶς ἀγωνιζομένη ἐν τῇ πρακτικῇ μέρει τῶν ἀρετῶν ψυχὴ συστέλλει καὶ ὑποτάσσει βαθμηδὸν τὰ πάθη, τὰς ἐπεισάκτους ταύτας ἀταξίας καὶ νόσους αὐτῆς, καὶ μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῶν παθῶν περιστοιχίζεται καὶ περιέπεται ὑπὸ τῶν φυσικῶν ἀρετῶν, αἵτινες διδάσκουσι καὶ ὁδηγοῦσιν αὐτὴν βαθμιαίως εἰς τὰ ὑπὲρ φύσιν· ὅτι ἡ οὕτω ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος περιλαμβανομένη καὶ φωτιζομένη ψυχὴ ἀνάγεται εἰς ὕψος θεωριῶν, ἀποβάλλει πρὸς τοὺς ἄλλοις πάθει καὶ πᾶσαν δειλίαν καὶ φόβον, γίνεται ὅλη θεοειδής, βλέπει τοὺς αὐτῆς λογισμοὺς καταπίπτοντας καὶ θαυομένους τελείως, καὶ ἐνούμενη, διὰ τινος ἀθανάτου ἔρωτος μετὰ τοῦ οὐρανοῦ Νυμφίου αὐτῆς, διαλέγεται μόνη πρὸς μόνον τὸν Θεόν, παρ' οὗ πλουσίως καὶ θαυσιλῶς διὰ τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων καταγλαΐζεται· ὅτι ἡ οὕτως ἀνακαινισθεῖσα καὶ τὴν θαυμασίαν ταύτην ἀλλοίωσιν ἀλλοιωθεῖσα ψυχὴ φαίνεται διαφανής, λαμπρὰ καὶ ὄντως νοερὰ καὶ ἄυλος φύσις μηδὲν ἐπαισθανομένη ἐν τῇ καιρῷ ἐκείνῳ τῶν θεωριῶν, ὅτι εὐρίσκειται εἰσέτι συμπεπλεγμένη μετὰ τοῦ ὕλικου τούτου σώματος· καὶ ὅτι τοιοῦτόν τι συνέβαινε καὶ εἰς τὸν Πρωτόπλαστον, ὅστις μηδὲν πρότερον ἐπαισθανόμενος ὕλικήν τινα ἐπιπρόσθησιν τοῦ σώματος, ἄτε κατηγγλασμένος ὑπὸ τῶν θείων δωρεῶν καὶ σκεπόμενος ὑπὸ τῶν χαρίτων τοῦ ἀπλήτου ἐκείνου φωτός, ὠφθη μετὰ τὴν παράθασιν ἐξάιφνης γυμνός. (1)

(1) «Nou cognoscebant quid eis iudumento gratiae praestaretur...? va gratia remota, exstitit in motu corporis puuedam impudens novita», unde esset indecens

Ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ὁ Γρηγόριος διέμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ ἐγνωρίσθη μετὰ πάντων τῶν διακεκριμένων ἐπὶ συνέσει καὶ ἀρετῇ μοναχῶν τοῦ Ὁρους. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἀγαρηνοὶ πειρατὰὶ προσέβαλλον πολλάκις τὸ ἅγιον Ὁρος κακοποιούντες καὶ ἀιχμαλωτίζοντες τοὺς μοναχοὺς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ διεληθὼν διὰ Κωνσταντινουπόλεως μετέβη εἰς Σωζόπολιν καὶ ἐγκατέστη μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὴν βαθυτάτην ἔρημον τῶν Παρρορίων. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἠναγκάσθη διὰ τινὰ ἐπιβουλήν νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν εἰς ἅγιον Ὁρος, ἔνθα καὶ ἐγένετο πανηγυρικώτατα δεκτὸς ὑπὸ πάντων τῶν ἀγιορειτῶν καὶ ἐξαιρέτως τῶν Λαυρεωτῶν. Μὴ δυνάμενος ὅμως πάλιν νὰ ἀπολαύσῃ πλήρους ἡσυχίας διὰ τὰς συχνὰς καταδρομὰς τῶν Ἀγαρηνῶν, ἀνεχώρησεν αὖθις εἰς τὰ Παρόρια καὶ κατόκησεν εἰς τὸ Κατακεκρωμένον ὄρος, ἔνθα καὶ εἴλκυσε πλῆθος μαθητῶν πρὸς ἑαυτὸν διὰ τῆς λαμπρότητος τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἀρετῶν του. Κατέλιπε καὶ νηπτικὰς τινὰς συγγραφὰς ἐκδοθείσας ἐν τῷ 151ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne, ὡς καὶ ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς Φιλοκαλίας. Μνήμη αὐτοῦ Ἀπριλίου 6η.

9) **Γρηγόριος Ὁσιος.** Εἶναι ὁ κτίτωρ τῆς φερωνόμου Μονῆς τοῦ Γρηγορίου καὶ ἀνήκει εἰς τὸν 14ον αἰῶνα. Μνήμη αὐτοῦ Δεκεμβρίου 7η.

10) **Διονύσιος ὁ ἐν Ὀλύμπῳ.** Κατήγετο ἐκ τῆς ἐπαρχίας Φαναρίου, υἱὸς εὐσεβῶν γονέων, καὶ ἤκμασε κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἀποκτήσας ἱκανὴν ἐν τοῖς γράμμασι μάθησιν, ἐξήσκησε μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων του ἐπὶ τινι καιρῶν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γραμματοδιδασκάλου, ἐξ οὗ καὶ ἐπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀπαιτούμενα. Συλλαβῶν βραδύτερον τὸν πόθον τοῦ νὰ μονάσῃ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ Μετέωρα, ἔνθα ἐπὶ ὀλίγον χρόνον διαμείνας ἀπῆρε διὰ τὸ ὄρος τοῦ Ἀθωνός. Ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἐλθὼν ὑπετάγη εἰς τινὰ διακεκριμένον πνευματικὸν γέροντα, παρ' ᾧ ἐκάρη μοναχὸς καὶ προεχειρίσθη μετ' οὐ πολὺ Διάκονος. Τοῦ γέροντός του ψηφισθέντος βραδύτερον Πρώτου τοῦ Ὁρους καὶ σταλέντος ἀποστολήν τινὰ εἰς Βλαχίαν, ἐχειροτονήθη κοινῇ ψήφῳ Πρεσβύτερος, ἵνα λειτουργῇ ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὸ Πρωτάτον. Μετὰ τὴν τοῦ γέροντός του ἐπάνοδον, ἐπειδὴ ἐπόθει τὸν ἡσυχαστικὸν βίον, μετέβη τῇ ἀδείᾳ αὐτοῦ εἰς τὰ ὄρια τοῦ Καρακάλλου, ἔνθα μικρὸν τι πρόχειρον κελλίον κτίσας ἐσχόλαζεν ἐν αὐτῷ, νηστείαις, ἀγρυπνίαις καὶ προσευχαῖς προσέχων. Μετέβη ἐκεῖθεν εἰς προσκύνησιν τῶν ἁγίων Τόπων, καὶ πολλὰ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ τότε Πατριάρχου Ἱεροσολύμων νὰ μείνῃ παρ' αὐτῷ ὡς διάδοχος τοῦ θρόνου, δὲν ἔστερξε. Ἐπανελθὼν εἰς ἅγιον Ὁρος ἐξηκολούθει τοὺς

nuditas, et fecit adtentos reddiditque cofusos». (Ἀγ. Ἀγνευστίνου. De civitate Dei. XIV, 17).

πνευματικὸς αὐτοῦ ἀγῶνας ἐν τῇ αὐτῇ κελλίῳ. Καταστάς σὺν τῇ χρόνῳ περιφανῆς διὰ τὰς ἀρετάς του καὶ ἐλύσας τὸν σεβασμὸν τῶν πλησιοχώρων μοναχῶν, παρεκλήθη ὑπὸ τῆς μοναχικῆς ἀδελφότητος τῆς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου, ἥτις δι' ἔλλειψιν καταλλήλου ποιμένος ἔτεινε πρὸς ἀποσύνησιν, ἵνα δεχθῆ τὴν ἡγουμενίαν καὶ διακυβέρνησιν τοῦ Μοναστηρίου. Πεισθεὶς ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν (περὶ τὸ 1500) καὶ μεταβάς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ σεβαστὸς γενόμενος εἰς τοὺς φιλοχρίστους διὰ τὰς ἀρετάς του, συνέλεξεν ἱκανὰ ἐλέη ὑπὲρ τῆς Μονῆς. Μετέβαλε τὴν ἰδιορρυθμὸν τάξιν τῆς Μονῆς εἰς κοινόδιον καὶ καθιέρωσεν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀντὶ τῆς βουλγαρικῆς, ἥτις, διὰ τὸ πλῆθος τῶν εἰσελθόντων πρότερον βουλγάρων μοναχῶν, εἶχεν ἐπικρατήσει. Ἐπειδὴ ὅμως τινὲς τῶν ἀλλογλῶσσων τούτων μοναχῶν ἐπεδουλεύθησαν τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ καταλιπὼν τὸ ἅγιον Ὅρος ἔρχεται εἰς τὴν Σκήτην τῆς Βερροίας παρὰ τὴν Θεσσαλονίκην. Ἐκ Βερροίας μεταβαίνει κρυφίως εἰς Ὀλυμπον, ἵνα μὴ ἀναγκασθῆ νὰ δεχθῆ τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης, ὅπερ προσεφέρετο αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων. Ἐκεῖ, ἀκουσθεῖσης τῆς φήμης τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ, συνέρρεον πολλοὶ πρὸς αὐτόν, ἵνα συγκατοικήσωσιν αὐτῷ. Τοῦ πλῆθους τῶν συντρεχόντων αὐξανομένου ὁσήμεραι, ἐγένετο ἀνάγκη νὰ κτισθῶσι κελλία καὶ ναὸς ἢ ἐργασία ἤρξατο· ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἅγας τοῦ τόπου δὲν εἰδοποιήθη περὶ τούτου, μαθὼν τὰ τῆς οἰκοδομήσεως, ἐξέδοτο δικαστικὴν ἀπόφασιν, ὅπως κρημνισθῶσι τὰ κτίρια καὶ οἱ κτίζοντες ἀχθῶσι δεδεμένοι. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην μαθὼν ὁ Ἅγιος ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ μετέβη εἰς τὸ παρὰ τὴν Ζαγοράν ὄρος, ἔνθα καὶ Μοναστήριον ἔκτισε καὶ μοναχικὰς διατυπώσεις συνέθετο. Ἐπειδὴ δὲ μετ' οὐ πολὺ ἐνέσκηψε θεομηγνία εἰς τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον χωρία καὶ, μαστιζομένης τῆς χώρας ὑπὸ ἀνομβρίας, οἱ πάντες ἀπέδιδον τὸν αἰχμὸν τοῦτον· εἰς τὴν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἐκδίωξιν τοῦ Ὁσίου, ἐπληροφόρησαν περὶ τούτου τὸν Ἅγαν, ὅστις πάραυτα ἀποστέλλει τοὺς προκρίτους τῆς πόλεως μετ' ἐπιστολῶν παρακαλῶν αὐτόν νὰ ἐπανέλθῃ μετὰ τῆς συνοδίας του καὶ νὰ κτίσῃ ὅσας θέλει Μονὰς. Ὁὕτως ὁ Ὁσιος ἐπανελθὼν ἔκτισεν ἐκεῖ τὸ Κοινόδιον τῆς ἁγ. Τριάδος, ἔνθα καὶ ἐτελεύτησε πλήρης ἡμερῶν γενόμενος. Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 24η.

11) **Διονύσιος ὁσιος.** Εἶναι ὁ κτίτωρ τῆς φερωνύμου Μονῆς τοῦ Διονυσίου. Κατήγετο ἐκ Κορυθαῶς τῆς Καστορίας καὶ ἤχμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ 14ου αἰῶνος. Ἦτο ἀδελφὸς τοῦ ὁσίου Θεοδοσίου τοῦ χρηματίσαντος ἡγουμένου τῆς Μονῆς Φιλοθέου καὶ γενομένου βραδύτερον μητροπολίτου Τραπεζοῦντος. Ὁ Διονύσιος μεταβάς εἰς Τραπεζοῦντα συνεστήθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ εἰς τὸν τότε βασιλέα Τραπεζοῦντος, (Ἀλέξιον Γ'. τὸν

Κομνηνόν. ὃς εὐλαβηθεὶς τὸ ἦθος καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός. ἐχαρήγησεν αὐτῷ ἱκανὸν χρηματικὸν ποσὸν πρὸς μεγέθυνσιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ πρότερον ἰδρυθείσης μικρᾶς Μονῆς. Ἐτελεύτησε μικρὸν πρὸ τοῦ 1400. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 25η.

12) **Δομέτιος ὁσίου.** Ὑπῆρξε σύγχρονος, φίλος καὶ συνασκητὴς τοῦ ἀνωτέρω Διονυσίου, ὃν καὶ διεδέξατο ἐν τῇ ἡγουμενείᾳ τῆς Μονῆς. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 25η.

13) **Εὐθύμιος ὁ Ἰβήρ.** (†1028). Ἦτο υἱὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἰβήρος τοῦ κτίτορος τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων. Ἐχρημάτισε μετὰ τοῦ πατρός του μαθητὴς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυριώτου, ὅστις ἐν τοῖς μέχρι σήμερον σωζομένοις ἐν τῇ Λαύρᾳ αὐτογράφοις αὐτοῦ μέμνηται μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης ἀμοφοτέρων, ἀποκαλῶν μάλιστα τὸν Εὐθύμιον τοῦτον πνευματικὸν αὐτοῦ τέκνον. Διεδέχθη τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν τῇ ἡγουμενείᾳ τῆς ἰδίας Μονῆς τῶν Ἰβήρων, μετέφρασε τὴν ἁγίαν Γραφήν, ὡς καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, εἰς τὴν Ἰβηρικὴν γλῶσσαν, καὶ κατέστησε τὴν Μονὴν ταύτην κέντρον πνευματικῆς ἀναπτύξεως διὰ τοὺς ὁμοεθνεῖς του, οἵτινες ἔπαυον νέους ἱεροσπουδαστὰς εἰς Ἄθω πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων καὶ τάξεων καὶ πρὸς σπουδὴν διὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τοῦ βυζαντινοῦ θρησκευτικοῦ πολιτισμοῦ. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 13η.

14) **Εὐθύμιος ὁσίου,** κτίτωρ τῆς Μονῆς Δοχειαρίου. Ἦτο εἰς τῶν ἐπισήμων βυζαντινῶν εὐπατριδῶν καὶ ἐγένετο κατ' ἀρχὰς μαθητὴς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυρεώτου, χρηματίσας καὶ **δοχειαρῆς** (1) τῆς Λαύρας. Βραδύτερον δὲ συνέστησε τὴν ἀπ' αὐτοῦ ὀνομασθεῖσαν Μονὴν τοῦ **Δοχειαρίου.** Μνήμη αὐτοῦ Νοεμβρίου 9η.

15) **Θεοδόσιος μητροπολίτης Τραπεζούντος.** (†1370). Ἦτο ἀδελφὸς τοῦ ὁσίου Διονυσίου τοῦ κτίτορος τῆς φερωνύμου Μονῆς. Ἐχρημάτισε πρότερον ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου· αἰχμαλωτισθεὶς ὅμως κατόπιν ὑπὸ βαρβάρων ἐγένετο μετὰ πολλὰς περιπετείας μητροπολίτης Τραπεζούντος. Ὁ τότε βασιλεὺς Τραπεζούντος Ἀλέξιος Γ' ὁ Κομνηνὸς ἠγάπα καὶ ἠδύλαβετο μεγάλως αὐτὸν διὰ τὰς ἀρετὰς του. Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 11η.

16) **Θεόκλητος μητροπολίτης Φιλαδελφείας.** Ἐγεννήθη περὶ τὸ 1252 ἐν Νικαίᾳ. ἦτις (ἐπειδὴ ἡ Κ)πολις κατεῖχετο εἰσέτι ὑπὸ τῶν Λατίνων) ἦτο πρωτεύουσα τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, βασιλεύοντος ἐν αὐτῇ Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ὅστις ἐκδιώξας βραδύτερον τοὺς Λατίνους ἀνεκτίησεν

(1) **Δοχεῖον** λέγεται ἡ ἀποθήκη τῆς Μονῆς, ἐν ἣ φυλάσσονται τὸ ἔλαιον, τὸ πετρέλαιον, τὸ ἄλας, τριχηυτά, τυρός, κλπ. Ὁ διαχειριστὴς τοῦ Δοχείου καλεῖται **Δοχειαρῆς.**

τὴν Κων)πολιν 1261). Ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα ἐν Ἄθωνι καὶ ἠσχίθη ἐν τοῖς ὅροις τῶν Καρυῶν. Ἐχρημάτισε διδάσκαλος καὶ χειραγωγὸς ἐν τοῖς πνευματικοῖς γυμνάσμασι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, καὶ βραδύτερον ἀνήχθη εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς Φιλαδελφίας († 1320). Ἐτελεύτησε περὶ τὸ 1325. Νηπτικὰς αὐτοῦ συγγραφὰς βλέπε ἐν τῇ Φιλοκαλίᾳ τόμ. Β'. καὶ ἐν τῷ 143ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 25ῃ.

17) **Θεόφιλος ὁ μυροβλήτης.** († 1548). Ἦτο Μακεδὼν τὴν καταγωγὴν. Ἐξεπαιδεύθη ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἱκανῶς τὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ μαθήματα καὶ ἐχειροτονήθη ἱερεὺς. Ἐλθὼν βραδύτερον εἰς ἄγιον Ὅρος εἰσήλθεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου καὶ μετὰ τινα καιρὸν εἰς τὴν τῶν Ἰδίων, ἐν ἣ καὶ ὡς καλλιγράφος ἐργασθεὶς κατέλιπεν ἱκανὰ ἰδιόχειρα ἀντίγραφα σωζόμενα μέχρι σήμερον. Κατέστη περιώνυμος διὰ τὰς κοσμούσας τὸ ἦθος αὐτοῦ ἀρετὰς, οὐ μόνον ἐντὸς τοῦ ἁγίου Ὅρους ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ· διὸ καὶ ἐζητήθη ὡς ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ὅπερ ὅμως δὲν ἔσπερξεν· ἀλλ' ἀσπαζόμενος τὴν ἡσυχίαν ἀπεσύρθη εἰς τι κελλίον τοῦ ἁγίου Βασιλείου κείμενον ἐν τοῖς ὅροις τοῦ Παντοκράτορος, οὐ μακρὰν τῶν Καρυῶν, ἐνθα καὶ ἐτελεύτησε. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουλίου 8ῃ.

18) **Θεωνᾶς ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης.** († 1525). Ἄδελφον πόθεν κατήγετο. Οὗτος ἱερεὺς ὢν ἐχρημάτισε κατὰ πρῶτον ἐφημέριος τῆς Μονῆς Παντοκράτορος. Ἐκ πόθου πρὸς τὸν ἡσυχαστικὸν βίον ἐπέσκέπτετο πολλὰκις θεωρητικὸν τινα καὶ διακεκριμένον ἡσυχαστὴν, τὸν ἄγιον Ἰάκωβον, ἀσκούμενον ἐν τινι ἡσυχαστηρίῳ κειμένῳ ἐν τοῖς ὅροις τῆς σημερινῆς Ἰδηριτικῆς Σκήτης, οὗτινος καὶ ἐχρημάτισε μαθητῆς. Ἐγένετο κατόπιν ἰδρυτὴς τοῦ Μοναστηρίου τῆς ἁγίας Ἀναστασίας ἐν τῇ Χαλκιδικῇ παρὰ τὴν Γαλάτισταν, καὶ βραδύτερον ἀνήλθεν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Θεσσαλονίκης. Τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψατον σώζεται μέχρι σήμερον ἀδιάφθορον ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ Μονῇ. Μνήμη αὐτοῦ Ἀπριλίου 4ῃ.

19) **Ἰωάννης ὁ Ἰδερ.** Ἦκμασε κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Ἦτο εἰς τῶν μεγιστάνων τῆς Ἰδηρίας, καὶ καταλιπὼν τὰ τοῦ κόσμου ἔρχεται εἰς Ἄθω, γίνεται μαθητῆς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυριώτου καὶ ἀσκεῖται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ ἐν τισι ἡσυχαστηρίοις μακρὰν τῆς Λαύρας κειμένοις. Προπονήθεις οὕτως ἱκανῶς ἐν τοῖς πνευματικοῖς ἀγῶσι παρὰ τῷ μεγάλῳ ἐκείνῳ ἀνδρὶ, συνέστησε τῇ προτροπῇ αὐτοῦ τὴν ἱερὰν Μονὴν τῶν Ἰδίων, ἧς ἐχρημάτισε καὶ πρῶτος ἡγούμενος. Ἐτελεύτησε ἀρχομένου τοῦ 11ου αἰῶνος. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 13ῃ.

20) **Κάλλιστος Α'. Πατριάρχης Κ)πόλεως.** († 1350). Ὑπῆρξε μαθητῆς Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, οὗ καὶ τὴν βιογραφίαν συνέγραψε. Ἀνέβη εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρό-

νον ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ (1350) καὶ μετὰ 4 ἔτη παραιτηθεὶς ἤσπασθη τὸν ἡσυχαστικὸν πάλιν βίον. Ἀποσυρθέντος μετέπειτα τοῦ Καντακουζηνοῦ εἰς Μοναστήριον καὶ βασιλεύσαντος μόνου τοῦ Παλαιολόγου ἀνεδιθάσθη τὸ δεύτερον εἰς τὸν θρόνον (1355) καὶ ἐκυβέρνησε τὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ 8 ἄλλα ἔτη. Ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς Σερβίαν διὰ τινὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις καὶ διελθὼν διὰ τοῦ Ἄθωνος ἐπεσκέψθη τὸν πάλαι γνωστὸν αὐτῷ Μάξιμον τὸν Καυσοκαλύδην, ὃς ἐν τῇ ἀποχαιρετήσῃ αὐτοῦ προπέμπων αὐτὸν ἔψαλλε τὸ «*Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδοῖν*» δι' οὗ αἰνιγματωδῶς ὑπεδήλου, ὅτι τετέλεστοι πλέον ὁ ἐπίγειος δρόμος αὐτοῦ καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐπανίδῃ πλέον τὸ ποίμνιον τοῦ ὕπερ καὶ ἐγένετο, τελευτήσαντος αὐτοῦ καὶ ταφέντος ἐν Σερβίᾳ. Κατέλιπε συγγραφὰς τινὰς εὗρισκομένας ἐν τῷ 147ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne. Τὰ γῆπτικὰ κεφάλαια, ἅτινα φέρονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐν τῇ Φιλοκαλίᾳ ἀποδίδονται ὑπὸ τινων εἰς ἕτερον ὀμώνυμον αὐτοῦ Κάλλιστον Β' χρηματίσαντα καὶ αὐτὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ὃς ἦτο ἐπίσης ἀγιορεΐτης (1397). Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 20.

21) **Κοσμάς ὁ ἱσαπόστολος** († 1770). Οὗτος ἐξ Αἰτωλίας ὀρμώμενος εἰκοσαετῆς εἰσέτι ὧν ἦλθεν ὡς ἱεροσπουδαστῆς εἰς ἅγιον Ὄρος, ἐλκυσθεὶς ὑπὸ τῆς φήμης τοῦ περικλεοῦς τοῦ γένους διδασκάλου Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου, τοῦ διδάσκοντος τότε (1753—1757) τὰ ἐγκύκλια μαθήματα εἰς ὑπερδιακοσίους μαθητὰς ἐν τῇ ἐγγύς τοῦ Βατοπεδίου κειμένῃ Ἀθωνιάδι Σχολῇ, ἣς τὰ ἐρείπεια βλέπει ὁ ἐπισκέπτης μέχρι σήμερον. Ὁ Κοσμάς ἀποφοιτήσας ἐκ τῆς Σχολῆς εἰσήλθεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλοθέου, ἐφημερεύων ἐν αὐτῇ, ἐμμελετῶν ἐν ταῖς συγγράμμασι τῶν Πατέρων καὶ προετοιμαζόμενος διὰ τὸ εὐρὺ στάδιον τοῦ ἱεροκήρυκος, εἰς ὃ ἐκαλεῖτο. Μετέβη ἀκολούθως εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς συνάντησιν τοῦ ἀδελφοῦ του, ὄντος διδασκάλου τῆς ῥητορικῆς, παρ' οὗ καὶ προητοιμάσθη κάλλιον εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ῥήτορος, λαβὼν σῦναμα καὶ τὴν τοῦ Πατριάρχου συγκατάθεσιν ἐπιδοκιμάσαντος τὸ μελετώμενον ἔργον καὶ πολλὰ πρὸς τοῦτο αὐτὸν ἐνθαρρύναντος καὶ προτρέφαντος. Περιῆλθε τὴν Θεσσαλίαν καὶ ἅπασαν σχεδὸν τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑπειρον κηρύσσων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας ὑπὸ τὸν δουλικὸν ζυγὸν διατελοῦντας χριστιανούς, ὧν εἴλκυε μεγάλως τὴν προσοχὴν ὡς ἄλλος ἀπόστολος ὑπ' αὐτῶν τιμώμενος. Μετὰ ταῦτα διαπεραιούται εἰς τὰς νήσους Κεφαλληνίαν, Κέρκυραν, Ζάκυνθον καὶ Λευκάδα καὶ τελευταῖον διήλθεν ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἀλβανίαν, ἐν ἣ καὶ συκοφαντηθεὶς εἰς τὸν τότε Πασᾶν τοῦ Βερατίου ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, ὡς ὄργανον δῆθεν τῶν Ρώσων, συνελήφθη καὶ ἀπὶχθη εἰς θάνατον. Ἀποδίδονται αὐτῷ χρησμοὶ

τινες ἀφορῶντες τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐκ τοῦ τουρκοῦ ζυγοῦ κλπ. Μνήμη αὐτοῦ Αὐγούστου 4η.

22) **Μιᾶξιμος ὁ Κανσοκλύδης.** Ἀνήκει εἰς τὸν 14ον αἰῶνα καὶ ἐγεννήθη ἐν Λαμψάκῳ ἐξ ἐπαγγελίας ὑπὸ γονέων εὐσεβῶν ἀτέκνων ὄντων πρότερον. Ἐδιδάχθη παιδιόθεν τὰ στοιχειώδη ἱερὰ γράμματα καὶ ἀφιερῶθη κατόπιν εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ὑπὸ τῶν γονέων του πληρῶντων τὴν ἰδίαν ὑπόσχεσιν. Ἐκ τῆς ἐν τῷ ναῷ ἐκείνῳ διαμονῆς αὐτοῦ, ἐν ᾗ ὅλος εἰς ψαλμωδίας καὶ προσευχὰς ἐδίδετο, καὶ ἐκ τῆς συναναστροφῆς ὁσίων τινῶν γερόντων, ἐκεῖ που πλησίον ἡσυχάζοντων τρωθεὶς ὑπὸ ἔρωτος πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον, καταλείπει κόσμον, πατρίδα καὶ γονεὶς καὶ ἀπέρχεται 17ῆτης που ὑπάρχων εἰς τὸ ὄρος τοῦ Γάνου, καὶ ἐνδύεται τὸ μοναχικὸν σχῆμα παρά τινι δοκιμωτάτῳ γέροντι Μάρκῳ ὀνομαζομένῳ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γέροντός του διεπέρασεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἔνθα εὗρεν ἱκανοὺς ὁσίου καὶ ἐναρέτους ἀνδρας ἀσκουμένους εἰς τὰ πλησιόχωρα ὄρη, μεθ' ὧν συναναστραφεὶς καὶ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ὁμιλήσας ὠφελήθη πολὺ. Ἐκεῖθεν μεταβαίνει εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ παραμένει εἰς τὰ προαύλια τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας, κακοπαθῶν ἐν νηστείαις, ἀγρυπνίαις, παννύχοις στάσεσι καὶ γυμνότητι, καὶ φαινόμενος οἷον ἐκφρων εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας τὰς ἀρετάς του. Ὁ φιλομόναχος βασιλεὺς Ἀνδρόνικος Β' ὁ Παλαιολόγος μαθὼν τὰ περὶ αὐτοῦ προσεκάλεσε πολλάκις αὐτὸν εἰς τὰ παλάτια συνομιλῶν καὶ εὐλαβούμενος αὐτόν· ἐπίσης κατὰ πολλὰ ἡγάπα αὐτόν καὶ ὁ τότε Πατριάρχης Ἀθανάσιος (ὁ ἁγιορείτης), πρὸς ὃν συχνάκις ἐφοῖτα ὁ ὅσιος εὐφραινόμενος καὶ ὠφελούμενος πολὺ ἐκ τῶν ὁμιλιῶν του. Καταλείψας μετ' οὗ πολὺ τὴν Κων/πολιν ἔρχεται εἰς ἅγιον Ὅρος καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Ἐνταῦθα ἐγγυμασθεὶς ἱκανῶς εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας προσεκλήθη ὑπὸ τῆς Θεομήτορος (δι' ἐπανελημμένης τριττῆς ὀπτασίας) γὰ ἀναβῆ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθωνος παραλαβὼν εἰς τὴν συνοδίαν του καὶ ἄλλους τινὰς μοναχοὺς ἀνέρχεται καὶ μετὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῷ ἐκκλησιδίῳ τῆς κορυφῆς, τῶν ἄλλων πάντων καταδάντων, παρέμεινεν ἐκεῖ μόνος ἐπὶ τρία ἡμερόνυχτα τῷ θεῷ προσευχόμενος. Αἱ δαιμονικαὶ ἐφοδοὶ καὶ ἐπιβουλαί, ἃς ὑπέστη κατὰ τὸ τριήμερον τοῦτο διάστημα (νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐκδειματούμενος), εἶναι ἀνεκδιήγητοι. Μετὰ τὴν ὀλιγοήμερον μὲν, ἀλλὰ φρικαλέαν ταύτην δοκιμασίαν, λυθεισῶν τῶν δαιμονικῶν ἐπιβουλῶν καὶ φαντασμάτων, ἐπιφαίνεται αὐτῷ ἡ Θεοτόκος ἐν ὁσῆι πολλῇ περιστοιχουμένη ὑπὸ ἀγγελικῶν δυνάμεων καὶ ἔχουσα ἐν ἀγκάλαις τὸν Κύριον. Πληροφορηθεὶς περὶ τῆς θειότητος τῆς ὀπτασίας ταύτης ὁ ὅσιος προσεκύνησε καὶ ἠὺχαρίστησεν αὐτήν.

Λαβὼν δὲ παρ' αὐτῆς χάριν καὶ δύναμιν κατὰ δαιμόνων, διετάχθη νὰ κατοικήσῃ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὄρους. Ὁ δὲ πλησθεὶς ἐκ τῆς θείας ταύτης ἐμφανείας θείας λάμπειως, χαρᾶς τε καὶ εὐωδίας, δὲν ἤθελε νὰ καταβῇ τελείως ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Ἄθωνος· ἀλλὰ κατελθὼν μιᾶς ὥρας ὁδὸν ἔμεινεν εἰς τὸν σωζόμενον μέχρι σήμερον ναῖσκον τῆς Παναγίας, ἐξ οὗ ἀνέβη καὶ πάλιν εἰς τὴν κορυφὴν ζητῶν αὐτῆς τὴν θείαν ἐκείνην ἐμφάνειαν καὶ κατασπαζόμενος τὸν τόπον ἔνθα εἶδε τὴν Θεοτόκον μετὰ δόξης ἰσταμένην· ὅμως τὴν μὲν Θεοτόκον ἐκ δευτέρου δὲν εἶδε πλέον, ἤξιώθη ὅμως θείου φωτὸς καὶ εὐωδίας καὶ ἐνεπλήσθη χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἀρρήτου δις ἢ τρίς ἀναβάς ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Καταλιπὼν ἐπὶ τέλους τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθωνος καὶ καταβάς εἰς τὴν παρακειμένην ταπεινότεραν κορυφὴν τοῦ ὄρους, τὴν λεγομένην Καρμηλίον, ἐν ᾧ τὸ ἐκκλησιδίον τοῦ προφήτου Ἡλία ⁽¹⁾ εὗρέ τινα ἡσυχαστὴν γέροντα, πρὸς ὃν ἀνήγγειλε τὸ ὄραμα. Ὁ δὲ ἐξ ἀπειρίας καὶ ζηλοτυπίας ἴσως κινούμενος πλάνην τὰ τοιαῦτα ἀπεκάλει καὶ τὸν Μάξιμον ὡς πεπλανημένον τοῖς πᾶσι διεχρήρτυτε. Οὐδόλως διαταραχθεὶς ἐπὶ τούτῳ ὁ ὅσιος κατέρχεται ἐκείθεν εἰς τὸ μέρος ἔνθα σήμερον ἢ ἀπ' αὐτοῦ ὀνομάσθησα σκήτη «**Καυσοκαλύβια**», καὶ σχηματίζων σκητὴν τινα ἐκ κλάδων διέμενεν ἐν αὐτῇ ἐπὶ τινα καιρὸν, καὶ εἶτα κείων αὐτὴν ἀνεχώρει εἰς ἕτερον τόπον τὰ ὅμοια πράττων, ἐξ οὗ καὶ Καυσοκαλύβης ὀνομάσθη. Ἐξῆς λοιπὸν βίον ὑπεράνθρωπον πολλὰ ὑπὸ τῆς ἐνδεείας, τῆς πείνης καὶ τοῦ κρυμοῦ ταλαιπωρούμενος, καὶ πρὸς οὐδένα τῶν γειτόνων ἀσκητῶν ἐπικοινωνῶν, καθότι οἱ πάντες ἐκ προκαταλήψεως ἀπέφευγον αὐτὸν ὡς πεπλανημένον καὶ ἐκφρονα, εἰ μὴ παυεὶς συμπαθῶν καὶ οἰκτείρων αὐτὸν παρεῖχεν αὐτῷ μικρὰν τινα περίθαλψιν τροφῆς ἢ ἐνδύματος· καὶ διετέλεσεν ἐφ' ἑκανὰ ἔτη παραγνωριζόμενος καὶ βδελυσσόμενος ὑπὸ τῶν ἁγιορειτῶν, μέχρις ὅτου διεγνώσθη ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ ἐργασία ὑπὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου ἐλθόντος εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 14ου αἰῶνος.

Ὁ Γρηγόριος ἀκούων πολλὰ περὶ τῆς πολιτείας τοῦ Μαξίμου καὶ τῆς πεπλασμένης αὐτοῦ μωρίας, δι' ἣν ἔκαie τὰς καλύβας αὐτοῦ, ἐπεθύμησε νὰ τὸν ἴδῃ· ἀποστείλας ὅθεν τινὰς τῶν

(1) Ἐνταῦθα κατώκησεν ἐπὶ 20ετίαν ὁ ἐπιζῶν ἔτη ἡσυχαστῆς Γεράσιμος (ὅστις ἀπὸ 15ετίας περίπου κατήλθεν εἰς τὰ Κατουνάκια). Οὗτος ἀγωνισάμενος θαυμασίως κατὰ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῶν παθῶν καὶ ἐκκαθάρας τὸ νοερὸν ὄμμα τῆς ψυχῆς, δείκνυται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ὁμιλίας, ὅτι εἶναι ἀνώτερος τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, καὶ ἐφάμιλλος τῶν ἀρχαίων ἡσυχαστῶν, μετερχόμενος τὴν ἡσυχίαν μετὰ λόγου καὶ ἐπιγνώσεως.

μαθητῶν του καὶ προσκαλεσάμενος αὐτὸν συνωμίλησέ πολλά μετ' αὐτοῦ κατὰ μόνας, ἐξ οὗ καὶ κατενόησεν ὅτι οὗτος εἶναι ἱερά τις καὶ θεία ψυχὴ κατηγγλαῖσμένη ὑπὸ ποικίλων χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος. Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Γρηγορίου, ἂν κρατῆ τὴν νοεράν πρᾶσευχὴν καὶ ἐὰν τῷ συνέδῳ ποτὲ κατ' αὐτὴν ἀλλοιωσῆς τις θεϊκῆ, θεία ἔλλαμψις ἢ ἕτερός τις καρπὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὁ Μάξιμος ἀπεκρίθη, ὅτι διὰ τοῦτο ἀκριδῶς μετεδίωκε τοὺς ἐρημικωτέρους καὶ ἡσυχαστικωτέρους τόπους, ἵνα δαψιλέστερον ἐντρυσᾷ καὶ ἀπολαμβάνῃ τοῦ καρποῦ τῆς προσευχῆς, ὅστις εἶναι ὑπερβολικὴ ἀγάπη πρὸς Θεὸν καὶ ἀρπαγὴ πρὸς Κύριον. Καὶ ὄντως ὁ ἀγνοῶν τὴν πνευματικὴν ταύτην ἐργασίαν καὶ μὴ αἰσθανόμενος τὸ χρῆσον ἐκείνου τῆς κατανύξεως κέντρον καὶ τὰ περιπαθῆ τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν ἴδιον Πλάστην σκιρτήματα ἡσυχαστή, οὐδὲν τῆς ἡσυχίας ἀπώνατο.

Ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει τοιοῦτου πνευματικοῦ θησαυροῦ χαρεῖς ὁ Γρηγόριος παρεκάλεσεν αὐτόν. ἵνα παύσῃται τοῦ λοιποῦ κλιῶν τὴν καλύδην του. Πεισθεὶς εἰς τὰς εἰσηγήσεις τοῦ Γρηγορίου ὁ θεῖος Μάξιμος ἐγκατέστη εἰς τι σπήλαιον ἐπέκεινα τῆς Λαύρας κείμενον, ἐν ᾧ ἐδέχετο καὶ παρεμυθεῖτο πάντα τοὺς πρὸς αὐτὸν ἐρχομένους. Ἐν τούτῳ τῷ σπηλαίῳ καὶ ἐτελεύτησε (περὶ τὸ 1364) καὶ ἐτάφη ἐν τῷ μνημαίῳ, ὅπερ ὁ ἴδιος ἐκεῖ πλησίον ὄρυξε. Σημειωτέον ὅτι τοσοῦτον εἶχε λεπτυνθῆ καὶ ἀποπνευματισθῆ παρ' αὐτῷ ἡ γεώδης τοῦ σώματος φύσις, ὥστε ὁ βιογράφος αὐτοῦ μαρτυρεῖ, ὅτι μεταβάς ποτε πρὸς ἐπίσκεψιν του καὶ μὴ εὐρὼν αὐτὸν ἐπιστραφεὶς εἶδεν ἐξαίφνης αὐτὸν διὰ τοῦ ἀέρος φερόμενον, ὡς πτηνὸν αἰρόμενον ὑπεράνω τοῦ δάσου καὶ τῶν πετρῶδων ὕψωμάτων, καὶ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτόν, ἵνα μηδενὶ εἴπῃ τὸ ὄραμα πρὶν ἀποθάνῃ. Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 13ῃ.

23) **Νεῦλος ὁ μυροβλύτης.** Κατήγετο ἐκ Πελοποννήσου καὶ ἤκμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ 16ου αἰῶνος. Ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι ὑπὸ τοῦ θεοῦ του Μακαρίου ἱερομονάχου, παρ' οὗ καὶ ἱερεὺς ἐχειροτονήθη. Καταλιπὼν τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἐλθὼν μετὰ τοῦ θεοῦ του εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος κατόκησεν ἐν τινὶ ἡσυχαστηρίῳ ἐν τοῖς ὀρίοις τῆς Λαύρας κειμένῳ, ἐνθα καὶ ἱκανοὺς ἀπέκτησε μαθητάς. Βραδύτερον χάριν πλείονος ἡσυχίας κατήλθεν εἰς τὸ δεικνύμενον μέχρι σήμερον σπήλαιον, εὐρισκόμενον εἰς τὸ κρημνῶδες τοῦ βουνοῦ, εἰς ὃ ἡ κατάβασις εἶναι κλιμακωτὴ καὶ δυσχερεστάτη. Ἐκεῖ δεικνύται καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ καὶ τὸ αὐτοσχέδιον παρεκλήσιον, ὅπερ ἀνεπιτηδεύτως κατασκευάσας ἐντός τοῦ σπηλαίου ἐλειτούργει. Ὁ γνωστὸς Ρῶσος περιηγητὴς καὶ ἐπισκεπτής τοῦ ἁγίου Ὄρους Βασίλειος ὁ Βάρσκις ὁ ἐπισκεψάμενος δις τὴν Ἄθω (1724 καὶ 1747) γράφει ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ «*Δευτέρα ἐπίσκεψις τοῦ ἁγίου*

Ἔως ἄρα, ὅτι γενόμενος κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους ἔνθα τὸ σπήλαιον καὶ ὁ τάφος τοῦ Ὁσίου καὶ προσκυνήσας κατενόγη καὶ ἀνεμνήσθη τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ὅτι «στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀγούσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὗρισκοντες αὐτήν» (Μαθθ. ζ'. 14). Δηγοῦνται ὅτι ἐκ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἀνέβλυξε μύρον ἱκανόν, ὅπερ πηγάζον ἐκ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ λειψάνου καὶ ὑπερεχυόμενον τοῦ τάφου ἔρρεεν ἐπὶ τῶν κρημνῶδων καὶ ἀποτόμων ἐκείνων βράχων καὶ κατήρχετο μέχρι τῆς θαλάσσης, ἣτις ἀπέχει ἀπὸ τοῦ τάφου αὐτοῦ 130 περίπου μέτρα. Ἐκ τῆς Σκήτης τῶν Κουσοκαλυδίων, ἐκ τοῦ βορείου αὐτῆς μέρους φαίνεται τὸ σπήλαιον τοῦ Ὁσίου, ἀπέχον σχεδὸν 1 1/2 ὥρας ὁδόν. Μνήμη αὐτοῦ Νοεμβρίου 12η.

24) **Νεκτόριος ὁσιος** († 1500). Ἐπέδου τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐν τῇ σκήτῃ τῶν Καρυῶν, καὶ ἠσκήθη ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἐναρέτου καὶ ὁσιωτάτου γέροντος, Φιλοθέου καλουμένου, ἐν τινι Κελλίῳ τῶν Ταξιάρχων τῷ καλουμένῳ τοῦ Ἰάγαρι. Μνήμη αὐτοῦ Δεκεμβρίου 5η.

25) **Νεόφυτος ὁσιος**, κτίτωρ καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Δοχειαρίου. Ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ Εὐθυμίου τοῦ συστήσαντος τὴν Μονὴν Δοχειαρίου, καὶ πατριάρχης πρότερον τὸ ἀξίωμα. Ἐχρημάτισε Πρώτος τοῦ ἁγίου Ὁρους καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Δοχειαρίου, ἧς τὰς οἰκοδομὰς ἐπεθύμησε καὶ τὸν Νκὸν ἠκοδόμησεν. ἤκμασε περὶ τὰ τέλη τοῦ 11ου αἰῶνος. Μνήμη αὐτοῦ Νοεμβρίου 9η.

26) **Νήφων Β', πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως** († 1508). Κατήγετο ἐκ Πελοποννήσου ἔνθα καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐς ἀπαλῶν ὀνόχων τὰ ἱερὰ γράμματα. Μετὰ τὰ γεγονότα τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου κατὰ τὸ παράδειγμα πολλῶν ἄλλων μοναχῶν περιήλθε καὶ αὐτὸς μετὰ τινος ἁγιορειτοῦ γέροντος πολλὰ μέρη ὑποστηρίζων τοὺς πιστοὺς καὶ πείθων νὰ μὴ δεχθῶσι τὴν μετὰ τῶν Λατίνων ἔνωσιν. Βραδύτερον ἐλθὼν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος καὶ διαμείνας κατ' ἀρχὰς ἐπὶ μακρὸν ἐν ταῖς Μοναῖς Βατοπαιδίου, Παντοκράτορος καὶ Λαύρας, κατέληξεν εἰς τὴν τοῦ Διονυσίου, ἐν ἣ καὶ ἐχειροτονήθη ἱερεὺς. Ἡ φήμη τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ καὶ ὁ διδασκαλικὸς αὐτοῦ τρόπος ὕψωσαν αὐτὸν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Θεσσαλονίκης, ἐξ ἧς μετ' αὐτὸ πολὺ ἀνεβιδάσθη εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως, ἧς ἐγένετο δις πατριάρχης (1488—89 καὶ 1497—1498). Μετὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ παραίτησιν ἐκ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου διετέλει ἐφησυχάζων εἰς τι μετόχιον τῆς Λαύρας ἐν Ἀδριανουπόλει. Ράδουλος ὁ τότε ἡγεμὸν τῆς Βλαχίας γινώσκων ἐκ φήμης τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἁγίου καὶ διερχόμενος δι' Ἀδριανουπόλεως ἐπεσκέψατο αὐτὸν καὶ τῇ αυτοκρατορικῇ ἀδείᾳ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζήτ Β' παρέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν

ἡγεμονίαν του. Ἡ διδασκαλία καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ἀγιοσύνης αὐτοῦ ὠφέλησε κατὰ πολὺ τὸ νέον αὐτοῦ ποίμνιον, ὕπερδυστυχῶς πρὸς μεγάλην του λύπην ἡναγκάσθη μετὰ τινα χρόνον νὰ ἐγκαταλείψῃ· διότι, πιστὸς τηρητῆς ὢν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ ἔνθερος ὑπερασπιστῆς τῆς δικαιοσύνης, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπινεύσῃ εἰς τὴν νομιμοποίησιν ἀνόμου τινὸς συνοικεσίου· ὑπέπεσεν ὅθεν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἡναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος ἔνθα καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Διογυσίου περὶ τὸ 1508. Μνήμη αὐτοῦ Ἀυγούστου 11ῃ.

27) **Νήφων ὄσιος** († 1330). Οὗτος ἱερομόναχος ὢν εἰσηλθεν εἰς τὸ Ὅρος καὶ ἡγωνίσθη κατ' ἀρχὰς παρὰ τινα δοκιμωτάτῳ ἡσυχαστῇ, Θεογνώστῳ καλουμένῳ, ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου. Μετόκησε κατόπιν εἰς τὴν Σκήτην τοῦ ἁγίου Βασιλείου, εἶτα εἰς τὴν τῆς ἁγίας Ἄννης καὶ τελευταίον εἰς Κουσοκαλύδια, ἔνθα καὶ ὁ ἅγιος Μάξιμος, οὗ καὶ στενωτάτος φίλος ὑπῆρξε. Δείκνυται μέχρι σήμερον ἐν Κουσοκαλύδιοις τὸ σπήλαιον ἔνθα ἡγωνίζετο, κείμενον πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς Σκήτης καὶ ἀπέχον αὐτῆς σχεδὸν $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρας ὁδόν. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 14ῃ.

28) **Νικηφόρος ὄσιος** († 1340). Κατήγετο ἐξ Ἰταλίας καὶ ἡσπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον ἐν Ἀθωνί ἀγωνισθεὶς εἰς τὰ ἐρημικώτερα καὶ λίαν δυσπρόσιτα μέρη τοῦ Ὁρους. Ἐχρημάτισε χειραγωγὸς καὶ διδάσκαλος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμά ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίᾳ, καθὼς αὐτὸς οὗτος ὁ Γρηγόριος μαρτυρεῖ τοῦτο ἐν ταῖς ἑαυτοῦ συγγραφαῖς. Κατέλιπε νηπτικά τινα κεφάλαια ἅπερ βλέπε ἐν τῇ Φιλοκαλίᾳ τόμ. Β' καὶ ἐν τῷ 146ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας Migne. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 4ῃ.

29) **Παῦλος ὁ Ξηροποταμίτης** († 1000). Κατὰ μὲν τὴν παράδοσιν ἦτο υἱὸς τοῦ αυτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Ραγκαβέ, εὐνουχίσθη παῖς ἐτι ὢν ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Μιχαὴλ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου (813) ἵνα ἀποκληρωθῇ τοῦ θρόνου καὶ ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος ἀνεχώρησε καὶ ὑπέδου τὸν μοναχικὸν βίον ἐν Ἀθωνί. Κατὰ τὰς κρίσεις δὲ τῶν νεωτέρων ἦτο ἐπίσημὸς τις βυζαντινός, ὃς ἀπαρνηθεὶς τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἐλθὼν εἰς Ἀθῶνα (περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 10ου αἰῶνος) ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ εἶξ βίον ἐρημικὸν καὶ αὐστηρότατον παρὰ τὸν χεῖμαρρον τῆς σημερινῆς Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, ἣν αὐτὸς βραδύτερον ἱδρυσεν. Ἦτο σύγχρονος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καί, ὡς δείκνυται ἐκ τῶν σωζομένων ἐγγράφων, εἶξῃ μέχρι τοῦ 1000¹⁾. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του συνέπηξε καὶ ἑτέραν Μονῆν

(¹) Τινὲς εἶπον ὅτι ὁ Παῦλος οὗτος ἦτο ἕγγονος τοῦ αυτοκράτορος Ρωμνοῦ τοῦ Λεκαπηννοῦ (920), ἄλλοι δὲ φρονοῦσιν,

ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλευρᾶς τοῦ Ὄρους, ἦτις μέχρι σήμερον φέρουσα τὸ ὄνομα αὐτοῦ καλεῖται Μονὴ τοῦ ἁγίου Παύλου. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουλίου 28η.

30) **Πέτρος ὁ Ἀθωνένης.** Εἶναι ὁ ἀρχαιότερος καὶ ἐπισημότερος τῶν Ἀθωνιτῶν ἡσυχαστῶν καὶ ἦρμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ 9ου αἰῶνος. Κατὰ τὰς φερομένας παραδόσεις ἦτο εἰς ἕκ τῶν ἐπισήμων στρατιωτικῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοφίλου τοῦ εἰκονομάχου. Αἰχμαλωτισθεὶς ἔν τινι πρὸς τοὺς Σαρακηνούς πολέμῳ ἐνεκλείσθη εἰς τὸ ἐν Συρίᾳ φρούριον Σαμαρᾶ. Ἐνταῦθα οὐδεμίαν παρ' ἀνθρώπων ἀναμένων σωτηρίαν ἔστρεψε τὰ βλέμματα αὐτοῦ πρὸς τὸν παντοδύναμον Θεὸν μετὰ θαυμάσιων ἐξαιτουμένου παρ' Αὐτοῦ τὴν ἀπελευθέρωσίν του, Ἀπελευθερωθεὶς διὰ θαύματος ἐκ τῆς τοιαύτης καθεύξεως ὠδηγήθη εἰς Ρώμην καὶ ἐκ Ρώμης ἀποπλεύσας προσωμίσθη εἰς τὸν Ἄθωνα. Ὁ Πέτρος εὔρε τότε τὸν Ἄθωνα ἔρημον καὶ ἀκατοίκητον. Ἡ γενναῖα καὶ ἡρωϊκὴ ἐκείνη ψυχὴ εἰσδύσα εἰς τὰς φοβερὰς καὶ ἀγρίας ἐκείνας ὄρεινὰς πτυχὰς τοῦ Ἄθω, κατήχησεν ἔν τινι λίαν φοβερῶ σπηλαίῳ ἐπὶ πενήκοντα περίπου ἔτη, ἔνθα διήγυσεν ὑπερανθρώπους ἀγῶνας καὶ ἐδοκίμασε ποικίλους ὑπὸ τῶν δαιμόνων πειρασμούς. Ἡ τροφή αὐτοῦ ἦτο χόρτα καὶ πᾶν ὅ,τι αὐτοφύεες καὶ σχέδιον παρείχεν αὐτῷ ἡ γῆ. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἀγῶνων αὐτοῦ οὐδένα ἀνθρώπον εἶδε· ἀνεκαλύφθη δὲ τυχαίως περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του ὑπὸ τινος ἐλαφροβόλου θηρευτοῦ, ὃν παρήγγειλεν ἵνα ἐπανέλθῃ αὐθις πρὸς αὐτὸν μετὰ ἕν ἔτος. Πεισθεὶς εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ θαυμαστοῦ ἐκείνου ἀναχωρητοῦ ὁ θηρευτὴς, παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ δύο μοναχοὺς καὶ ἔρχεται πρὸς δευτέραν ἐπίσκεψιν τοῦ ἁγίου, ὃν εὔρον ὅμως νεκρόν. Ἄραντες τὸ ἱερόν αὐτοῦ λείψανον ἤγαγον αὐτὸ εἰς τὴν τότε Μονὴν τοῦ Κλήμεντος, κειμένην ἐν τῷ μέσῳ τῆς χερσονήσου, ὅπου ἐκηδεύθη εὐλαδῶς ὑπὸ τῶν μοναχῶν. οἵτινες περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου τοῦ Ὁσίου εἶχον εἰσδύσει εἰς τὴν ἱερὰν χερσόνησον ἐγκαταστάνας ἕκτοτε εἰς τὰ ἐπιτηδειότερα πρὸς κατοίκησιν μέρη αὐτῆς. Τὸ σπήλαιον τοῦ Ὁσίου δεῖκνυται μέχρι σήμερον· ἐπειδὴ ὅμως τινὲς τῶν περὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα οἰκούντων μοναχῶν ἐτόλμων ἀκρίτως καὶ ἀπαιδεύτως ἄνευ τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης προετοιμασίας νὰ εἰσοικίζωνται ἐν αὐτῷ πρὸς ἐπίδειξιν δῆθεν ὑψηλοτέρων ἀγῶνων, προσβαλλόμενοι δὲ ὑπὸ δειμάτων, ὡς λέγουσι, ἔπασχον ἕκστασιν φρενῶν καὶ κατακρημνιζόμενοι ἐφρονεούντο, διὰ τοῦτο ἡ ἱερὰ Μονὴ τῆς Λαύρας, εἰς τὰ ὄρια τῆς ὁποίας εὐρίσκεται, κηδωμένη τῶν τοιοῦτων θυμάτων, ἀπέστειλεν οἰκοδόμους καὶ

ὅτι ἕτερος ἦτο ὁ βασιλόπαις Παῦλος ὁ κτίτωρ τῆς Μονῆς, καὶ ἕτερος ὁ Ὁσιος Παῦλος ὁ Ἐηροποταμίτης, ὁ οὐγγρονος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

ἀπέφραξε τὴν θύραν τοῦ σπηλαίου. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 12η.

31) **Σάββας Α΄ ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας.** Ἦτο υἱὸς τοῦ τότε βασιλεύοντος τῆς Σερβίας Στεφάνου καὶ ἤκμασε κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα. Παιδευόμενος ἐκ νεαρῶς ἡλικίας τὰ ἱερά γράμματα ἐτρώθη τὴν καρδίαν ὑπὸ θεοῦ ἔρωτος καὶ ἐν ἡλικίᾳ 17 ἐτῶν ἀναχωρεῖ κρυφίως ἐκ τῆς πατρίδος ἔρχεται εἰς ἅγιον Ὄρος καὶ ἐγκαθίσταται εἰς τὸ τότε ῥωσικὸν Μοναστήριον. Ἡ λαθραία αὐτῆ ἀναχώρησις ἐνέβαλε τὸν βασιλέα εἰς μεγάλην ἀμνηχανίαν, ὃς ἔστειλε πανταχοῦ ἀπεσταλμένους πρὸς ἀνευρέσιν του· τέλος ἀνευρεθεὶς ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ ῥηθὲν Μοναστήριον δὲν ἔστερξε νὰ ἐπανέλθῃ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν πατέρα του· ἀλλ' ἀναβάς εἰς τὸν πύργον τῆς Μονῆς ἠνάγκασε κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα τὸν γέροντά του νὰ τὸν κείρῃ μοναχόν, καὶ ρίψας ἐκ τῶν τειχῶν τὰ χρυσοκέντητά του φορέματα μετὰ τῆς κόμης (ἣν ἐν τῇ ἐπεנדύσει τοῦ ἱεροῦ σχήματος ἀπέκειρε), εἶπεν εἰς τοὺς βασιλικοὺς ἀπεσταλμένους νὰ τὰ κομίσωσιν εἰς τὸν πατέρα του πρὸς βεβαίωσιν ὅτι εὐρέθη ζῶν καὶ ἐκάρῃ μοναχός. Ἐγράφε πρὸς τοῦτους καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς γονεῖς του περὶ μταιότητος κόσμου καὶ τῆς τῶν ἁγίων μακαριότητος, δι' ἧς τοσοῦτον ἐμάλαξε καὶ συνεκίνησεν αὐτούς, ὥστε ἀπεφάσισαν ἀμφότεροι νὰ ἀπαρνηθῶσι τὸν κόσμον. Καὶ ἡ μὲν μήτηρ αὐτοῦ ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα εἰς τι γυναικεῖον μοναστήριον, ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἀναθεὶς τὴν βασιλείαν εἰς τὸν πρεσβύτερον καὶ ὁμώνυμόν του υἱὸν Στέφανον Β΄ κράλην τῆς Σερβίας ἔρχεται εἰς ἅγιον Ὄρος, πρὸς συνάντησιν τοῦ υἱοῦ του Σάββα, εὐρίσκει αὐτὸν ἐν τῇ Μονῇ Βατοπεδίου, καὶ ἐνδύεται ὑπ' αὐτοῦ τὸ μοναχικὸν σχῆμα μετονομασθεὶς Συμεών. Βραδύτερον λαθὼν ὁ ἅγιος Σάββας διὰ χρυσοδοῦλλον τοῦ τότε βασιλεύοντος ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀγγέλων Κομνηνῶν αὐτοκράτορος τὸ ἡρημωμένον μοναστήριον τοῦ Χελανδαρίου ἀνηκοδόμησεν αὐτὸ εἰς λαμπρὰν καὶ περικαλλῆ Μονήν καὶ συνήγαγεν ἐν αὐτῇ πάντας τοὺς ἐκ Σερβίας συρρέοντας ὁμογενεῖς του, οὓς ἡ φήμη τῆς ἁγιοσύνης αὐτοῦ καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ βασιλέως πατρός του καθ' ἐκάστην προσεῖλκυον. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐγένετο ἀνάγκη νὰ ἀποσταλῶσιν ὑπὸ τοῦ Πρώτου καὶ τῆς Συνάξεως τινὲς τῶν Ἀγιορειτῶν δι' ἀναγκίας ὑποθέσεις τοῦ Ὄρους πρὸς τὸν βασιλέα Θεόδωρον τὸν Λάσκαριν, βασιλεύοντα τότε ἐν Νικαίᾳ· (διότι μετὰ τὴν τετάρτην σταυροφορίαν ἡ Κωνσταντινούπολις κατελήφθη ὑπὸ τῶν Λατίνων, οἵτινες ἐδασίλευσαν ἐν αὐτῇ ἐπὶ 57 ἔτη (1204—1261). Οἱ Ἀγιορεῖται λοιπὸν κοινῇ ψήφῳ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα τὸν Σάββαν, ὅστις ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦτο περιβόητος διὰ τὰς ἀρετάς του, ἦτο σύναμα καὶ συγγενὴς τοῦ βασιλέως ἐξ ἐπιγαμβρίας· διότι ὁ ἀνεψιὸς τοῦ ἁγίου Ροδοσλάβος ἦτο γαμβρὸς τοῦ βασιλέως Θεοδώρου τοῦ Λασκάρως. Ὁ βασι-

λεὺς μεγάλως χαρεῖς ἐπὶ τῇ ἀφίξει αὐτοῦ καὶ φιλοφρόνως δεξιωθείς αὐτὸν συνομιλήσας τε καὶ συνευφρανθεὶς μετ' αὐτοῦ τὸν ἐχειροτόνησε μετὰ προηγουμένην μετὰ τοῦ Πατριάρχου συνενόησιν ἀρχιεπίσκοπον Σερβίας ἄκοντα. Χειροτονηθεὶς ὁ Ἅγιος μετέβη εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ποιμαίνων καὶ διδάσκων τὸ ποίμνιόν του τὰς εὐαγγελικὰς ἀληθείας. Διαρρηθμίας καλῶς τὰ τῆς ἐπαρχίας του καὶ διελθὼν διὰ τοῦ ἁγίου Ὄρους μετέβη εἰς προσκύνησιν τῶν ἁγίων Τόπων. Ἐκεῖθεν ἐπιστρέφων διήλθε διὰ τῆς Νικαίας, ἔνθα καὶ ἐδεξιώθη ὑπὸ τοῦ συμπεθέρου του βασιλέως Ἰωάννου Γ'. Δούκα τοῦ Βατάτση (1222), γαμβροῦ Θεοδώρου τοῦ Λασκάρεως. Ὁ βασιλεὺς ὑπερευχαριστηθεὶς καὶ μεγάλως τιμήσας αὐτὸν τὸν ἀπέστειλε διὰ βασιλικοῦ πλοίου εἰς τὸ Μοναστήριον ἔνθα διαμείνας ἐπὶ τινα καιρὸν ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἣν ποιμάνας θεαρέστως καὶ καταφωτίσας ἅπασαν τὴν Σερβίαν διὰ τῆς θείας διδασκαλίας καὶ τῶν θαυμάτων του ἐτελεύτησε (περὶ τὸ 1237) καταλιπὼν διάδοχον τοῦ θρόνου τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀρσένιον. Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 14η.

32) **Σάββας Β' . ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας** (†1267). Ἦτο νεώτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας Στεφάνου τοῦ Β', καὶ ἀνεψιὸς τοῦ εἰρημένου Σάββα Α'. ἀρχιεπισκόπου Σερβίας. Ἠγωνίσθη τοὺς πνευματικὸς ἀγῶνας ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐν Ἄθωνι, καὶ ἐπανελθὼν βραδύτερον εἰς τὴν Σερβίαν ἐγένετο διάδοχος τοῦ εἰρημένου Ἀρσενίου, ὃς εἶχε διαδεχθῆ τὸν ἅγιον Σάββα Α'. ἀρχιεπ. Σερβίας. Μνήμη αὐτοῦ Φεβρουαρίου 8η.

33) **Σίμων ὁ μυροβλύτης** († 1287). Εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τῆς φερωνύμου Μονῆς, ἣν ἐπὶ τινας ὑψηλοῦ καὶ ἀποκρίμνου βράχου κατὰ θείαν νεύσιν ᾠκοδόμησεν, ἣτις καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται Σιμόπετρα (ἦτοι Πέτρα τοῦ Σίμωνος). Μνήμη αὐτοῦ Δεκεμβρίου 28η.

Εἰς ἀπόστασιν λίθου βολῆς ἀπὸ τῆς Μονῆς, παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσάν εἰς αὐτήν, δεικνύται τὸ σπήλαιον, ἔνθα ὁ Ἅγιος διήνυσε τοὺς ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτοῦ ἀγῶνας. Ἄνωθεν τοῦ σπηλαίου τούτου εἶναι οἴκημά τι, ἐν ᾧ ἐφησυχάζει νῦν ὁ Πνευματικὸς Ματθαῖος ἱερομόναχος, ἀνὴρ εὐπαίδευτος καί, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ἐμπειρότατος ἐξαγορευτής. Ὁ Πνευματικὸς Ματθαῖος διήλθε πολλὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς κηρύττων κατ' αἴτησιν τῶν Ἐπισκόπων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξομολογῶν ἀποτελεσματικώτατα τοὺς σωρηδὸν ἀπαύστως πρὸς αὐτὸν συνωσιζομένους χριστιανούς.

34) **Συμεὼν ὁ κτίτωρ τοῦ Χελανδαρίου** († 1200). Ὁνομάζετο πρότερον Στέφανος, καὶ εἶναι ὁ εἰρημένος ἡγεμὼν (ζουπάνος) τῆς Σερβίας πατὴρ τοῦ προμνημονευθέντος Σάββα Α', ἀρχιεπισκόπου Σερβίας. Ὁ τάφος του δεικνύται μέχρι σήμερον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Χελανδαρίου, ἐξ οὗ ἀνεφύη κλημα, τοῦ

δοπού ο καρπός λέγεται ὅτι εἶναι ἀντίδοτον κατὰ τῆς στειρώσεως. Μνήμη αὐτοῦ Φεβρουαρίου 13ῃ.

35) **Συμεὼν ὁ ἀνυπόδητος** (16ος—17ος αἰών). Φαίνεται ὅτι κατήγετο ἐκ τῆς ἐπαρχίας τοῦ Βόλου. Ἦτο υἱὸς ἱερέως, ἐξεπαιδεύθη ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὰ ἱερὰ γράμματα, προσεκολλήθη τῷ τότε ἐπισκόπῳ Δημητριάδος καὶ ἐχειροτονήθη παρ' αὐτοῦ Διάκονος. Ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐν τινι Μοναστηρίῳ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ ἠγωνίσθη ἐκεῖ ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐν μεγάλῃ σκληραγωγίᾳ, μονοχίτων, ἀνυπόδητος καὶ χαμαιεύνης. Ἐπεσκέφθη κατόπιν τὸ ἅγιον Ὄρος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ ἐχειροτονήθη ἐν αὐτῇ. ἱερέως. Καταλιπὼν μετὰ τινὰ καιρὸν τὴν Λαύραν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀδελφότητα τῆς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου, ἧς καὶ ἐγένετο ἡγούμενος. Φεύγων ὄμως τὰς ἐπιβουλὰς κακοτρόπων τινῶν μοναχῶν ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Ζαγοράς, εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Φλαμούριον, ἔνθα ὑπὸ Θεοῦ ὀδηγήθεις ἔκτισε καὶ Μοναστήριον. Διέδραμε πολλὰ μέρη τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ ἦλθε καὶ εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, γενόμενος δεκτὸς μετὰ πολλῆς εὐλαθείας καὶ ἐλκῶν πολλὰς ψυχὰς εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ἐναρέτου πολιτείας του. Τελευταίον μετέβη καὶ εἰς τὴν Κων(σταντινούπολιν), ἔνθα καὶ ἔτυχε λαμπρᾶς ὑποδοχῆς ὑπὸ τοῦ τότε Πατριάρχου. Ἐνταῦθα καὶ ἐτελεύτησεν ἐπισπασάμενος ἄπειρον πλῆθος μαθητῶν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον. Μνήμη αὐτοῦ Ἀπριλίου 19ῃ.

36) **Φιλόθεος ὄσιος**. Ἐκμασε περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 11ης ἐκατονταετηρίδος σύγχρονός του ὢν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυριώτου. Εἶναι ἰδρυτῆς τῆς φερωνύμου Μονῆς, ἣν ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὸ ὄνομα τῆς Θεομήτορος καθιέρωσε. Μνήμη αὐτοῦ Ὀκτωβρίου 21ῃ.

Τοιαῦτα ἐν ἐπιτομῇ τὰ περὶ τοῦ βίου τῶν ἐπισημοτέρων Ἀγιορειτῶν Ἀγίων, οἵτινες ὑπέδειξαν ἡμῖν διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος, ὅτι ἔργον τοῦ μοναχοῦ δὲν εἶναι ἀπλῶς ὁ ἐγκλεισμός ἡμῶν ἐν τινι Μονῇ ἢ ἡσυχαστηρίῳ, ἀλλ' ἡ καθημερινὴ μελέτη τῆς καρδίας ἡμῶν, ἡ ἀκριβοῦς ἐπαγρύπνησις ἐπὶ τῶν κινήματων αὐτῆς, ἡ βαθεῖα ἐξέτασις πασῶν τῶν ἠθικῶν ἡμῶν ἑλλείψεων, ἡ ἐξερεῦνησις πάσης τῆς ἐσωτερικῆς ἡμῶν ἐκρυθμίας καὶ παραμορφώσεως, ἡ ἀνακάθαρσις καὶ ἀποστίλθωσις τῶν ἱερῶν καὶ ἁγνῶν συναισθημάτων τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἐν λόγῳ ἢ θανάτῳσι παντὸς σπέρματος κακίας ἐμφωλεύοντος ἐν ἡμῖν. καταπικραίνοντος καὶ ἀμαυροῦντος σύμπασαν τὴν εὐγένειαν τῆς φύσεως ἡμῶν, ἣν ἐκλήθημεν νὰ εξαγιώσωμεν καὶ νὰ ἀποπνευματίσωμεν, ὄργανα κρουόμενα τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος γινόμενοι καὶ νοοὶ Θεοῦ ζῶντος. «**Μοναχός ἐστι,** (λέγει τις τῶν Πατέρων), **τάξις καὶ κατάστασις ἀσωμάτων ἐν σώματι ὑλικῷ ἐκτελουμένη... Μοναχός ἐστιν ἡγνισμέ-**

νον σῶμα, κεκαθαρμένον στόμα και πεφωτισμένος νοῦς» (Κλίμαξ Ἰωάννου Α΄, ι΄.). Ἴδου ὁ προορισμὸς τοῦ μοναχοῦ, οὗ ἡ παραγνώρισις οὐ μόνον καθιστᾷ ματαίαν τὴν ὑποταγὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ και λίαν οἰκτρῶς αὐτὸν παραλογοῖζόμενον και ναυαγοῦντα ἐμφαίνει. Μόνον διὰ τῆς τοιαύτης ἐργασίας θά δυναθῆῃ ὁ μοναχὸς νὰ ἀναπτέρωσῃ τὴν ἰδίαν ψυχὴν πρὸς τὸν ἀμάρταντον και ἀθάνατον ἔρωτα τοῦ ἀκρου ἐφετοῦ, δι' οὗ θά δυναθῆῃ νὰ γνωρίσῃ «τὸν τῆς ψυχῆς πνευματικὸν γέλωτα» (Κλίμ. Ζ΄, μα΄.), και νὰ σκιρτᾷ καθ' ἡμέραν σκιρτήματα εἰρηνικὰ ἀφράστου ἀγαλλιᾶσεως. Τὸ ἔργον εἶναι ἐπίπονον και δυσχερές: εἶναι τέχνη τεχνῶν και ἐπιστήμη ἐπιστημῶν* εἶναι ἔργον ὀλοκλήρου τοῦ βίου και οὐχὶ μιᾶς ἡμέρας ἢ ἐνὸς ἔτους: δεῖται γενναίου φρονήματος και ἀπαιτεῖ αὐταπάρνησιν και αὐτοθυσίαν ἐνὶ λόγῳ εἶναι ἔργον ὀλίγοις ἀληθῶς ἐφικτόν. Πλήν ἐπειδὴ ἐκ τούτου ἐξαρτᾶται ἡ αἰώνιος ἡμῶν τύχη, εἶναι ἐπιναγκες νὰ ἀποδυσθῶμεν και νὰ κατέλωμεν εἰς τὸν ἀγῶνα, πεπεισμένοι, ὅτι τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ». ¹⁾

Σημειωτέον, ὅτι ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Ἀγιορειτῶν Ἀγίων συν-αριθμοῦνται και πλεῖστοι ὁσιομάρτυρες μετὰ τὴν ἄλωσιν μαρτυρήσαντες, οἵτινες μετὰ τὴν ἐκούσιαν ἢ ἀκούσιον αὐτῶν ἐξόμωσιν καταφυγόντες εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος και προγυμνασθέντες ἱκανῶς ἐν τοῖς μαθήμασι τῆς μετανοίας ἐξώρμησαν ἐντεθῆεν, ὡς ἀπὸ τινος ἱερᾶς ἀκροπόλεως, πρὸς τοὺς ἀγῶνας και τὰ σκάμματα τοῦ μαρτυρίου. Τούτων οἱ βίοι περιέχονται ἐν τῷ **Νέῳ Μαρτυρολόγιῳ**. Ἐκτεταμένους βίους τῶν Ἀγιορειτῶν βλέπε ἐκτὸς τοῦ Συναξαριστοῦ Δουκάκη και εἰς τὸ «**Νέον Ἐκλόγιον**» και «**Νέον Λειμωνάριον**».

§ 6. Λόγος περὶ τῶν πλεονεκτημάτων και καθηκόντων τοῦ μοναχικοῦ βίου (ὑπὸ Φενελῶνος)²⁾.

Ὁ κόσμος ὅλος δὲν εἶναι τίποτε, διότι πᾶν τὸ πεπερασμένον ἔχει τέλος, και ἐπομένως παρέρχεται. Ὁ οὐρανὸς οὗτος, ὁ

¹⁾ Ἡ τοιαύτη ἐργασία εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῆῃ ἄλλως, εἰ μὴ αἰρομένης ἐκ τῆς ψυχῆς ἡμῶν τῆς ἀναισθησίας, εἴτε πωρώσεως, εἴτε ἀκατανυξίας και ἀναλγησίας. Ποῖα δὲ τὰ σημεῖα και γνωρίσματα αὐτῆς και τίς ὁ πρακτικὸς τὸς τρόπος τῆς ἀρσεως αὐτῆς, βλέπε ἐν τῇ Κλίμακι τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τὸν ΙΖ'. Λόγον, ἐπιγραφόμενον: «Περὶ ἀναισθησίας, ἣγουν νεκρώσεως ψυχῆς και θανάτου νοός, πρὸ θανάτου σώματος.»

²⁾ Ὁ Φενελῶν ἐγεννήθη τῷ 1651 ἐξ οἰκογενείας ἐπιφανοῦς, Τυχῶν φύσεως δεξιᾶς πρὸς τὰ μαθήματα, ἐποίει προόδους τε-

ὁποῖος ἐπιστεγάζει ἡμᾶς διὰ τοῦ ἀχανοῦς αὐτοῦ θόλου, ὁμοιάζει κατὰ τὴν ἀγίαν Γραφήν πρὸς σκιηνήν τινα, τὴν ὁποίαν στήνει ὁ ταξειδιώτης τὸ ἑσπέρας, καὶ αἶρει αὐτὴν τὴν πρωΐαν. (Ίώβ. 36, 29). Ὅποιος λοιπὸν πρέπει νὰ ἦναι ὁ ἐπὶ τῆς γῆς βίος καὶ ἡ ἀναστροφή ἡμῶν, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου (Β'. 3, 10), ἀφ' οὗ οἱ οὐρανοὶ αὐτοὶ, τοὺς ὁποίους βλέπομεν, καὶ ἡ γῆ αὕτη, ἡ ὁποία μᾶς βαστάζει, θὰ κατακαῶσι διὰ τοῦ πυρός; Τὸ τέλος τῶν πάντων ἔρχεται καὶ σχεδὸν ἐπλησίασε. Πᾶν ὅ,τι φαίνεται σταθερόν, οὐδὲν ἄλλο εἶναι, εἰ μὴ εἰκὼν τις κενή, σχῆμα παρερχόμενον καὶ δραπετεῖον, καὶ μὴ ἐπιτρέπον νὰ τὸ ἀπολαύσωμεν· οὐδὲν ἄλλο εἶναι, εἰ μὴ σκιά τις, ἡ ὁποία ἀστραπιαίως ἐξαφανίζεται. Ὁ καιρὸς εἶναι συν-

χείας ἐν ταῖς σπουδαῖς αὐτοῦ, καὶ εἰδείνυτο ἐπιτήδειος πρὸς πᾶν εἶδος μαθήσεως. Ἐν ἡλικίᾳ 19 ἐτῶν κηρύξας, διήγειρε τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀκροατῶν του καὶ ἐπεκροτήθη ὑπὸ πάντων. Τὰ συγγράμματά αὐτοῦ μερτυροῦσιν αὐτὸν ἄνδρα ἐντεθραμμένον ἐν τοῖς ἀνθεσι τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας κλασσικῆς φιλολογίας. Εἶχε πρῶτον καὶ εὐαίσθητον καρδίαν, ἥτις ποτισθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀγῶν νεμάτων τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν καὶ προσφόρως καλλιεργηθεῖσα, διεφλέγετο ὅλη ὑπὸ τοῦ θείου ἔρωτος. Ἰπῆρξε τύπος μελιχρότητος, πραότητος καὶ μετριοπροσύνης. Ἡ γλυκύτης τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἡ ἐπανθοῦσα καὶ διακοσμοῦσα καὶ αὐτὰ τὰ συγγράμματά του, ἀπειργάζετο λίαν τερπνὴν καὶ χαρίεσσαν τὴν συναναστροφὴν του, καὶ καθίστα αὐτὸν ἀγαπητὸν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Κράτους. Ἐγράψε πολλά, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὸν **Τηλέμαχον**, τοὺς **νεκρικοὺς Διαλόγους**, τοὺς **Μύθους** (ἔργα συγγραφέντα ἐξ ἀπόψεως παιδαγωγικῆς διὰ τοὺς ἰδίους τροφίμους), **Πραγματεῖαν περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ καὶ τῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ**, **Πραγματεῖαν περὶ τοῦ ἔργου τῶν Ποιμένων**, **Περὶ ἀνατροφῆς τῶν κορασίων** καὶ λοιπὰ. Τὸ λεκτικὸν ὕφος τοῦ Φενελῶνος εἶναι ἀνθηρὸν καὶ κομψὸν μᾶλλον, παρὰ ὑψηλὸν καὶ ἔντονον. Ἐγένετο ἀρχιεπίσκοπος Καμβραίας (1695) καὶ ἀπεβίωσεν ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπισκοπῇ μετὰ 20 ἔτη (1715).

Ἡ μετάφρασις τοῦ Λόγου τούτου περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου, γενομένη εἰς γλῶσσαν ἀπλουστέραν, ἐξεπονήθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ 28ου τόμου τῆς συλλογῆς τῶν *Orateurs chrétiens*, τῆς ὑπὸ τοῦ *Migne* τῷ 1864 ἐν Παρισίοις γενομένης ἐκδόσεως. Ἀπασα αἱ ὑποσημειώσεις εἰς τὸν Λόγον τοῦτον εἶναι προσθήκη τοῦ μεταφραστοῦ.

εσταλμένος, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὁμιλῶν περὶ τῶν παρ-
θένων· πρέπει λοιπὸν νὰ χρώμεθα τῇ κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ
χρώμενοι. (Α΄ Κορ. 7, 29—31). Πρέπει ἐν τῇ χρήσει τοῦ κό-
σμου νὰ περιορισθῶμεν εἰς μόνον τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα· πρέ-
πει νὰ κάμωμεν χρήσιν νηφάλιον καὶ νὰ μὴ ζητῶμεν ἐν αὐτῇ
ἀπολαύσεις· νὰ κάμωμεν χρήσιν τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου
παρερχόμενοι, χωρὶς νὰ προσηλώμεθα καὶ νὰ σταματῶμεν ἐν
αὐτοῖς. Ὅστε εἶναι οὐκ εὐχέλεια πλάνη τὸ νὰ φανταζώμεθα, ὅτι
ἀφιερώνομεν κάτι τι μέγα εἰς τὸν Θεόν, ὅταν ἐγκαταλείπωμεν
τὸν κόσμον διὰ νὰ γίνωμεν μοναχοί· οὐδὲν ἄλλο κάμνομεν, εἰ
μὴ ὅτι ἀπαρνούμεθα μίαν αὐταπάτην ὀλεθρίαν· ἀπαρνούμεθα
ἀληθινὰ κακά, τὰ ὁποῖα εἶναι μετημφιεσμένα καὶ φαίνονται
ἐξωτερικῶς ὡς ἀγαθὰ. Εἶναι δυνατόν ποτε νὰ εἴπωμεν ὅτι χά-
νομεν τὸ στήριγμά μας, ὅταν ἀπορριψώμεν μίαν βλάβον βλαβι-
σμένην, ἢ ὁποῖα οὐχὶ μίνον δὲν θὰ δανηθῇ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ
ὡς στήριγμα, ἀλλ' ἐνδέχεται καὶ νὰ μᾶς διατρυπήσῃ τὴν χεῖρα,
ὅταν θελήσωμεν νὰ ἐπιστηριχθῶμεν ἐπ' αὐτῆς; Ἄπαιτεῖται
ἄρα γε μεγάλη εὐτολμία διὰ νὰ ἐκφύγωμεν ἐκ τινος οἰκίας
ἐτοιμορρόπου, ἢ ὁποῖα δύναται νὰ μᾶς φονεύσῃ διὰ τῆς πτώ-
σεώς της; Τί λοιπὸν ἐγκαταλείπει ἐκεῖνος ὅστις ἀφήνει τὸν
κόσμον; Οὐδὲν ἄλλο ἐγκαταλείπει, εἰ μὴ ὅτι ἐγκαταλείπει
ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐξυπνᾷ ἐκ τινος ταρακτικοῦ καὶ τρομακτικοῦ
ὀνείρου. Πάντα ὅσα βλέπομεν, πάντα ὅσα ἐγγίζομεν, πάντα ὅσα
ἀριθμοῦνται, πάντα ὅσα μετροῦνται διὰ τοῦ χρόνου, οὐδὲν
ἄλλο εἶναι, εἰ μὴ σκιά ἀληθείας. Μόλις ἀρχίζουσι νὰ ὑπάρ-
χωσι καὶ παράυτ' ἀξαφανίζονται καὶ δὲν ὑπάρχουσι πλέον.
Καὶ δλόκληρον τὴν φύσιν νὰ ἀφιερῶσωμεν εἰς τὸν Θεόν, πάλιν
οὐδὲν ἄλλο ἀφιερῶνομεν εἰς αὐτόν, εἰ μὴ τὸ οὐδέν. τὴν μα-
ταιότητα, τὸ ψεῦδος αὐτό.

Ἐξ ἄλλου ὁ τοσοῦτον μάταιος καὶ σαθρὸς οὗτος κόσμος
εἶναι ἀπατεῶν, ἀχάριστος καὶ προδότης· ὦ! Πόσον σκληρὰ
εἶναι ἡ δουλεία αὐτοῦ! ὦ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τί δὲν σᾶς
φαίνεται ἐπίπονος ἡ δουλεία αὐτοῦ, διὰ τί δὲν βαρύνεσθε νὰ
τὸν κολακεύητε, νὰ προσπαθῆτε νὰ τῷ ἀρέσῃτε, καὶ νὰ ζητήτε
ὡς ἐπαῖται τὰς ἀναξίας λόγου χάριτάς του! Ὅπόσας διόδους
εἶναι ἀνάγκη νὰ διέλθῃ τις, ὅπόσας ταραχάς, ὅπόσους ἐξευτε-
λισμούς, ὅπόσας ἀνάνδρους πράξεις διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἐκεῖνα τὰ
ὁποῖα δὲν ἐντρέπονται νὰ ὀνομάζωσι τιμὰς οἱ ἀνθρώποι! Ἐν
οἷα ταραχῶδει καταστάσει διατελοῦσι καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι
ἀγωνίζονται νὰ ἐπιτύχωσι τὰς τοιαύτας τιμὰς ταὶ δόξας, καὶ
ἐκεῖνοι ἀκόμη οἱ ὁποῖοι ἐπέτυχον αὐτάς! Οἷαν πραγματικὴν
πτωχείαν βλέπει τις ἐν τῷ φαινομενικῷ ἐκείνῳ πλούτῳ! Τὰ
πάντα προδίδουσι καὶ ἐκκαλύπτουσι τὴν κατάστασιν τῆς καρ-
δίας τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ ἐλπίς, διὰ τῆς
ὁποίας τρέφεται καὶ ζωογονεῖται ἡ καρδία αὐτῶν. Αἱ ἐπιθυ-

μιαί αὐτῶν δέχονται καὶ ἐξερεθίζονται· γίνονται ἄγριαι, ἀκάθεκτοι καὶ ἀκόρεστοι· ὁ φθόνος διασπαράσσει τὰ σπλάγχνα αὐτῶν. Εἶναι δυστυχεῖς ὄχι μόνον διὰ τὴν ἰδικήν των δυστυχίαν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ πλησίον· δὲν αἰσθάνονται πλέον τόσον ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔχουσιν, ὅσον λυποῦνται καὶ τυραννοῦνται διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐκείνων τα ὅποια δὲν ἔχουσι. Ἐδοκίμασαν διὰ τῆς πείρας τὴν ματαιότητα τῶν πραγμάτων ἐκείνων τὰ ὅποια ἀπέκτησαν· καὶ ὅμως ἡ τοιαύτη πείρα οὐδὲν ὀλιγοστεύει τὴν ὁρμὴν καὶ μανίαν των, τὴν ὁποῖαν δεικνύουσι πρὸς τὸ νὰ ἀποκτήσωσι καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια γνωρίζουσι πολὺ καλά, ὅτι εἶναι ἐξ ἴσου ἀνεπιτήδεια πρὸς τὸ νὰ καταστήσωσιν αὐτοὺς εὐτυχεῖς. Δὲν δύνανται οὔτε νὰ κορέσωσι τὰ πάθη των, οὔτε νὰ τὰ κατανικήσωσι. Αἰσθάνονται τὴν τυρανίαν τῶν παθῶν, καὶ ὅμως δὲν θέλουσι νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἐξ αὐτῶν.

ὦ! Εἴθε νὰ ἡδυνάμην νὰ ἐλκύσω τὸν κόσμον ὅλον εἰς τὰ Μοναστήρια καὶ εἰς τὰς ἐρήμους, καὶ θὰ ἔβλεπεν, ὅτι θὰ τοὺς ἔκαμον νὰ ὁμολογήσωσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν δυστυχίαν καὶ ἀπελπισίαν, Οἶμοι! Εἰσέλθετε εἰς τὸν κόσμον, μελετήσατε αὐτὸν ἐκ τοῦ πλησίον ἐν τῇ φυσικωτάτῃ αὐτοῦ καταστάσει· οὐδὲν ἄλλο θὰ ἀκούσητε μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν, εἰ μὴ θρήνους καὶ ἀναστεναγμῶς καρδιῶν πιεζομένων καὶ ἐστενοχωρημένων. Οὗτος ὑπέπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ κυρίου του, καὶ ἐν ᾗ ἐργάζεται ἐπὶ τσαῦτα ἔτη, οὐδὲν ἄμισθον ἀπολαμβάνει διὰ τοὺς κόπους του, καὶ ἐπομένως καταντᾷ πλέον νὰ χάσῃ τὴν ὑπομονὴν του, Ἐκεῖνος ἀπαντᾷ πολλὰς ἀπαρεσκευίας καὶ δυσαρτεκείας ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ. Οὗτος ζημιούται· ἐκεῖνος φοβεῖται μὴ ζημιωθῇ· ὁ ἄλλος δὲν ἔχει ἀρκετὴν περιουσίαν καὶ εὐρίσκεται εἰς στενόχωρον θέσιν. Ἡ λύπη καὶ ἡ ἀθυμία καταδιώκει τοὺς πάντας, ἕως καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ θέατρα· καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἡδονῶν ὁμολογοῦσιν, ὅτι εἶναι δυστυχεῖς. Δὲν ζητῶ τὴν μαρτυρίαν ἄλλου τινός, εἰ μὴ αὐτοῦ τοῦ κόσμου, διὰ νὰ διδάξω τοὺς ἀνθρώπους πόσον ὁ κόσμος εἶναι ἄξιος καταφρονήσεως.

Ἀλλά, ἐν ὅσῳ τὰ τέκνα τοῦ κόσμου ὁμιλοῦσιν οὕτω καὶ ὁμολογοῦσι τὴν δυστυχίαν των, ποῖα εἶναι ἄραγε ἡ ἔκφρασις τῶν μοναχῶν, δηλ. ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ὀφείλουσι νὰ ἦναι τέκνα τοῦ Θεοῦ; Φεῦ! θαυμάζουσι καὶ ἐκτιμῶσι μυστικῶς ἐν τῇ καρδίᾳ των τὰ μάταια πράγματα τοῦ κόσμου, τὰ ὅποια καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος, ὅσον μάταιος καὶ ἂν ἦναι (δὲν δύναται νὰ μὴ) τὰ περιφρονεῖ. Θεέ μου! Ἐκρίζωσον, ἐκρίζωσον ἐκ τῆς καρδίας τῶν τέκνων σου τὴν κατηραμένην ταύτην ἀπάτην. Εἶδον μάλιστα πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἂν καὶ ἦναι ἀγαθοὶ καὶ εἰλικρινεῖς ἐν τῇ εὐσεβείᾳ αὐτῶν, ὅμως ἔνεκα τῆς ἀπειρίας των ἐθαύμαζον μετὰ μεγάλου θάμβους τὰς παχυλὰς

λάμπεις τῶν κοσμικῶν ἀγαθῶν ἐξεπλήττοντο μάλιστα, ὅταν ἔβλεπον ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι προώδευον εἰς τὰς τιμὰς καὶ καὶ τὰς δόξας τοῦ κόσμου. καὶ οἱ ὁποῖοι ἐν τούτοις ἔλεγον εἰς αὐτούς: «Δὲν εἴμεθα εὐτυχεῖς.» Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐφαίνετο εἰς αὐτούς νέα, ὡτὰν νὰ μὴ τὴν εἶχεν ἀποκαλύψει εἰς αὐτούς τὸ Εὐαγγέλιον· καὶ ὡτὰν ἢ ἀποταγή των νὰ μὴ ὤφειλε νὰ ᾔηται τεθεμελιωμένη ἐπὶ τῆς τελείας καὶ σταθερᾶς πεποιθήσεως περὶ τῆς ματαιότητος τοῦ κόσμου. Θεέ μου! Ὁ μὲν κόσμος, διὰ τῆς ἐκφράσεως τῶν ἰδίων αὐτοῦ παθῶν, μαρτυρεῖ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου Σου, τὸ ὁποῖον λέγει: «**Οὐαὶ τῷ κόσμῳ!**» (Ματθ. 18, 7)· τὰ δὲ τέκνα Σου δὲν ἐντρέπονται καθόλου νὰ δεικνύωσιν, ὅτι ὁ κόσμος φαίνεται ἀκόμη εἰς αὐτὰ γλυκὺς καὶ εὐάρεστος!

Ἐξ ἄλλου ὁ κόσμος δὲν εἶναι μόνον σαθρὸς καὶ ἀθλιός, ἀλλ' εἶναι ἀκόμη ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰ ἀληθινὰ ἀγαθὰ. Οἱ πόνοι τοὺς ὁποῖους βλέπομεν ὅτι ὁ κόσμος ὑποφέρει, εἶναι δι' αὐτὸν ἢ ἀρχὴ τῶν αἰωνίων ὀδυνῶν. Καθὼς ἡ οὐράνιος χαρὰ μορφοῦται βαθμηδὸν ἐκ τῆς παρουσίας ἡδῆ ζωῆς ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν δικαίων, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ (Λουκ. ιζ', 21)· οὕτω καὶ ἡ φρίκη καὶ ἡ ἀπελπισία τοῦ Ἄδου μορφοῦνται βαθμηδὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀνοσίων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ζῶσι μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Ὁ κόσμος εἶναι ἕνας Ἄδης, ὁ ὁποῖος ἦδη ἤρχισε· διότι τί ἄλλο βλέπομεν εἰς τὸν κόσμον, εἰ μὴ φθόνους, μανίας, καὶ μῖσος κατὰ τῆς ἀληθείας καὶ ἀρετῆς; τί ἄλλο, εἰ μὴ ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι, ἐπειδὴ ἀδυνατοῦσι νὰ καθησυχάσωσι τὴν καρδίαν των, καὶ νὰ κορέσωσι τὰς ἐπιθυμίας τῆς, ἀπηλπίσθησαν πλέον; Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν ἐκ τῶν οὐρανῶν εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ κεραυνοβολήσῃ διὰ τῶν ταλανισμῶν καὶ τῶν ἀρῶν τοῦ τὸν ἄσπεδῆν κόσμον, ἀφ' οὗ πρῶτον ἀποχωρίσει ἀπ' αὐτοῦ τοὺς ἐκλεκτοὺς του. «**Ὁ Θεός, λέγει ὁ Ἀπόστολος, ἐρρῦσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτούς, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ.**» (Κολοσσ. 1, 13). Ὁ κόσμος εἶναι βασιλεία τοῦ Σατανᾶ, καὶ τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας καλύπτει τὴν χώραν ταύτην τοῦ θανάτου. «**Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων**» (Ματθ. 18, 7). Φεῦ! καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ δίκαιοι κλονίζονται πολλάκις. Ὡ! πόσον εἶναι φοδερὰ ἡ δύναμις αὕτη τοῦ σκοτούς, ἡ ὁποία διαδίδει τὴν πλάνην, ἡ ὁποία ποιεῖ νὰ μὴ βλέπωσι πλέον οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔβλεπον, ἡ ὁποία ποιεῖ νὰ φοβῶνται νὰ τὸ ἐπανιδῶσι, καὶ ἡ ὁποία εὐαρεστεῖται εἰς τὸ σκότος τοῦ θανάτου! Τέκνα τοῦ Θεοῦ, φύγετε ταύτην τὴν στυγηρὰν δύναμιν· αὕτη παρασύρει τὰ πάντα, τυραννεῖ καὶ ἀφαρπάζει τὰς καρδίας. Ἀκούσατε τί κράζει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός: Οὐδεὶς δύναται νὰ δουλεύῃ εἰς δύο κυρίους, δηλ. εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν κόσμον. Ἀκούσατε πρὸς τούτοις τί λέγει ὁ ἀπόστολος Ἰά-

κωδός: «**Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἐχθρὰ τοῦ Θεοῦ ἐστίν;**» (Ίακ. 4, 7). Δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα μεσότης οὐδεμία· οὐδεμίαν ἐλπίδα δύναται τις νὰ εὕρῃ ἐνταῦθα. Ἄφ' οὗ ὁ κόσμος εἶναι ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ, ἐπειταί, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, ἐγκαταλείπει τὸν Θεὸν καὶ ἀπαρνέεται τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ.

Ἄλλά, ὅταν τις ἀπαρνηθῇ τὸν κόσμον, εἶναι ἀνάγκη ἄρα γε νὰ ἀπαρνηθῇ καὶ πάντα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου; Ἀκούσατε πρὸς τοῦτοις καὶ τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην, ὁ ὁποῖος λέγει: «**Μὴ ἀγαπάτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ**» (Α΄. 2, 15). Ὡστε, οὔτε τὸν κόσμον πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν, οὔτε ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀνήκουσιν εἰς τὸν κόσμον. Πάντα ὅσα μᾶς παρέχει ὁ κόσμος εἶναι ἐξ ἰσοῦ μάταια, διεφθαρμένα καὶ δεδηλητηριασμένα, ὅσον καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος. Ἄλλὰ τί; Εἶναι ἄρα γε ἀνάγκη, ἵνα οἱ χριστιανοὶ ζῶσι μὲ τοιαύτην ἀπάρνησιν καὶ ἀποταγὴν τοῦ κόσμου; Ὡς πρὸς τοῦτο, ἀκούσατε τοῦλάχιστον τὸν ἑαυτὸν σας, ἐὰν δὲν θέλητε νὰ ἀκούσῃτε τοὺς Ἀποστόλους. Τί ὑπεσχέθητε εἰς τὸ βάπτισμά σας, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπρόκειτο νὰ εἰσαχθῆτε ὄχι εἰς τὴν τελειότητα τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ἀλλὰ ἀπλῶς μόνον νὰ εἰσέλθῃτε εἰς τὸν χριστιανισμὸν καὶ νὰ γίνητε κοινωνοὶ τῆς ἐλπίδος τῆς σωτηρίας; Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι εἰς τὸ βάπτισμά σας ἀπετάξασθε καὶ ἀπηνήθητε τὸν Σατανᾶν καὶ τὴν πομπὴν αὐτοῦ; Παρατηρήσατε τώρα ποῖα εἶναι ἡ πομπὴ τοῦ Σατανᾶ. Οὐδεμίαν ἄλλην ἰδιαιτέραν πομπὴν ἔχει ὁ Σατανᾶς, εἰ μὴ τὰς πομπὰς τοῦ κόσμου. Ὡστε, κατὰ τὸν λόγον τοῦτον, αἱ πομπαὶ τοῦ κόσμου, τὰς ὁποίας προσπαθεῖτε νὰ θεωρήσῃτε ὡς ἀθώας, εἶναι πομπαὶ τοῦ διαβόλου. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ ὑπόσχέσις σας, τὴν ὁποίαν ἐδώκατε δημοσίως ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας, καταντᾷ νὰ ἦναι κωμωδία καὶ περιγελως τῆς θρησκείας. Ὡστε, ἡ ἀποταγὴ τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἀποτροπισμὸς τῶν ματαιοτήτων αὐτοῦ, εἶναι ἀπαραίτητα εἰς τὴν σωτηρίαν παντὸς χριστιανοῦ. Λοιπὸν, εἶπατέ μοι τώρα τί προσθέτει εἰς ταῦτα, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐγκαταλείπει τὸν κόσμον διὰ τὸν μοναχικὸν βίον; Ἀπομακρύνεται ἐκ τοῦ ἐχθροῦ του, ἀποστρέφει τοὺς ὀφθαλμοὺς του διὰ νὰ μὴ βλέπῃ πλέον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μισεῖ, καί, ἐπειδὴ ἀπέκαμε πλέον νὰ ἐρχῆται καθ' ἡμέραν εἰς χεῖρας μετὰ τοῦ ἐχθροῦ του, ἀποφεύγει τὴν πρὸς αὐτὸν συμπλοκὴν, διότι γνωρίζει ὅτι οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ κάμῃ μετ' αὐτοῦ εἰρήνην ἢ ἀνακωχὴν. Λοιπὸν εἶναι ποτε δυνατόν νὰ θεωρηθῇ τοῦτο μεγάλη θυσία; Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι τοῦτο εἶναι μᾶλλον μία μεγάλη ἀνακούφισις, μία γλυκεῖα ἀσφάλεια καὶ εἰρήνη, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ζητῆ διὰ τὸν ἑαυτὸν του ὁ ἄνθρωπος, εὐθὺς ὡς ἐπιθυμήσῃ νὰ γίνῃ χριστιανός, καὶ νὰ μὴ ἀγαπᾷ πλέον ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ὁ Θεὸς καταδικάζει; Δι' ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος δὲν θέλει νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ

ἀγαπᾶ τὰ πάθη του μόνον, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ παραδοθῆ εἰς αὐτὰ ἄνευ θρησκείας, μὲ τὴν ἀπελπισίαν ἐκείνην περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Ἐφεσ. 4, 19), διὰ τὸν τοιοῦτον, λέγω, ἄνθρωπον, δὲν ἐκπλήττομαι ὅταν τὸν βλέπω νὰ ἀγαπᾶ τὸν κόσμον καὶ νὰ τὸν ζητῆ μὲ ὄλην του τὴν καρδίαν· ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος πιστεύει εἰς τὰ τῆς θρησκείας, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ ἴηαι ἀφωσιωμένος εἰς αὐτήν, ὁποῖος φοβεῖται τὴν θεῖαν δικαιοσύνην, ὁ ὁποῖος δυσπιστῶν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀστάθειαν καὶ σαθρότητα, δὲν ἐμπιστεύεται εἰς τὸν ἑαυτὸν του, δι' ἐκεῖνον, λέγω, ἐκπλήττομαι, ὅταν τὸν βλέπω νὰ φοβῆται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον. Δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι δι' ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θέλει νὰ κατορθώσῃ τὴν σωτηρίαν του, ὑπάρχει μεγάλη ἀσφάλεια, μεγάλη εὐκολία, μεγάλη βοήθεια καὶ παρηγορία ἐν τῇ ἡσυχίᾳ;

Λοιπὸν, ἄς ἀφήσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅλας τὰς ἀπόψεις τῆς ὑψηλῆς τελειότητος, καὶ ἄς ὁμιλήσωμεν μόνον περὶ τοῦ πόθου τῆς σωτηρίας, περὶ τοῦ ἰδίου συμφέροντος, περὶ τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς εἰρήνης τῆς καρδίας ἐν τῷ παρόντι βίῳ. Ποῦ λοιπὸν θὰ δυνηθῆ νὰ εὕρῃ τὸ συμφέρον αὐτῆς, ἔστω καὶ τὸ πρόσκαιρον, ἢ ψυχὴ ἐκείνη, ἢ ὁποῖα διατηρεῖ ἀκόμη τινὰ θρησκευτικὰ αἰσθητά; Ποῦ θὰ δυνηθῆ νὰ εὕρῃ τὴν εἰρήνην ἐκείνην, εἰ μὴ μακρὰν τῆς τρικυμιώδους θαλάσσης τοῦ κόσμου, ἐν ἣ πανταχοῦ βλέπει τις σκοπέλους καὶ ναυάγια; Ποῦ θὰ δυνηθῆ νὰ εὕρῃ τὴν τοιαύτην εἰρήνην, εἰ μὴ μακρὰν τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀνάπτουσι τὰς ἐπιθυμίας, ἐξερεθίζουσι τὰ πάθη, δηλητηριάζουσι καὶ τὰς ἁθωτέρας καρδίας, διεγείρουσι πᾶσαν διεφθαρμένην κλίσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ κλονίζουσι καὶ τὰς σταθερωτέρας καὶ εὐθυτέρας καρδίας; Τί λέγεις; Βλέπεις, ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ ὑψηλαὶ κέδροι τοῦ Λιβάνου πίπτουσι, καὶ σὺ τρέχεις πρὸς τὸν κίνδυνον καὶ διστάζεις ἀκόμη νὰ προφυλαχθῆς ἀπὸ τῆς καταγιγίδος! Τοῦτο οὐδὲν ἄλλο δηλοῖ, εἰ μὴ ὅτι εἶσαι ἐχθρὸς τοῦ ἑαυτοῦ σου, καὶ ὅτι ἀπωθεῖς τὴν σωτηρίαν σου καὶ τὴν εἰρήνην· ἐνὶ λόγῳ, φαίνεται, ὅτι ἀγαπᾶς νὰ ἀπολεσθῆς καὶ ζητεῖς τὴν ἀπώλειάν σου μέσα εἰς μίαν ἀκατάπαυστον ταραχὴν καὶ ἀνεμοζάλην.

Τούτων λοιπὸν οὕτως ἐχόντων, πρέπει ἄρα γε νὰ ἐκπληττώμεθα, ἐὰν βλέπωμεν τὸν ἀπόστολον Παῦλον νὰ παρακινή τὰς παρθέτους εἰς τὸ νὰ μένωσιν ἐλεύθεραι, καὶ νὰ μὴ ἔχωσιν ἄλλον γυμφίον, εἰ μὴ τὸν Ἐπουράνιον; (Α'. Κορ. 7, 25). Παραίνει δὲ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος, οὐχὶ διὰ νὰ καταγίνωνται οἱ παρθενεύοντες εἰς ὑψηλοτέραν τινὰ προσευχὴν· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ διαμαρτύρηται, λέγει, ἑλεεινῶς ἡ καρδία των μεταξὺ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ συζύγου αὐτῶν, μεταξὺ τῶν θρησκευτικῶν ἐξασκήσεων καὶ τῶν βιωτικῶν φροντίδων, τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ ὁ ἐγγαμὸς ἄνθρω-

πος· διὰ τὰ δύναται νὰ προσεύχωνται ἀνεμποδίστως· καὶ διότι ἐγγνώριζεν ὁ Ἀπόστολος, ὅτι οἱ ἔγγαμοι θὰ ἔχωσι θλίψεις βιωτικὰς καὶ βάρη· διό· καὶ ἔλεγεν: «**ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι, καὶ θέλω ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι**». Ἀληθῶς ἡ παρθενία δὲν εἶναι ἐντολή· διότι καθὼς λέγει ὁ Χριστὸς «**οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον**» (Ματθ. 19, 11). Ἀλλὰ μακάριοι καὶ τρισμακάριοι, λέγω, καὶ ἐν τούτῳ ἀκόμη τῷ βίῳ, ἐκείνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη τὸ χάρισμα τοῦτο, τὸ νὰ χωρῶσι δηλαδὴ τὸν λόγον τοῦτον, νὰ γευθῶσι καὶ νὰ ἀκολουθήσωσιν αὐτόν. Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἡ παρθενία δὲν εἶναι ἐντολή, ἀλλὰ συμβουλή τοῦ Ἀποστόλου πλήρους ἁγίου Πνεύματος· εἶναι συμβουλή, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουσι μὲν ὅλοι τὴν γενναϊότητα νὰ τὴν ἀκολουθήσωσι, δίδει ὅμως αὐτὴν ὁ Ἀπόστολος, ὅπως τὴν ἀκολουθήσωσιν ἐκείνοι εἰς τὴν καρδίαν τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς θὰ ἐμβάλῃ τὸν ἀπαιτούμενον πόθον καὶ τὴν δύναμιν πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῆς.

Δι' αὐτὸν λοιπὸν τὸν λόγον ὅταν ἀνοίξῃ τὰ βιβλία τῶν ἁγίων Πατέρων, εὐρίσκω πανταχοῦ, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλαν πρὸς τὸν λαόν, εὐρίσκω, λέγω, παροτρύνσεις, αἱ ὁποῖαι παρεκίουν καὶ ὠδήγουν τοὺς χριστιανούς σωρηδὸν εἰς τὰς ἐρήμους. Οὕτως ὁ μέγας Βασιλεῖος⁽¹⁾

(1) Τὰ πρὸς τοὺς μοναχοὺς ἀποτεινόμενα ἔργα τοῦ Βασιλείου, ἀτινα ὀνομάζονται κοινῶς μὲ μίαν λέξιν «*Ἀσκητικά*» εὑρῆνται ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Garnier*. Ἐν τῇ Πατρολογίᾳ *Migne* βλέπε τόμους 29—32, Ἐνταῦθα δὲ νοητέον τὸν «*περὶ ἀποταγῆς κόσμου*» Λόγον.

Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς (ὁ Θεολόγος συνέθηκε πολλὰ ἔμμετρα ἔργα περὶ παρθενίας, καὶ περὶ ματαιότητος κόσμου, ἅπερ βλέπε ἐν ταῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ, ἐν τῇ Πατρολογίᾳ *Migne* Τόμ. 35—38. Γνωστὸν δὲ τοῖς πᾶσιν ὅτι ὁ μέγας Βασιλεῖος (329—379) ἀρχιεπίσκοπος Καισαρείας ἦτο σύγχρονος τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, φίλος, συσπουδαστὴς καὶ συνασκητὴς αὐτοῦ. (320—389).

Ὁ ἅγιος **Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος** ἔγραψε πολλὰ ἔργα διεγείροντα πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὸν περὶ **Παρθενίας Λόγον, τὸν κατὰ τῶν πολεμούντων τοὺς ἐπὶ τὸ μονάζειν προτρέποντας, τὸν πρὸς τὸν ἄπιστον πατέρα, τὸν πρὸς πιστὸν πατέρα, τὸν ἀντιπαραβάλλοντα τὸν μοναχὸν πρὸς τὸν Βασιλέα κλπ.** Ταῦτα βλέπε ἐν τῷ 1ῳ τόμῳ τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Moutfaueon*, καὶ ἐν τῷ 47ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίᾳ *Migne* (347—407).

Ὁ ἅγιος **Ἰερώνυμος** (331—420), εἶναι εἰς τῶν ἐπισήμων

ἔγραψεν ἐπίτηδες λόγον διὰ τοῦ ὁποίου ἐκκαλεῖ ἅπαντας τοὺς χριστινοὺς εἰς τὸν μοναχικὸν βίον. Ἐπίσης ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, ὁ θεῖος Χρυσόστομος, ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος, ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος, ἡ Ἀνατολή, ἡ Δύσις τὰ πάντα ἀντηχοῦσιν ἐκ τῶν ἐπαίνων τῆς ἐρήμου καὶ τῆς φυγῆς τοῦ κόσμου. Παρατηρῶ μάλιστα εἰς τὸν Κανόνα τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου, ὅτι δὲν ἐδίσταζον διόλου οἱ ἄνθρωποι νὰ προσφέρωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τῷ Θεῷ, πρὸ τοῦ ἀκόμῃ νὰ ἔλθωσιν εἰς ἡλικίαν δυναμένην νὰ κρίνῃ περὶ τῶν πραγμάτων. Οἱ γονεῖς τῶν τέκνων ἐκείνων χωρὶς νὰ θεωρῶσι τὸ πρᾶγμα τυραννίαν, ἦσαν τῆς γνώμης, ὅτι δύνανται νὰ τὰ ἀφιερῶσωσιν εἰς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἀκόμῃ ἡλικίας. Σεῖς βεβαίως ἐκπλήττεσθε διὰ τοῦτο, σεῖς οἱ ὁποῖοι παρεμβάλλετε μεγάλην διαφορὰν μεταξὺ τοῦ βίου τῶν

Πατέρων τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας συγγραφέας πολλὰ εἰς τὴν λατινικὴν γλῶσσαν. Ἐχρημάτισε καὶ μαθητὴς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ. Ἐγίνωσκε τὴν λατινικὴν, ἑλληνικὴν καὶ ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, καὶ μετέφρασε τὴν ἄγ. Γραφὴν ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ καὶ ἑλληνικοῦ. Ἡ μετάφρασις αὐτοῦ εἶναι ἔχρι σήμερον ἐν χρήσει παρὰ τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὀνομάζεται **Βουλγάτα** (*Vulgata*)—κοινή. Τὰ συγγράμματά αὐτοῦ βλέπε ἐν τῇ λατινικῇ Πατρολογίᾳ *Migne* τόμ. 22—30. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 15ῃ.

Ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος (340—397), εἶναι εἰς τῶν ἐπισημοτέρων καὶ εὐγλωττοτέρων Πατέρων τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, χρηματίσας ἀρχιεπίσκοπος Μεδιολάνων. Λίαν ἄξιοσημείωτος εἶναι ἡ παρρησία, ἣν ἔδειξε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Θεοδοσίον τὸν μέγαν, ἀπαγορεύσας αὐτῷ τὴν εἰς τὸν νῆον εἴσοδον καὶ καθυποβαλὼν αὐτὸν εἰς δημοσίαν μετάνοιαν διὰ τὴν ἄδικον σφαγὴν τῶν Θεσσαλονικέων. Τὰ συγγράμματά αὐτοῦ εὑρηνται ἐν τῇ λατινικῇ Πατρολογίᾳ *Migne* τόμ. 14—17. Μνήμη αὐτοῦ Δεκεμβρίου 7ῃ.

Ὁ ἅγιος Βενέδικτος ὁ ἐκ Νουρσίας εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τάγματος τῶν Βενεδεκτίνων καὶ ἰδρυτὴς τοῦ μοναχικοῦ βίου ἐν τῇ Δύσει. Ἠκμασεν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ βου αἰῶνος (480—543). Ἐγράψε μοναχικὸν Κανόνα, ἦτοι κανονισμόν τοῦ κοινοβιακοῦ βίου, καὶ τινὰ ἄλλα ἔργα (Λόγους καὶ Ἐπιστολάς) εὐρισκομένους ἐν τῷ 66ῳ τόμῳ τῆς λατινικῆς Πατρολογίας *Migne*. Τὸν μοναχικὸν αὐτοῦ Κανόνα, (ὃν οἱ Ἑυρωπαῖοι πλειστάκις ἐξέδωκαν), ἡμεῖς μεταφράσαντες ἐκ τοῦ λατινικοῦ πρωτοτύπου σκοποῦμεν προσεχῶς νὰ ἐκδώσωμεν μετ' ἐκτεταμένης βιογραφίας αὐτοῦ. Μνήμη αὐτοῦ Μαρτίου 14ῃ.

χριστιανικῶν κοινοτήτων, αἵτινες ζῶσιν ἐντὸς τοῦ κόσμου, καὶ τοῦ βίου τῶν μοναχῶν, οἱ ὅποιοι ζῶσι μακρὰν τοῦ κόσμου· ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθητε, ὅτι παρὰ τοῖς ἀληθινοῖς ἐκείνοις χριστιανοῖς, οἱ ὅποιοι ἔβλεπον τὸν κόσμον μὲ φρίκην καὶ ἀποστροφήν, οὐδεμία σχεδὸν ὑπῆρχε διαφορά μεταξύ τοῦ βίου τῆς μετανοίας καὶ κατηφείας, τὸν ὅποιον διήγον μέσα εἰς τὴν οἰκογένειάν των, καὶ μεταξύ τοῦ βίου τῆς μετανοίας καὶ κατηφείας, τὸν ὅποιον διήγον οἱ μοναχοὶ εἰς τὰς ἐρημίαις. Ἐάν δὲ καὶ ὑπῆρχε καμμία διαφορά, αὕτη ἦτο τὸ ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἔβλεπον, ὅτι εἶναι καλλίτερον, εὐκολώτερον καὶ ἀσφαλέστερον νὰ καταφρονῶσι τὸν κόσμον ἐκ τοῦ μακρὰν, παρὰ ἐκ τοῦ πλησίον. Οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι οὐδόλως ἐνόμιζον, ὅτι στενοχωροῦσιν οὕτω τὴν ἐλευθερίαν τῶν τέκνων των· διότι ἦσαν πεπεισμένοι, ὅτι τὰ τέκνα των, ὡς χριστιανοί, ὄφειλον νὰ μὴ συμμετέχωσι παντελῶς εἰς τὰς πομπὰς καὶ τὰς χαρὰς τοῦ κόσμου· καὶ ἐγίνωσκον, ὅτι ἀφιερώνοντες αὐτὰ ἐνωρὶς εἰς τὸν Θεόν, θὰ ἐλύτρωνον ἀπὸ τοὺς πειρασμούς, καὶ ἐπρομήθευον εἰς αὐτὰ μίαν εὐτυχή καὶ εἰρηνικὴν ζωὴν.

Πόσον ἀξιαγάπητος φαίνεται ἡ ἀπλότης αὕτη τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅποια δὲν ἐφρόντιζον πλέον νὰ ἀπολαύσωσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οὐδεμίαν ἀπόλαυσιν! Πόσον θαυμαστή μοὶ φαίνεται ἡ πράξις αὕτη, ἡ ὁποία σήμερον φαίνεται δύσκολος εἰς τὰ ἰδικὰ μας ἡθῆ, ἐπειδὴ οἱ σημερινοὶ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ δὲν γνωρίζουσι πλέον πόσον ὠραῖον πρᾶγμα εἶναι τὸ νὰ βαστάξῃ τις τὸν σταυρὸν αὐτοῦ μετὰ τοῦ Χριστοῦ! Οὐαὶ, οὐαὶ τῷ κόσμῳ! Σήμερον καθόλου δὲν ἐντρεπόμεθα νὰ εἰμεθα χριστιανοὶ καὶ νὰ θέλωμεν νὰ ἔχωμεν τὴν ἐλευθερίαν πρὸς τὸ νὰ γευώμεθα τὸν ἀπηγγρευμένον καρπὸν, καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν κόσμον, τὸν ὅποιον ὁ Χριστὸς ἀποστρέφεται. Ὅποια ἐπαίσχυντος καὶ ἀθλία ἀνανδρία ἐφυλάσσετε διὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους, διὰ νὰ συντελέτῃ τὴν ἀνομίαν! Σήμερον ἐλησμόνησαν πλέον οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν του ὡς ξένον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ὅτι χριστιανὸς ἢ ξένος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶναι κατ' οὐσίαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Οἱμοὶ! Πότε θὰ σᾶς ἐπανιδώμεν, ὦ ὠραῖαι ἡμέραι, ὦ ἡμέραι πανόλβιαι, ὅποτε ἅπασαι αἱ χριστιανικαὶ οἰκογένειαι, χωρὶς νὰ καταλείψωσι τὰς οἰκίας καὶ τὰς ἐργασίας των, ἔξω ὡς αἱ κανονικώτεραι μοναχικαὶ ἀδελφότητες; ἔξ αὐτῶν μάλιστα τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν ἐλήφθη τὸ παράδειγμα καὶ ἐσχημάτισθησαν κατόπιν εἰς τὰ μοναστήρια αἱ μοναχικαὶ ἀδελφότητες. Οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἐξήσχουν σιωπὴν, προσήχοντο, εἰργάζοντο ἀκαταπαύστως διὰ τῶν ἰδίων των χειρῶν, καὶ ἀποφεύγοντες τὰς σχέσεις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐκρύπτοντο, οὕτως ὥστε κατήντησαν οἱ ἐθνικοὶ νὰ χαρακτηρίζωσι τοὺς χριστιανούς ὡς ἀνθρώπους ἀποφεύγοντας τὸ φῶς. Οἱ

χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἐπέιθοντο εἰς τὸν Ποιμένα αὐτῶν, ἦτοι τὸν Ἐπίσκοπον, ὁ ὁποῖος ἦτο πατὴρ τῆς μεγάλης αὐτῶν οἰκογενείας. Οὐδεμίαν ἄλλην χαρὰν ἐγνώριζον οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, εἰ μὴ τὴν μακαρίαν ἐλπίδα τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ μεγάλου Θεοῦ τῆς δόξης· οὐδεμίαν ἄλλην συνεδρίαν ἐγίνωσκον, εἰ μὴ τὸ δεῖπνον τοῦ Ἄμνου τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ γεύματος τῆς ἀγάπης· οὐδεμίαν ἄλλην παράταξιν ἐγίνωσκον, εἰ μὴ τὰς ἱεράς παρατάξεις τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων· οὐδεμίαν ἄλλην τέρψιν ἐγίνωσκον, εἰ μὴ τὴν τέρψιν τὴν ὁποῖαν ἤσθάνοντο ἐκ τῆς ψαλμωδίας τῶν ψαλμῶν καὶ τῶν ἱερῶν ἁσμάτων· οὐδεμίαν ἄλλην διανουκτέρευσιν ἐγίνωσκον, εἰ μὴ τὰς ἱεράς ἐκείνας ἀγρυπνίας, καθ' ἃς δὲν ἔπαυον νὰ προσεύχωνται. Ὡ ὤραιαι ἡμέραι, πότε θὰ σὰς ἐπανίδωμεν! Τίς νὰ μοὶ δώσῃ ὄμματα διὰ νὰ ἐπανίδω ἀνακαινιζομένην τὴν δόξαν τῆς Ἱερουσαλῆμ; Μακαρία θὰ ἦναι ἡ ἀπερχομένη ἐκείνη γενεά, ἡ ὁποία θὰ ἴδῃ ἐπανερχομένους τὰς ἀρχαίας ἐκείνας ἡμέρας! Ἐκ τοιούτων χριστιανῶν ἦσαν οἱ μονασταὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι μετέβαλλον τὰς πόλεις εἰς ἐρήμους.

Εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων ἐκείνων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ θαυμάζομεν βλέποντες ἐν τῇ Ἀνατολῇ τοὺς ἀγίους ἐκείνους ἀσκητὰς, ἦτοι ἄνδρας καὶ γυναῖκας καταφρονούντας τὸν κόσμον, ἀπαρνούμενους τὸν γάμον, καὶ ἀκολουθοῦντας πᾶσαν τὴν τελειότητα τῆς περὶ παρθενίας συμβουλῆς τοῦ Ἀποστόλου. Ἐπίσης ἐν τῇ Δύσει βλέπομεν μέγα πλῆθος παρθένων, καὶ ἐν γενεῖ προσώπων πάσης ἡλικίας καὶ καταστάσεως, ἅτινα ἔζων ἐν τῇ ἀφανείᾳ καὶ τῇ σιωπῇ, ἠγγύουν τὸν κόσμον, καὶ ἠγγουοῦντο ὑπ' αὐτοῦ, διότι ὁ κόσμος δὲν ἦτο ἄξιος αὐτῶν!

Οἱ διωγμοὶ ὤθησαν μέχρι τοῦ βάθους τῶν φρικωδεστάτων ἐρήμων τοὺς πατριάρχας τῶν ἀναχωρητῶν τοῦ κόσμου, Παῦλον τὸν Θηβαῖον καὶ τὸν μέγαν Ἀντώνιον· ἀλλ' οἱ διωγμοὶ δὲν

(¹) **Παῦλος ὁ Θηβαῖος.** Ἐγεννήθη ἐν τῇ κάτω Θηβαΐδι τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξεπαιδεύθη καλῶς ἐν τε τοῖς ἑλληνικοῖς καὶ τοῖς αἰγυπτιακοῖς γράμμασι. Εἰκοσιτριέτης που ὑπάρχων ἀναχωρεῖ ἐκ τοῦ κόσμου διὰ τὸν κινήθοντα τότε ἐπὶ Δακίου διωγμὸν († 250), σκοπῶν ἵνα μετὰ τὴν ἀπόδοδον τῆς κηταιγίδος ἐπανέλθῃ αὐθις εἰς τὴν πόλιν· ἐξοικειωθείς ὅμως βεθμηδὸν πρὸς τὸν ἐρημικὸν βίον, δὲν ἠθέλησε νὰ καταλίπῃ τὸ ἡσυχαστήριόν του, ὅπερ ἦτο σπήλιον κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους τινός, ἐπισκιαζόμενον ὑπὸ φοίνικος καὶ ἔχον ἐν ἑαυτῷ πηγὴν διαυγοῦς ὕδατος. Ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν 113 ἐτῶν, ἐξ ὧν 90 ἔζησεν ἐν τῷ σπηλιῷ, τρεφόμενος κατὰ τὰ τελευταῖα 60 ἔτη ὑπὸ τῆς θείας προνοίας διὰ κόρκορος κομίζοντος αὐτῷ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἡμισυν ἄρτον. Ὁ ἅγιος Ἀντώ-

παρήγαγον τσοούτους μοναστάς, ὅσους παρήγαγεν ἡ εἰρήνη, καὶ ὁ θρίαμβος τῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ με-

νιος 90)ούτης ἤδη ὡν ὀδηγηθεὶς ὑπὸ Θεοῦ εἰσῆλθασεν ἐκ τοῦ μοναστηρίου του εἰς τὴν ἔρημον καὶ μετὰ δύο ἡμερῶν ὁδοιπορίαν ἀνεκάλυψε τὸν θρυμαστόν καὶ πρῶτον τοῦτον ἐρημίτην, καίπερ ὁ Παῦλος πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐγίνωσκεν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως τὰ περὶ τοῦ Ἀντωνίου. (Φλερύ ιστορ. ἐκκλ. βιβλ. VI, 48 καὶ XII, 16). Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 15ῃ.

Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἐγεννήθη ἐν Αἰγύπτῳ περὶ τὰ μέσα τοῦ 3ου αἰῶνος (251) καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἔρημον ἐν ἡλικίᾳ 18 περίπου ἐτῶν. Ὑπῆρξεν ὁ δεύτερος εἰσηγητὴς τοῦ μοναχικοῦ βίου μετὰ τὸν Παῦλον τὸν Θηβαῖον, χρηματίσας μέγας καθηγητὴς τοῦ μοναχισμοῦ ἐν Αἰγύπτῳ. Ἐφθασεν εἰς βαθύτατον γῆρας 105 ἐτῶν γενόμενος, ἐξ ὧν τὰ 90 σχεδὸν ἐδᾶπάνησεν ἐν ἀκρῇ ἀσκητικῇ αὐστηρίᾳ καὶ σκληραγωγίᾳ. Μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ στιγμῆς διετήρει ἀκμίας τὰς δυνάμεις του, γωαὶς νὰ ἐξασθενίση οὔτε ἡ ὄρασις του, ἢ νὰ ἀπολέσῃ τινὰ τῶν ὀδόντων του, εἰ μὴ ὅτι ἐκ τῆς πολυκαιρίας ἦσαν τετριμμένοι καὶ ἐφθαρμένοι. Ἐτελεύτησε περὶ τὸ 356. Ἡ βιογραφία αὐτοῦ συγγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἐκυκλοφόρησε πάραυτα, διήγειρε πολλὰς ψυχὰς πρὸς ζῆλον τῆς πολιτείας του, καὶ μετεφράσθη ἐνωρίτατα καὶ εἰς τὴν Λατινικὴν. Ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος († 354—430), ἄγων τὸ 30ὸν περίπου ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἀκούσας τινὸς διηγουμένου ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τοῦ φίλου του Ἀλυπίου τὰς θρυμαστίας ἀρετὰς καὶ τὰς χάριτας τοῦ Ἀντωνίου, ἐπλήγη ὑπὸ βαθείας λύπης, ὠδυνᾶτο, ἐταράσσετο ἐν αὐτῷ, δὲν ἠδύνατο καθόλου νὰ ἡσυχάσῃ· ἐμέμφετο ἰσχυρῶς τὴν ἀστάθειάν του, δι' ἣν καίπερ ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς του ἡλικίας ἦτο ἐραστὴς τῆς ἀληθινῆς σοφίας, τῆς ἐγκρατείας, καὶ τῆς ἀγνότητος, καὶ ἐξεζήτηει μάλιστα ταύτην παρὰ Θεοῦ (*at ego adolescens miser valde, miserior in exerdio ipsius adulescentiere, etiam petieram a te, Domine, castitatem et continentiam... timebam (autem) de me cito exaudizes et cito samazes a morqo censupiseentiae, paem malebam expldri qauam exstinguui. Confess. VIII, 7*) ὅμως κατεπαλαίετο ὑπὸ τῶν ἡδονῶν καὶ ἐκυλίετο ἐν τῷ βορβόρῳ. (Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον ἐβασάνιζεν αὐτὸν περισσότερον καὶ ἐκέντα ὑπερβολικῶς τὴν φιλοτιμίαν του, ἦτο ἡ ἰδέα ὅτι ὁ μὲν Ἀντώνιος ἦτο ἄνθρωπος ἰδιώτης, ἀμαθὴς καὶ ἀγράμματος· αὐτὸς δὲ ἀπ' ἐγκντίας ἦτο εἰς

γάλου Κωνσταντίνου εἰς τὸν χριστιανισμόν, οἱ χριστιανοί, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἄπλοοι εἰς τὰ ἥθη καὶ ἐχθροὶ πάσης μαλθακότητος, ἐφοβήθησαν περισσότερο τὴν κολακεύουσαν τὰς αἰσθήσεις ταύτην εἰρήνην, παρ' ὅσον εἶχον φοβηθῆ τὴν ὠμότητα τῶν τυράννων ἐπὶ τῶν διωγμῶν. Αἱ ἔρημοι τότε κατοικήθησαν ὑπὸ ἀπέριων ἀναχωρητῶν τοῦ κόσμου, οἱ ὅποιοι ἔζων ὡς ἄγγελοι ἐν τῇ θνητῇ τούτῳ σώματι, καὶ ἐπολιτεῦντο οὐράνιον πολιτεῖαν, χωρὶς νὰ προσκολλῶνται εἰς τὰ ἐπίγεια· αἱ ἄγριαι ἐκείναι ἐρημίαι ἐξήνθουν καὶ ἠκμαζον, καὶ ὀλόκληροι πόλεις κατήντων νὰ μεταδληθῶσι σχεδὸν εἰς ἐρήμους. Ἄλλαι δὲ πάλιν πόλεις, ὡς ἡ Ὁξύρυγχος ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, ἐγίνοντο οἶονε μοναστήρια. Ἰδοὺ λοιπὸν πῶς προήλθεν ὁ μοναχικὸς κοινοβιακὸς βίος. Ὡ! Πόσον τὸ θέαμα τοῦτο εἶναι ὠραῖον! Πόσον εἶναι συγκινητικόν! Πόσον ἡ γῆ ὁμοιάζει πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ζῶσιν οὕτω!

Ἄλλὰ φεῦ! Πόσον ἡ θερμότης καὶ ὁ ζήλος τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἀνδρῶν μᾶς κατηγορεῖ, μᾶς καταισχύνει, καὶ μᾶς ἀποδεικνύει ἀνθρώπους ἀνάνδρους καὶ χλιαροὺς! Νομίζω, ὅτι ἀκούω τὸν ἅγιον Ἀντώνιον νὰ παραπονῆται διότι βλέπει, ὅτι ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ ἐνοχλεῖ τὴν ἐν τῇ ἡσυχίᾳ ἐκείνῃ τῆς νυκτὸς προσευχὴν αὐτοῦ, ἢ ὅποια διήρκει ἐφ' ὅλην τὴν νύκτα. Νομίζω, ὅτι τὸν βλέπω νὰ λαμβάνῃ μίαν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου καὶ νὰ λέγῃ εἰς τοὺς μαθητάς του, οἱ ὅποιοι ἔχαιρον διὰ τοῦτο: **Μὴ χαίρετε διὰ τὸ ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ μοι ἔγραψεν, ἀλλὰ χαίρετε μᾶλλον διότι ὁ Θεὸς κατηξίωσε νὰ μᾶς γράψῃ καὶ νὰ μᾶς δώσῃ μίαν ἐπιστολὴν, δηλ. τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ**. (Βίος ἁγ. Ἀντωνίου ὑπὸ μεγ. Ἀθανασ. Νο 81).

Βλέπω τὸν ἅγιον Παχώμιον, (1) ὁ ὅποιος περιπατῶν ἐπάνω εἰς τὰ ἔχνη τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, γίνεται παραπλεύρως αὐτοῦ εἰς τινα ἄλλην ἔρημον Πατῆρ ἀναριθμήτου πλήθους μοναχῶν. Θαυμάζω τὸν Ἰλαρίωνα, (2) ὁ ὅποιος φεύγων τὸν ἀνθρώπινον

ἄκρον πεπαιδευμένος ἦτο ἔξοχος ῥήτωρ καὶ εἶχε κατατρίψει ἅπασαν τὴν νεότητά του εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἐν ἣ ἐξήτει τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀρετὴν. Ἡ μνήμη τοῦ ἁγ. Ἀντωνίου ἐφορτάζεται Ἰανουαρίου 17η.

(1) Ὁ ἅγιος Παχώμιος ἐγεννήθη περὶ τὰ τέλη τοῦ βου αἰῶνος ἐν τῇ ἄνω Θηβαΐδι τῆς Αἰγύπτου ἐχηρημάτισε διὰ θείας ἀποκαλύψεως εἰσηγητὴς τοῦ κοινοβιακοῦ βίου, συνέγραψε μοναχικὸν Κανόνα. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 15η.

(2) Ὁ ἅγιος Ἰλαρίων ἦτο μαθητὴς τοῦ μεγ. Ἀντωνίου. Ἀναχωρήσας ἐξ Αἰγύπτου ἦλθεν εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἔθθα

ἐπαινον διὰ τὴν φήμην τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ, ἣ ὅποια πάντοτε τὸν ἠκολούθει, ἀνεχώρει ἀπὸ χώραν εἰς χώραν διαβάς καὶ πέραν τῆς θαλάσσης. Ἄκουώ ἕνα ἄλλον ἐρημίτην, ὁ ὁποῖος ἀπ' οὐ ἐπώλησε τὸ Εὐαγγέλιόν του διὰ νὰ δώσῃ τὰ πάντα εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ νὰ μὴ ἔχῃ πλέον τίποτε, ἔλεγεν, ὅτι ἐγκατέλιπε τὰ πάντα ὡς καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον τὸν ἐδίδαξε νὰ καταλίπῃ τὰ πάντα. Ἄλλος πάλιν ἀναχωρητῆς, ὁ μέγας Ἀρσένιος (1), ἐπειδὴ κατήντησεν ἀκοινωνήτος καὶ ἀπλησίαστος, παρηγόρει τοὺς ἄλλους ἐρημίτας, οἱ ὁποῖοι παρεπονοῦντο, ὅτι δὲν δύνανται νὰ τὸν ἴδωσι καὶ νὰ τὸν ὁμιλήσωσι, καὶ τοῖς ἔλεγεν: «Ὁ Θεὸς γνωρίζει, ἀδελφοί μου, ὁ Θεὸς γνωρίζει, ὅτι σὰς ἀγαπῶ, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ εὐρίσκωμαι μετ' αὐτοῦ καὶ με σὰς.» Ἴδού ὅποιοι ἦσαν οἱ ἀνθρώποι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἐδεικνυεν ἀπὸ μακρόθεν εἰς τὸν κόσμον ἐν ταῖς ἐρήμοις, διὰ νὰ καταδικάσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ φεύγωσι τὸν κόσμον. Ἐξέλθωμεν, ἐξέλθωμεν ἐκ τῆς Βαβυλώνας, ἣ ὅποια καταδιώκει τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶναι μεθυσμένη μετ' αἷμα τῶν Ἁγίων ἃς σπεύσωμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἐξ αὐτῆς, διὰ νὰ μὴ συγκοινωνήσωμεν εἰς τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς πλῆγὰς τῆς.

Ἐνταῦθα ὁμιλῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος με βλέπει καὶ με ἀκούει ὁμιλῶ ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποῖου τὸν λόγον κηρύττω σὰς λέγω καθαρὰ τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς νὰ μεγαλοποιῶ τὰ πράγματα. Ἐκεῖνος λοιπὸν ὁ ὁποῖος εἶναι προσδεδεμένος εἰς τὸν κόσμον διὰ τῶν νομίμων δεσμῶν, τοὺς ὁποίους ἡ θεία πρόνοια διώρισεν, ἃς διαμένῃ ἐν αὐτῷ ἐν εἰρήνῃ ἃς ζῆ ἐν τῷ κόσμῳ ὡς ξένος καὶ ὡς μὴ ἀπολαύων τὸν κόσμον ἃς ζῆ ἐν τῷ κόσμῳ χωρὶς νὰ συνδέηται μετ' αὐτοῦ οὔτε διὰ τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν τέρψεων, οὔτε διὰ τῶν συμφερόντων ἄλλὰ, ἃς τρέμῃ, ἃς γρηγορῇ ἀκαταπαύστως, ἃς προσεύχεται καὶ ἃς δοξάζῃ τὸν Θεὸν διὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους Αὐτοῦ βουλὰς. Προχωρῶ περαιτέρω καὶ λέγω: Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἐζήτησεν ἀκόμη τὸν κόσμον καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς προσκαλεῖ εἰς τὸν κόσμον διὰ βεβαίων καὶ ὀριστικῶν σημείων κλήσεως, οὗτος ἃς εἰσέλθῃ

μετέφερον οὕτω τὸν μοναχικὸν βίον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 4ου αἰῶνος. (291—372). Μνήμη αὐτοῦ Ὀκτωβρίου 21η.

(1) Ὁ ἄγιος Ἀρσένιος (350—445) ἦτο διάκονος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ἀνὴρ εἰς ἄκρον πεπαιδευμένος τὰ ἐλληνικὰ καὶ λατινικὰ γράμματα. Ἐχρημάτισε παιδαγωγὸς τῶν βυσιλοπαίδων Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου, υἱῶν τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου. Ἀποσυρθεὶς κατόπιν ἐκ τῶν ἀνακτόρων εἰς τὴν ἐρημον τῆς Θηβαΐδος ἐν Αἰγύπτῳ, ἐγένετο μοναχός, χρηματίσας τύπος τῶν ἡσυχαστῶν. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 8η.

εἰς τὸν κόσμον καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἦναι μετ' αὐτοῦ. Θὰ πέσωσι χίλια βέλη ἐκ τῶν ἀριστερῶν του καὶ μύρια ἐκ τῶν δεξιῶν του χωρὶς νὰ τὸν ἐγγίσωσι, θὰ καταπατήσῃ μὲ τοὺς πόδας του τὴν ἀσπίδα, τὸν βασιλίσκον, τὸν λέοντα καὶ τὸν δράκοντα (Γαλμ. 90. 7). Οὐδὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τὸν πληγώσῃ, ἀρκεῖ μόνον νὰ πηγαίνη μόνον ἐκεῖ ὅπου τὸν ὀδηγεῖ ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς δὲν ὀδηγεῖ εἰς τὸν κόσμον, θὰ τολμήσωσι νὰ ἐκθέσωσι μόνον τῶν τὸν ἑαυτὸν τῶν εἰς τὸν κίνδυνον; θὰ διστάσωσιν ἄρα γε νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἐκ τῶν πειρασμῶν καὶ νὰ διευκολύνωσιν οὕτω τὴν σωτηρίαν τῶν; Ὁχι, ὄχι· ὅστις εἶναι χριστιανὸς καὶ ἐλεύθερος πρέπει νὰ ζητῇ τὴν ἀναχώρησιν ἐκ τοῦ κόσμου· ὅστις θέλει νὰ ζητήσῃ τὸν Θεὸν ὀφείλει νὰ φεύγῃ τὸν κόσμον, καθ' ὅσον ἡ θέσις του τῷ ἐπιτρέπει νὰ τὸν φεύγῃ.

Ἄλλὰ τί θὰ κάμῃ ἐν τῇ ἀναχωρήσει καὶ ἀποταγῇ τοῦ κόσμου; Εἰς ποίας ἐνασχολήσεις θὰ ἐνδιατρίβῃ; Ποῖον θὰ ἦναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τοῦ κόσμου; Ταῦτα τὰ ζητήματα μᾶς μένουσιν ἀκόμη διὰ νὰ ἐκθέσωμεν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ὅλοι αἱ μοναχικαὶ ἀδελφότητες δίδουσι τρεῖς ὑποσχέσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς μοναχικῆς ζωῆς· εἶναι δὲ αὗται αἱ ἐξῆς: Ἡ **πτωχεία**, ἡ **ἀγνεία**, καὶ ἡ **ὑπακοή**. Ἡ διόρθωσις τῶν ἡθῶν καὶ ἡ ἐγκαρτέρησις, τὰς ὁποίας προγράφει ὁ Κανὼν τοῦ ἀγίου Βενεδίκτου, ἀποβλέπουσιν εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, δηλ. εἰς τὸ νὰ κρατῶσι τὸν μοναχὸν εἰς τὴν ὑπακοήν μέχρι θανάτου. Ἄς ἐξετάσωμεν δι' ὀλίγων λέξεων καὶ τὰς τρεῖς ταύτας μοναχικὰς ὑποσχέσεις.

Α') Οὐδὲν πρᾶγμα τρομάζει τόσον τοὺς ἀνθρώπους, ὅσον ἡ **πτωχεία**· διὰ τοῦτο ἀκριδῶς ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ ἀποκαλύψῃ ἀληθείας κεκρυμμένας ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Εὐαγγελίου, (Ματθ. 13, 35.) ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους διδασκαλίας αὐτοῦ ἀνατρέπει τὰς ἀνθρωπίνους ἰδέας μακαρίζων τοὺς πτωχοὺς «**Μακάριοι οἱ πτωχοὶ**» λέγει (Λουκ. 6, 20)· καὶ ἀλλαχού «**Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι**» (Ματθ. 5, 3)· δηλαδή μακαρίζει ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πτωχοὶ διὰ τοῦ πνεύματος, ἦτοι διὰ τῆς προαιρέσεώς των, διὰ τῆς καταφρονήσεως τοῦ ψευδοῦς πλούτου, διὰ τῆς ἀπαρνήσεως ὅλων τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, ὅλων τῶν φυσικῶν προσόντων, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ψυχικῶν προτερημάτων, ἦτοι τῆς ἰδίας αὐτῶν σοφίας καὶ τοῦ ἰδίου αὐτῶν πνεύματος. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος πτωχύνει τὸν ἑαυτὸν του οὕτως, καὶ δὲν ἀφήνει εἰς τὸν ἑαυτὸν του τίποτε. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπτώχευτε τὸν ἑαυτὸν του

ούτως, ὥστε ἀπεξεδύθη πλέον ἑαυτόν. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει πλέον ἄλλα ἀγαθά, εἰ μὴ τὴν πτωχείαν τοῦ Σωτήρος, διὰ τῆς ὁποίας ὁ κόσμος ἐπλουτίσθη, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου. (Β'. Κορ. 8. 9).

Ὁ μοναχὸς λοιπὸν υπόσχεται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς γυμνότητος καὶ τῆς ἀποταγῆς, καὶ υπόσχεται τοῦτο εἰς τὸν Θεόν· ἀνακηρύττει τοῦτο ἐνώπιον τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου καὶ ζῶνς ἀφοῦ ἐγεύθη τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, πίπτει πάλιν εἰς τὴν παγίδα τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐπιθυμιῶν. Ἡ φιλαυτία κάμνει τὸν ἄνθρωπον πάντοτε ἀπληστὸν καὶ δεῖλδον· τὸν κάμνει νὰ μικροψυχῇ πάντοτε καὶ νὰ φοβῆται μὴ τυχὸν στερηθῇ τις ἀναγκαιούντα αὐτῷ· ἐξαπλώνει λοιπὸν τὰς χεῖράς του καὶ περιλαμβάνει τὰ πάντα. καθὼς ἓνας ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος κινδυνεύει νὰ πνιγῇ καὶ ἀρπάζει διὰ νὰ σωθῇ ὅ,τι ἂν εὔρη, ἀκόμη καὶ βράτους καὶ ἀκάνθας. Ὅσον στερεῖ τις τὸν φίλαυτον ἄνθρωπον, τοσοῦτον αὐτὸς ἀγωνίζεται νὰ συλλάβῃ πάλιν διὰ τῆς μιᾶς χεῖρὸς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τὸν ἐξέφυγεν ἀπὸ τῆν ἄλλην· εὐρίσκει ἀναριθμήτους ματαίαις προφάσεις, στρέφεται ἐλικοειδῶς ὡς ὄφις, μεταμφιέννυται καὶ μετασχηματίζεται εἰς ποικίλας μορφάς· ἐφευρίσκει μυρίας νέας ἀνάγκας διὰ νὰ κολακεύσῃ τὴν ἀδρότητά του καὶ νὰ δικαιώσῃ τὴν μαλθακότητά του. ἀποζημιώνει βαθμηδὸν καὶ κατὰ μέρος τὸν ἑαυτόν του διὰ τὴν θυσίαν τῆς ἀπαρνήσεως τοῦ κόσμου, τὴν ὁποίαν ἔκαμε γενικῶς ἐν ἀρχῇ· περιορίζεται εἰς τὴν κτήσιν ἑνὸς σκεύους, ἑνὸς φορέματος, ἑνὸς βιβλίου, ἑνὸς οὐτιδανοῦ πράγματος, (*) τὸ ὅποιον εἶναι μάλιστα ἀνάξιον λόγου· συνέχεται πρὸς τὸν κόσμον τοῦτον μὲ μίαν φιλικὴν ἐμπιστοσύνην, μὲ μίαν ἐκδήλωσιν ὑπολήψεως, μὲ μίαν ματαίαν φιλίαν. Αὐτὰ εἶναι τὰ ὅποια ἀντικαθιστῶσι δι' αὐτὸν τὰς θέσεις, τὰς τιμὰς, τὰ πλοῦτη καὶ τὰ ἀξιώματα, τὰ ὅποια οἱ φιλόδοξοι τοῦ κόσμου διώκουσι. Πᾶν ὅ,τι τῷ παρέχει τέρψιν ἰδιοκτησίας, πᾶν ὅ,τι τῷ παρέχει μίαν μικρὰν διάκρισιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, πᾶν ὅ,τι παρηγορεῖ καὶ κολακεύει τὴν ὑπερηφάνειάν του, ἢ ὁποία ἐπατάχθη καὶ περιωρίσθη εἰς τόσον στενὰ ὄρια, πᾶν ὅ,τι τρέφει ἐν λείψανον πλέον φυσικοῦ βίου, καὶ ὑποβαστάζει τὸ Ἐγὼ του, ὅλα ταῦτα τὰ ἐκζητεῖ μὲ ἀπληστίαν. Τὰ διατηρεῖ, φοβεῖται μὴ τὰ στερηθῇ, τὰ ὑπερασπίζεται μετὰ μεγάλῃς λεπτολογίας, ἀντὶ νὰ τὰ ἐγκαταλείψῃ· ὅταν δὲ οἱ ἄλλοι τὸν ἐλέγχωσι διὰ ταῦτα, δὲν θέλει νὰ ἀποφασίσῃ, νὰ τὸ ὁμολογήσῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του τοῦλάχιστον· μάλιστα ὑπερασπίζεται τὴν ἀθλίαν καὶ πενιχρὰν αὐτοῦ ταύτην ἰδιοκτησίαν μὲ περισσότερον ζῆλον. παρ' ὅσον δεῖκνύει ἓνας φιλάρ-

(*) Αὕτη εἶναι «ἡ ἰδιάξουσα ἐπίκτησις οἰκτροῦ πράγματος», ἣν λέγει ἡ μοναχικὴ Εὐχὴ ἐν τῇ ἀποκάρσει τῶν μοναχῶν. (Εὐχολόγιον σελ. 210 ἐκδ. Βενετίας 1839).

γυρος εἰς τοὺς θησαυροὺς του. Οὕτω λοιπὸν ἡ μοναχικὴ πτωχεία καὶ ἀκτημοσύνη κατήντησε πλέον σήμερον ὄνομα κενόν, καὶ ἡ μεγάλη θυσία τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας ἐστράφη εἰς καθαρὰν αὐταπάτην καὶ μικρόνοιαν ὁ μοναχὸς φαίνεται περισσότερον θερμὸς ζηλωτῆς διὰ πράγματα μικρᾶς ἀξίας, παρ' ὅσον οἱ κοσμικοὶ ἄνθρωποι διὰ τὰ μεγαλύτερα συμφέροντα λυπεῖται καὶ στενοχωρεῖται, ὅταν τῇ λείπωσι καὶ αἱ ἐλάχισται εὐκολαί, καὶ θέλει νὰ ἔχῃ τὰ πάντα καὶ αὐτὰ τὰ περιττὰ ἀκόμη.

Ἄλλὰ, ὄχι μόνον δὲν ἐξασκεῖται σήμερον ὑπὸ τῶν μοναχῶν ἡ πτωχεία, ἀλλ' εἶναι καὶ ὅλως διόλου ἄγνωστος. Οἱ μοναχοὶ δὲν γνωρίζουσι καθόλου τί θὰ εἴπῃ νὰ ἦναι τις πτωχὸς κατὰ τὴν λιτότητα τῆς τροφῆς αὐτοῦ, πτωχὸς κατὰ τὸ ὅτι ἀναγκάζεται νὰ ἐργάζεται, πτωχὸς κατὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν μικρότητα τῆς κατοικίας του, καὶ ἐν γένει πτωχὸς καθ' ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ βίου. Ποῦ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ἀρχαῖοι θεσμοθέται τοῦ μοναχικοῦ βίου, οἱ ὁποῖοι ἠσπάσθησαν τὴν πτωχείαν καὶ ἐγένοντο πτωχοὶ διὰ τῆς αὐταπαρνήσεως, καθὼς οἱ χωρικοὶ τῶν ἀγρῶν εἶναι πτωχοὶ διὰ τὴν ἀνάγκην; Οἱ ἄγιοι ἐκεῖνοι ἄνδρες εἶχον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των, ὡς παράδειγμα τοῦ βίου των, τοὺς ἀγροτικοὺς αὐτοὺς ἐργάτας, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς καθημερινῆς ἐργασίας προμηθεύονται τὸν καθημερινὸν αὐτῶν ἄρτον, καὶ ὄχι περισσότερον. Μὲ αὐτὴν τὴν ἀληθινὴν καὶ θαυμαστὴν πτωχείαν ἐξῆσαν τοσοῦτοι ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ κυδερνῶσι τὸν κόσμον, καὶ τοσαῦτα τρυφεραὶ παρθένοι, αἱ ὁποῖαι ἀνετράφησαν εἰς τὰ πλούτη καὶ τὰς τρυφάς, καὶ τοσαῦτα πρόσωπα ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ἀνῆκον εἰς λίαν ὑψηλὰ καὶ ἐνδόξους οἰκογενείας.

Μόνον οὕτω δύνανται αἱ μοναχικαὶ ἀδελφότητες νὰ ἦναι γενναῖαι, ἐλευθέραι, καὶ ἀφιλοκερδεῖς. Τὸ πάλαι οἱ μονασταὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀνατολῆς ὄχι μόνον ἔζων ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν των, ἀλλὰ ἔκαμνον πρὸς τούτοις καὶ ἀπείρους ἐλεημοσύνας· ἔδλετες ἐπὶ τῆς θαλάσσης πλοῖα πεφορτισμένα ἀπὸ τὰς ἐλεημοσύνας των. Σήμερον διὰ νὰ συντηρηθῇ μία μοναχικὴ ἀδελφότης, ἀπαιτεῖ κολοσσιαῖα εἰσοδήματα. Αἱ μὲν οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι συνείθισαν εἰς τὴν πτωχείαν, συντηροῦνται μὲ ὀλίγα ἐξοδα καὶ ζῶσι μὲ μεγάλην οἰκονομίαν αἱ μοναχικαὶ δ' ὅμως ἀδελφότητες δὲν δύνανται νὰ ζήσωσι μὲ ὀλιγάρκειαν, ἀλλὰ θέλουσι τὰ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ καὶ πλησμονῇ. Πόσαι ἑκατοντάδες οἰκογενειῶν θὰ συνετηροῦντο καὶ θὰ ἔζων ἐντίμως μὲ τὰ ἐξοδα ἐκεῖνα τὰ ὅποια μόλις φθάνουσι νὰ συντηρήσωσι μίαν μόνην μοναχικὴν ἀδελφότητα, ἡ ὁποία ἐπαγγέλλεται, ὅτι ἀπηρνήθη τὰ ἀγαθὰ τῶν κοσμικῶν οἰκογενειῶν, διὰ νὰ ἀσπασθῇ τὴν πτωχείαν τοῦ Χριστοῦ! Ὅποῖος κατάγε- λως! Ὅποια ἀνατροπὴ τῶν πραγμάτων! Ἐν ταῖς μοναχικαῖς ταύταις ἀδελφότησι τὰ ἐξοδα τὰ ὅποια δαπανῶνται εἰς τὰ νο-

σκομεῖα υπερβαίνουν συγνάεις τὰ ἔξοδα τῶν πτωχῶν μιᾶς ὀλικλήρου πόλεως. Διότι ἕκαστος μοναχὸς ζῆ ἐν μεγάλῃ ἀνέσει καὶ εἶναι ἔτοιμος πάντοτε νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ἰδίας αὐτοῦ φιλαυτίας, εὐθὺς ὡς αἰσθανθῆ καὶ τὴν παραμικρὰν ἀσθένειαν· διότι ἕνεκα τῆς υπερβολικῆς ἀνέσεως περιποιεῖται πάντοτε τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὴν τρυφερότητά του καὶ ζητεῖ νὰ προλάβῃ πᾶσαν κακοδιαθεσίαν· διότι οὐδόλως ζῆ βίον ἀπλοῦν, πτωχικόν, ἐνεργητικόν καὶ γενναῖον.

Τούτου ἕνεκα βλέπομεν ἐν ταῖς Μοναῖς, αἱ ὁποῖαι ἔπρεπε νὰ ἐξασκῶσι πτωχείαν, βλέπομεν, λέγω, ἐριστικότητα καὶ ἐξαγρίωσιν σκανδαλώδη διὰ τὸ συμφέρον. Τὸ φάσμα τῆς ἀδελφότητος χρησιμεῖει ὡς πρόφασις διὰ νὰ σκεπάσῃ τὰ πάντα· ὡσὰν νὰ ἦτο ἡ ἀδελφότης ἕτερον πρᾶγμα καὶ ὄχι ἡ σύναξις τῶν κατὰ μέρος ἀδελφῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπρηνήθησαν τὰ πάντα· καὶ ὡσὰν ἡ ἀπαιτουμένη ἀφιλοκέρδεια δι' ἕνα ἕκαστον μοναχὸν νὰ μὴ ὤφειλε νὰ καταστήσῃ ἕλην τὴν ἀδελφότητα ἀφιλοκερδῆ. Ἐὰν ἔχῃς κρισολογίας δικαστικὰς μὲ πτωχοὺς καὶ πιεζομένους ὑπὸ πολυμελοῦς οἰκογενείας ἀνθρώπους, βλέπεις ὅτι οἱ τοιοῦτοι συνήθως εἶναι εὐθεῖς, μετριοπαθεῖς, εὐσυμβίβαστοι καὶ ὑποχωρητικοὶ χάριν τῆς εἰρήνης. Ἐὰν ὅμως ἔχῃς δικαστικὰς ὑποθέσεις μὲ μίαν μοναχικὴν ἀδελφότητα, βλέπεις ὅτι αὕτη προσφέρεται πρὸς σὲ μὲ μεγάλην γλισχρότητα καὶ λεπτολογία, ὡσὰν νὰ φοβῆται τρόπον τινὰ μὴ προσκρούσῃ εἰς τὴν συνείδησιν. Ἐντρέπομαι ἐπὶ τῇ ὅτι λέγω τοῦτο· σὰς τὸ λέγω τρόπον τινὰ μυστικὰ καὶ μὲ πόνον ψυχῆς, σὰς τὸ λέγω τρόπον τινὰ κατ' ἴδιον εἰς τὸ οὖς διὰ νὰ σὰς νουθητήσω· σὰς, τοὺς μιμητὰς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἀλλὰ τέλος πρέπει νὰ λεχθῆ, διότι δυστυχῶς εἶναι ἀληθές· δὲν βλέπεις ἄλλους ἀνθρώπους τοσοῦτον μικρολόγους καὶ ἐξιπασμένους, τοσοῦτον δυσκόλους, τοσοῦτον ἐπιμόνους καὶ φλογεροὺς εἰς τὰς διαδικασίας, ὅσον τοὺς μοναχοὺς τούτους, οἱ ὁποῖοι οὔτε ἔπρεπε μάλιστα νὰ ἔχῃσι δικαστικὰς ὑποθέσεις. Καρδίαι χαμερπεῖς! Καρδίαι στενώχωροι καὶ μικρόψυχοι! Αὕτη εἶναι λοιπὸν ἡ μόρφωσις τὴν ὁποῖαν ἐλάβετε ἐν τῇ χριστιανικῇ σχολῇ; Αὐτὸ εἶναι τὸ μάθημα τὸ ὁποῖον ἐμάθετε παρὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος, οὔτε εἶχέ που τὴν κεφαλὴν κλίνει, καὶ ὁ ὁποῖος ἔλεγε: «**Μακάριόν ἐστι δίδοναι μᾶλλον, ἢ λαμβάνειν**» καθὼς μᾶς βεβαίσι ὁ ἀπόστολος Παῦλος; (Πράξ. 20, 35.).

Εἰσέλθετε εἰς τὰς λίαν ὑψηλὰς οἰκογενείας· εἰσδύσατε εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν μεγαλοπρεπῶν τούτων μεγάρων· τὰ ἔξωθεν λάμπουσιν, ἀλλὰ τὰ ἔσωθεν εἶναι πλήρη ἀθλιότητος καὶ ἀταξίας· θὰ ἴδητε ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἡ καθολικὴ μωρία κατέστησε τρόπον τινὰ ἀπαραίτητα· θὰ ἴδητε χρέη ἐπισωρευόμενα, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ ἐξοφλήσωσι· θὰ ἴδητε ἄπειρον πλήθος ὑπηρετῶν, ἐκ τῶν ὁποῖων δὲν γνωρίζει τις ποῖον νὰ παύσῃ,

διὰ νὰ τοὺς ὀλιγοστεύσῃ· θὰ ἴδῃτε τέκνα, εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ὁποίων δὲν δύναταί τις νὰ ἐπαρκέσῃ· δὲ ἴδῃτε, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὑποφέρουσι καὶ δεινοπαθοῦσι μυστικῶς, κρύπτουσιν ὅμως τὰ παθήματά των· καὶ εἶναι πτωχοὶ ὄχι ἀπλῶς, ἀλλὰ πτωχοὶ ἄτιμοι, πτωχοὶ ἄδικοι, πτωχοὶ οἱ ὅποιοι κάμνουσι καὶ ἄλλους πτωχοὺς νὰ ὑποφέρωσι, τοὺς δανειστάς των, λέγω· εἶναι πτωχοὶ ἔτοιμοι νὰ χρεωκοπήσωσι, καὶ νὰ χρεωκοπήσωσι μὲ δόλον καὶ ἀπάτην. Ἴδου ὁποίου εἶδους εἶναι τὰ πλοῦτη τῆς γῆς· Ἴδου ὁποιοὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι πολλάκις ἐκθαμβοῦσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Μοναχοὶ πτωχοί, μιμηταὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος προσηλωθῆτε γυμνὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, θὰ τολμήσητε νὰ παραβληθῆτε καὶ νὰ ὁμοιωθῆτε μὲ τοὺς πλουσίους τούτους; Σεῖς ὑπεσχέθητε νὰ ἐγκαταλείψῃτε τὰ πάντα· αὐτοὶ ὅμως ἐπαγγέλλονται (τὸ) νὰ ζητῶσι καὶ νὰ ἀποκτώσι τὰ πλοῦτη καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου. Μὴ παραβάλλετε τὰ ἀγαθὰ των πρὸς τὰ ἰδικά σας, ἀλλὰ τὰς ἀνάγκας σας πρὸς τὰς ἰδικὰς των. Ποῖαι εἶναι αἱ ἀληθεῖς ἀνάγκαι σας, αἱ ὅποια δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιηθῶσι. Πόσας δὲ ἀνάγκας θὰ ἴδῃ τις παρὰ τοῖς πλουσίοις ἐκεῖνοις, αἱ ὅποια ἀληθῶς δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιηθῶσι!

Ἄλλὰ προσέτι ἡ πτωχεῖα ἐκεῖνων εἶναι ἄτιμος καὶ ἀπαρηγόρητος· ἡ ἰδική σας ὅμως πτωχεῖα εἶναι ἔνδοξος καὶ σὰς φέρει πολλήν τιμὴν. Ἡ πτωχεῖα αὕτη (ἐὰν ἦναι δυνατὸν νὰ τὴν ὀνομάσωμεν πτωχεῖαν, διότι οὐδὲν πράγμα στερεισθε), ἡ πτωχεῖα αὕτη, λέγω, σὰς τρώμαζι ἐν τούτοις, σὰς κάμνει νὰ γογγύζητε καὶ νὰ βαστάζετε ἀνυπομόνως τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ. Πόσον ὁ ζυγὸς οὗτος εἶναι ἐλαφρὸς καὶ γλυκὺς! καὶ ὅμως θεωρεῖτε τὸν ἑαυτὸν σας καταπονούμενον ὑπ' αὐτοῦ! Ὅποια ἄνεσις τὸ νὰ εὐρίσκη τις τὰ πάντα ἐν τῇ Μονῇ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγκλείεται χωρὶς νὰ ἔχη ἀνάγκην τῶν ἔξω, χωρὶς νὰ καταφεύγῃ εἰς οὐδεμίαν βιομηχανίαν, χωρὶς νὰ ἦναι ἐκτεθειμένος εἰς τὰς περιπετείας τῆς τύχης, χωρὶς νὰ ἦναι ὑποχρεωμένος εἰς οὐδεμίαν τήρησιν τῶν τυραννικῶν ἐθιμοτυπιῶν τῆς ψευδοφιλοφροσύνης, χωρὶς νὰ διατρέχῃ κανένα κίνδυνον ἀπωλείας τινὸς πράγματός, χωρὶς νὰ ἔχη ἀνάγκην νὰ κερδήσῃ τι, ὅποια ἄνεσις, λέγω, τὸ νὰ ἦναι. τέλος, βέβαιος ὅτι οὐδέποτε θὰ ἔχη ἔλλειψιν τῶν χρειωδῶν, εἰ μὴ τῶν περιττῶν, τὰ ὅποια θὰ τῷ παρεῖχον περισσότερον πόνον παρὰ εὐχαρίστησιν! Τίς ἄλλος δύναται νὰ καυχθῆ, ὅτι δύναται νὰ εὕρῃ τοσαῦτα μέσα καὶ τοιαῦτα εὐκαλίας ἐντὸς τῆς οἰκογενείας του! Τίς ἀπὸ τοὺς νομιζομένους ἐκεῖνους πλουσίους, τοὺς ὁποίους πρότερον ἀνεφέρομεν, δὲν εἶναι πτωχότερος μέσα εἰς τὰ φαινομενικὰ πλοῦτη του ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς, οἱ ὅποιοι ἀπεκδύονται οὕτω τὰ πάντα ἐν τινι τοιοῦτῃ Μονῇ;

Ὁ Θεέ μου! Πότε θὰ δώσης καρδίας νέας καρδίας ἀξίας Σοῦ, καρδίας μισούσας τὴν ἰδιοκτησίαν, καρδίας εἰς τὰς ὁποίας νὰ δύνασαι νὰ ἐπαρκῆς, καρδίας αἱ ὁποῖαι νὰ χαίρωσιν εἰς τὸ νὰ ἀποσπῶνται ἀπὸ τὰ γήινα καὶ νὰ γίνωνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀκτιμωτές, καθὼς ἀπ' ἐναντίας αἱ φιλόδοξοι καὶ φιλάργυροι κοσμικαὶ καρδίαι συνειθίζουσι νὰ ἐκτείνωσιν ἐπὶ πλεῖον καὶ πλεῖον τὰς ἐπιθυμίας των καὶ τὰς κτήσεις των; Ἄλλὰ τίς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ πολυμήσῃ τὰ παραπονηθῆ διὰ τὴν πτωχείαν; Ἄς παρουσιασθῆ· θέλω νὰ τὸν ἐπιστομίσω καὶ νὰ τὸν καταισχύνω· ἢ μᾶλλον δίδαξον αὐτὸν Σὺ, ὦ Θεέ μου, συγκλίνησον, ἐμψύχωσον αὐτόν, καὶ δὸς νὰ αἰσθανθῆ ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας του, πόσον γλυκὺ εἶναι τὸ νὰ ἦναί τις ἐλεύθερος διὰ τῆς ἀκτιμωσύνης, καὶ πόσον εἶναι εὐτυχῆς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν συνδέεται πρὸς τὴν γῆν μὲ κανένα δεσμόν.

Β'.) Εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς πτωχείας, τὴν ὁποίαν καθομολογεῖ ὁ μοναχὸς, συγάζεται καὶ ἡ ὁμολογία τῆς ἀγνείας. Ἦκούσατε δὲ τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος: «**Θέλω ὑμᾶς ἀμεριμνοῦσαι εἶναι**» καὶ πάλιν: «**Θλιψὶν δὲ ἔξουσι τῇ σαρκὶ οἱ ἔγγαμοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φοίδομαι**» (Α΄ Κορ. 7, 28 καὶ 32). Τὸ βλέπετε, ἡ ἀγνεία ἦτοι ἡ παρθενία δὲν εἶναι ζυγὸς σκληρὸς καὶ τραχὺς, οὔτε πόνος καὶ αὐστηρία· ἀλλ' εἶναι ἀπ' ἐναντίας ἐλευθερία, εἶναι εἰρήνη, εἶναι γλυκεῖα ἀπαλλαγὴ τῶν δριμυιῶν μεριμνῶν καὶ τῶν πικρῶν θλίψεων, αἱ ὁποῖαι βασανίζουσι τοὺς ἐγγάμους ἀνθρώπους. Ὁ γάμος εἶναι ἅγιος, τίμιος καὶ ἀμίαντος, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου (Ἐβρ. 13, 4)· ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀπόστολον, ὑπάρχει μία ἄλλη ὁδὸς ἀγνωτέρα καὶ γλυκυτέρα· αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἅγια παρθενία. Ἐπιτρέπεται μὲν νὰ ζητήσῃ τις βοήθημα εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς· μακάριος ὅμως ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ἀνάγκην τοιούτου βοηθήματος, ἀλλὰ δύναται νὰ κατανικῇ τὴν σάρκα· διότι ἡ σὰρξ προξενεῖ ἐπαισθητοὺς πόνους καὶ ταλαιπωρίας εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι δὲν δύνανται νὰ τὴν δαμάσωσιν ἐντελῶς.

Ἐρωτήσατε, παρατηρήσατε, ἀκούσατε· τί θὰ εὗρητε μέσα εἰς ὅλας τὰς οἰκογενεας, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς γάμους τοὺς ὁποῖους νομίζετε κάλλιστα ἡρμοσμένους καὶ εὐτυχεστέρους τῶν ἄλλων; τί ἄλλο; εἰ μὴ ταλαιπωρίας, βάσανα, ἀντιλογίας, στενοχωρίας; Ἴδου λοιπὸν αἱ θλίψεις περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ ὁ Ἀπόστολος. Οὐχὶ λοιπὸν ἄνευ λόγου εἶπεν, ὅτι θλιψὶν θὰ ἔχωσι τῇ σαρκὶ οἱ ἔγγαμοι. Ἴδου ὅπου καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος ὁμιλεῖ ζωηρότερον περὶ τούτου. Ἄπανα ἡ ἀνθρώπινος φύσις στενάζει καὶ υποφέρει. Ἄς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος καὶ ἄς ἀποσιωπήσωμεν τοσοῦτους γάμους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πλήρεις διχονομιῶν σκανδαλωδῶν, καὶ ἄς ἐξετάσωμεν, πάλιν ἐπαναλαμβάνω, τοὺς καλλιτέρους μόνον γάμους. Ἄς υποθέσωμεν, ὅτι δὲν ἀπαντῶμεν ἐν αὐτοῖς τίποτε λυπηρὸν καὶ δυσάρεστον· ἀλλὰ πόσον

εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποφέρωσιν ἀμφότεροι, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, διὰ νὰ προλάβωσι πᾶσαν ἐκρηξιν διχονοίας καὶ στάσεως! Ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι ἀμφότεροι εἶναι ἐξ ἴσου συνετοὶ καὶ σκεπτικοὶ ἄνθρωποι (πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι λίαν σπάνιον καὶ σχεδὸν ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ)· ἀλλ' ὅμως ἐκάτερος ἔχει τὰ ἰδιώματά του, τὰς προλήψεις του, τὰς ἔξεις του, τὰς σχέσεις του. Ὅσον καὶ νὰ συμφωνήσωσι πρὸς ἀλλήλους οἱ δύο σύζυγοι, οἱ χαρακτηριστικῆρες τῶν ἀνθρώπων ἔχουσι πάντοτε ἱκανὰς ἀντιθέσεις, αἱ ὁποῖαι πάντοτε προξενοῦσι συχνὰς ἐναντιότητας ἐν συναναστροφῇ τοσοῦτον μακρᾷ, ὅσος ὁ γάμος, ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ σύζυγοι βλέπουσιν ἀλλήλους λίαν ἐκ τοῦ πλησίον· ἐν τῇ ὁποίᾳ βλέπουσιν ἀλλήλους λίαν συχνά· βλέπουσιν ἀλλήλους μὲ ὄλας τὰς ἐλλείψεις ἀμφοτέρων τῶν μελῶν, εἰς λίαν φυσικωτέρας καὶ ἀπροόπτους περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν εἶναι διόλου δυνατὸν νὰ προπαρασκευασθῇ τις. Ὁ ἄνθρωπος ἀποκάμνει καὶ δὲν εὐρίσκει πλέον τὴν τέρψιν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκειν ἐν ἀρχῇ· διότι ἡ ἀτέλεια τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία εἶναι πάντοτε ἀναπόσπαστος ἀπὸ τῆς φύσεώς του, γίνεται ὁσημέραι ἐπὶ μᾶλλον ἐπαισθητή. Εἶναι ἀνάγκη καθ' ὄραν νὰ καταπνίγη τὰς ἀντιπαθείας του, νὰ μὴ δεικνύῃ τὰς δυσαρσεκείας του, καὶ νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν τοῦ αἵτιον τούτων, ἀναλαμβάνων πάντοτε ἐφ' ἑαυτὸν τὸ φορτίον. Ἡ φιλαρέσκεια σὺν τῇ χρόνῳ ἐλαττοῦται, ἡ καρδία ἀποξηραίνεται, καὶ καταντᾷ ὁ ἕνας σταυρὸς καὶ βάσανος διὰ τὸν ἄλλον· ὑποθέτω, ὅτι ἀγαπᾷ τὸν σταυρὸν του τοῦτον· οὐχ ἦρτον ὅμως εἶναι σταυρὸς καὶ εἶναι ἠναγκασμένος νὰ τὸν σηκώνῃ. Συχνάκις μάλιστα δὲν συνάπτεται πλέον ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, εἰ μὴ τὸ πολὺ πολὺ διὰ τὸ καθήκον, ἢ συνδέονται πρὸς ἀλλήλους μὲ μίαν ξηρὰν ἐκτίμησιν, ἢ μὲ μίαν φιλίαν ἡλλοιωμένην καὶ ἄνοστον, ἢ ὁποία μόνον εἰς δεινὰς τινὰς περιστάσεις ἐξυπνίζεται καὶ ἰσχυροποιεῖται. Ἡ καθημερινὴ σχέσις οὐδεμίαν σχεδὸν γλυκύτητα ἔχει· ἡ καρδία οὐδεμίαν σχεδὸν εὐφροσύνην εὐρίσκει· καὶ ὁ γάμος καθίσταται μᾶλλον συναφή τις συμφέροντος, σύνδεσμος τιμῆς, καὶ σχέσις ἐμπιστοσύνης, παρὰ φιλία τρυφερὰ καὶ ἐγκάρδιος.

Ἄλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ φιλία αὐτῶν εἶναι ζωηρά, ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς; ποῦ καταλήγει; Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς εἶναι νὰ προξενῇ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους ἀβρότητα, τρυφερότητα καὶ συνεπῶς ἀνησυχίας. Διότι ἐπὶ τέλους θὰ γίνῃ ἀνάγκη ὁ εἰς ἐκ τῶν συζύγων νὰ ἀποθάνῃ καὶ νὰ ἀφήσῃ ἀπαρηγόρητον τὸν ἐπιζῶντα ἄνδρα, ἢ τὴν ἐπιζῶσαν σύζυγον, καὶ νὰ κάμῃ αὐτὸν νὰ διασπαράττηται ὑπὸ ὀδυνῶν κατὰ τοσοῦτον δριμυτέρων, ὅσον γλυκύτερος ἦτο δι' αὐτοὺς ὁ γάμος.

Προσθέσατε εἰς τὰς θλίψεις ταύτας τὰς πικρίας τὰς ὁποίας δοκιμάζουσιν οἱ γονεῖς ἐκ τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται νὰ ἦναι ἢ ἀνάξια τῶν γονέων αὐτῶν καὶ ἐκφυλα, ἢ ἀξιαγάπητα

μέν, ἤκιστα ὅμως εὐαίσθητα πρὸς τὸ φίλτρον ἢ εἶναι πλήρη καλῶν καὶ κακῶν ἰδιωμάτων, καὶ βασιανίζουσι μὲ τὸ κράμα τοῦτο τῶν ἰδιωμάτων τὴν ψυχὴν τῶν γονέων των ἢ ἐπὶ τέλος ἐγεννήθησαν μὲ πολλὰ ἐπαινετὰ προσόντα καὶ ἐπομένως διασπαράττουσι καὶ πληγρόνουσι καιρίως τὴν καρδίαν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς των, ὅταν συμβῆ κατὰ τὸ γῆρας των νὰ ἴδωσιν αὐτὰ ἀφαρπαζόμενα προῶρως ὑπὸ τοῦ θανάτου, καὶ ἀποσθεννυμένας οὕτω πάσας αὐτῶν τὰς ἐλπίδας. Νὰ προσθέσω ἀκόμη πάντα τὰ λυπηρά, τὰ ὅποια εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποφέρῃ ἐν τῇ βίῳ ὁ ἕγγαμος ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν του, τῶν γειτόνων του, τῶν ἐχθρῶν του, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν φίλων του ἀκόμη; τὰς ζηλοτυπίας, τὰς δολιότητας, τὰς συκοφαντίας, τὰς δικογραφίας, τὰς ἀπωλείας τῶν ὑπαρχόντων, τὰς ἐνοχλήσεις τῶν δανειστῶν; Εἶναι δυνατόν πλέον νὰ θεωρηθῇ ζωὴ ὁ τοιοῦτος βίος; Ὁ φρικώδεις θλίψεις, πόσον γλυκὴ εἶναι νὰ σὰς ἐκφύγῃ τις ἐν τῇ ἐρημίᾳ καὶ τῇ μοναξίᾳ τοῦ μοναχικοῦ βίου!

Ὁ ἀγία παρθενία! Μακάριαι εἶναι ἐκεῖναι αἱ ἀγναὶ περιστεραὶ, αἱ ὅποιαι αἰρόμεναι ὑπὸ τῶν πτερυγῶν τοῦ θείου ἔρωτος πορεύονται νὰ ζητήσωσι τὴν εὐφροσύνην των ἐν τῇ ἐρήμῳ! Ὁ! πόσον ἐκλεκταὶ καὶ ἡγαπημένοι εἶναι αἱ ψυχαί, εἰς τὰς ὁποίας ἐδόθη τὸ χάρισμα τοῦ νὰ ζῶσιν ἀνεξάρτητοι ἐκ τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς σαρκός! Αἱ ταιαυταὶ ψυχαὶ ἔχουσι ἀθάνατον Νυμφίον, εἰς τὸν ὅποιον οὐδέποτε θὰ εὐρωσιν οὐδεμίαν σκιάν ἀτελείας, ὁ ὁποῖος τὰς ἀγαπᾷ καὶ τὰς καθιστᾷ εὐτυχεῖς διὰ τοῦ ἔρωτός του. Αἱ ταιαυταὶ ψυχαὶ οὐδὲν ἔχουσι νὰ φοβηθῶσι, εἰ μὴ τὸ νὰ μὴ δύνανται νὰ τὸν ἀγαπῶσιν, ὅσον θέλουσιν, ἢ τὸ νὰ ἀγαπῶσιν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον αὐτὸς δὲν ἀγαπᾷ.

Διότι πρέπει νὰ τὸ γνωρίζωμεν, ἀδελφοί, ὅτι ἡ παρθενία τοῦ σώματος τότε μόνον εἶναι καλή, ὅταν συνεργῇ εἰς τὴν παρθενίαν τοῦ πνεύματος· διότι ἄλλως θὰ φανῶμεν ὡς περιορίζοντες τὴν θρησκείαν εἰς τινὰ σωματικὴν στέρησιν καὶ ἰουδαϊκὴν ἐξάσκησιν. Καταδαμάζομεν τὴν σάρκα διὰ τοῦτο μόνον, ὅπως καταστήσωμεν τὸ πνεῦμα ἐλευθερώτερον καὶ θερμότερον πρὸς τὸν θεῖον ἔρωτα· ἄλλως οὐδὲν ὠφελεῖ ἡ καταδάμασις τῆς σαρκός. Ἡ παρθενία αὕτη τοῦ σώματος οὐδὲν ἕτερον εἶναι, εἰ μὴ ἀπόρροια παρθενεοῦτης ψυχῆς, ἡ ὁποία δι' οὐδεμιᾶς κοσμικῆς πρᾶσπαθείας καταδέχεται νὰ μολύνῃ ἑαυτήν. Ἐὰν ἀγαπᾶτε πᾶν ὅ,τι ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ, ἢ ἀγαπᾶτε μὲν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ, ἀγαπᾶτε ὅμως αὐτὸ οὐχὶ μὲ θεῖαν καὶ ἱερὰν ἀγάπην, ἀλλὰ μὲ ἄλλον σκοπόν, πρέπει νὰ γνωρίζητε, ὅτι δὲν εἶσθε παρθένοι. Οὐδὲν ὄφελος τῆς παρθενίας τοῦ σώματος, ἐὰν δὲν εἶσθε παρθένοι κατὰ τὸ πνεῦμα. Τὸ ἄνθος τοῦτο τῆς παρθενίας τοῦ σώματος, τὸ τοσοῦτον ὠραῖον, θεωρεῖται μεμαραμένον καὶ καταπεπατημένον, ἐὰν ἡ ψυχὴ δὲν ἦγαι παρθένη. Ὁ οὐράνιος Νυμφίος ζητεῖ τὴν ἀγάπην τῆς καρδίας σας

σεῖς δὲ ἀφιερώνετε τὴν καρδίαν σας εἰς τὰ ἐφύδριστα κτίσματα, εἰς πράγματα ψευδῆ, αἰσχροῦ, ἄτιμα καὶ ἀκάθαρτα, καὶ διεγείρετε οὕτω τὸν ζῆλον Αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ κατέχη ὅλην τὴν καρδίαν σας. Ὡ! Οἷα ἀπιστότης ψυχῆς πρὸς τὸν ἴδιον αὐτῆς Νυμφίον! Ἡ μοιχαλὶς καρδία σας ἀνοίγεται εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ· ἐπανεέλθετε, ἐπανεέλθετε πρὸς Αὐτόν. Ἀκούσατε τί λέγει ὁ ἀπόστολος Πέτρος: «**Καταστήσατε τὴν ψυχὴν σας ἀγνήν διὰ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὴν ἀγάπην**» (Α΄ Πέτρ. 1, 22)· μὲ ἓνα λόγον, μόνος ὁ νόμος τῆς ἀγάπης δύναται νὰ ἀναφέρῃ καὶ νὰ ἐπαναγάγῃ τὰ πάντα πρὸς τὸν Θεόν, καὶ μόνον διὰ τῆς ἀγάπης δύναται ἡ ψυχὴ νὰ καταστῇ παρθένος ἀξία τῶν γάμων τοῦ Ἄμμου τοῦ Θεοῦ.

Γ.) Ἡ τρίτη ὑπόσχεσις, τὴν ὁποῖαν δίδει ὁ ἀποτασσόμενος τοῦ κόσμου, εἶναι τὸ νὰ **ὑπακούῃ** καθ' ὅλον τὸν βίον του εἰς τοὺς Προεστῶτας τῆς Μονῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀφιεροῦται εἰς τὸν Θεόν. Ἡ **ὑπακοή**, θὰ μοι εἴπητε, εἶναι ὁ σκληρότερος καὶ βρῦτερος ζυγός. Δὲν ἀρκεῖ μόνον τὸ νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς ἐκεῖνους τοὺς ἀνθρώπους, ἐξ ὧν ἐξαρτώμεθα κατὰ φύσιν, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποδουλωθῶμεν καὶ εἰς νέους κυρίους; Διότι μὲ τὴν ὁμολογίαν τῆς ὑπακοῆς καθυποτάσσει τις τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὄχι μόνον εἰς τοὺς συνετοὺς καὶ τοὺς ἀγαπῶντας ἡμᾶς προεστῶτας, ἀλλ' ἀκόμη καὶ εἰς προεστῶτας ἐμπαθεῖς, ἰδιοτρόπους, καὶ σκληροὺς, οἱ ὁποῖοι πάντοτε εἶναι ἀνθρωποὶ ἀτελεῖς καὶ συγγήθως φίλαρχοι. Τοιαῦτα βεβαίως σέπτεσθε, ἀδελφοί μου, νὰ ἀντιτάξητε κατὰ τῆς ὑπακοῆς. Ἀλλά, ἀκούσατε μὲ προσοχὴν καὶ ταπεινοφροσύνην τοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους θὰ προσπαθῆσω νὰ σᾶς εἶπω περὶ τούτου.

Κυρίως εἰπεῖν, δὲν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οὐδὲ πρέπει ἡ ὑπακοή νὰ ἀποδλέπη τοὺς ἀνθρώπους. Ὅταν οἱ ἀνθρωποὶ ἐκπληρῶσι πιστῶς τὸ ἔργον τῆς διακονίας αὐτῶν, τότε κάμνουσι νὰ βασιλεύῃ ὁ νόμος· δὲν ἐξουσιάζουσι λοιπὸν αὐτοὶ πλέον, ἀλλὰ γίνονται ἀπλοὶ ὑπηρεταὶ τοῦ νόμου. Ὑποτάσσονται καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν νόμον, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ γίνονται τρόπον τινα ἀληθεῖς ὑπηρεταὶ ὄλων τῶν ὑπηρετῶν. Τοῦτο δέ, τὸ ὁποῖον λέγω, δὲν εἶναι μεγαλοπρεπῆς ἐκφρασις διὰ νὰ σκεπάσῃ τὴν κυριότητα αὐτῶν, ἀλλ' εἶναι ἀληθεῖα, τὴν ὁποῖαν ὀφείλομεν νὰ ἐκλάβωμεν κατὰ γράμμα, ἀληθεῖα σπουδαία, τὴν ὁποῖαν μᾶς ἐδίδαξεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ προεστὴς ἦλθε διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ, καὶ ὄχι διὰ νὰ ὑπηρετηθῇ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰσελθῇ εἰς ὅλας τὰς δεινὰς περιστάσεις· εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνηται μικρὸς μὲ τοὺς μικροὺς· νὰ βαστάξῃ τὰς ἀσθενείας τῶν ἀδυνάτων, νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς πειραζομένους· νὰ ἦναι ὄχι μόνον ἀνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἀνθρωπος ὄλων τῶν ἄλλων θρώπων, τοὺς ὁποῖους ἀνέλαβε νὰ ὁδηγῇ· εἶναι ἀνάγκη νὰ λη-

σμονῇ τὸν ἑαυτὸν του, νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν του ὡς οὐδέν, νὰ ἀπολέσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ νὰ γείνη διὰ τῆς ἀγάπης δοῦλος καὶ ὀφειλέτης τῶν ἀδελφῶν του· μετὰ ἕνα λόγον ἀναγκάζεται νὰ γίνητε τὰ πάντα τοῖς πᾶσι. Κρίνατε λοιπόν, ἀδελφοί, κρίνατε μόνοι σας πόσον ἐπίπονον εἶναι τὸ ἔργον τῆς διακονίας τοῦ προεστῶτος, καὶ σκέφθητε ἂν πρέπη νὰ κάμητε μετὰ τὴν ἀπειθειαν καὶ ἀνυποταξίαν σας νὰ ἀγανακτῶσιν οἱ προεστῶτες καὶ νὰ ἐκπληρῶσι τὸ ἱερὸν τούτου ἔργον τῆς διακονίας τῶν μετὰ πικρίας καὶ στεναγμούς, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος: **«Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπεικτε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν... ἵνα μετὰ χάριτος τοῦτο ποιῶσι καὶ μὴ στενάζοντες.»** (Ἐβρ. 13, 17).

Ἄλλὰ, θὰ μοι εἶπητε, οἱ προεστῶτες εἶναι ἄνθρωποι ἀτελεῖς, καὶ ἐπομένως ἔχομεν νὰ υποφέρωμεν τὰς δυστροπίας των, πράγμα τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὴν ὑπακοὴν σκληρὰν καὶ ἀνυπόφορον. Παραδέχομαι· οἱ προεστῶτες εἶναι ἄνθρωποι ἀτελεῖς· δύνανται νὰ καταχρῶνται τῆς ἐξουσίας των· ἀλλὰ τόσον τὸ χειρότερον δι' αὐτούς, ἂν ποιῶσι κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας των· σεις ἐκ τῆς καταχρήσεως ταύτης δύνασθε νὰ ὠφεληθῆτε ὀφελος βέβαιον καὶ αἰώνιον. Αἱ δυστροπίαί τοῦ προεστῶτος, ὡς πρὸς τοὺς κληῖνας τῆς διακονίας αὐτοῦ, δύνανται νὰ γίνωσι διὰ σᾶς, κατὰ τὰς περὶ ὑμῶν σοφῆς βουλάς τοῦ Θεοῦ, εὐκαιρὸς περίστασις πρὸς τὸ νὰ καταδαμάσῃτε καὶ νὰ ταπεινώσῃτε τὴν λίαν εὐερέθιστόν σας φιλαυτίαν καὶ οἰήσιν. Παραδείγματός χάριν: ὁ προεστῶς πίπτει εἰς ἕνα σφάλμα· ἡμεῖς ὅμως πρέπει ταυτοχρόνως νὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ὁ Θεὸς παραχωρεῖ τούτο ὡς ἐπάναγκες διὰ τὴν ὠφέλειαν τῶν ὑπηκόων του. Ὡστε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θεωροῦμεν ἕκ τινος ἀπόψεως εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀδικίας καὶ δυστροπίας τοῦ προεστῶτος, τούτο, παρατηρούμενον ἐξ ἄλλης ἀπόψεως βαθυτέρας καὶ σπουδαιοτέρας, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς θείας θελήσεως καὶ τῆς περὶ ὑμᾶς σοφῆς Αὐτοῦ κηδεμονίας. Παύσατε λοιπόν νὰ παρατηρῆτε τὸν προεστῶτα, ὁ ὁποῖος οὐδὲν ἕτερον εἶναι, εἰ μὴ εὐτελὲς καὶ ἐλλειπτικὸν ὄργανον τῆς τελειότητος καὶ πανοικτιέρμονος τοῦ Θεοῦ προνοίας. Μάθετε νὰ ἀποβλέπητε πρὸς μόνον τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος μεταχειρίζεται τὰς ἐλλείψεις τῶν προεστῶτων ὡς μέσον διὰ νὰ διορθώσῃ τὰς ἰδικὰς σας. Μὴ ὀργίζεσθε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι τίποτε. Μὴ ἐπανίστασθε κατ' ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἐκπροσωπεῖ αὐτὸν τὸν Θεόν, καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ τὰ πάντα εἶναι θεῖα ὡς πρὸς τὴν διορθώσιν σας, ἀκόμη καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματά του, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς γυμνάζει τὴν ὑπομονὴν σας. Συχνάκις τὰ ἐλαττώματα τῶν προεστῶτων μᾶς γίνονται ὠφελιμώτερα ἀπὸ τὰς ἀρετάς των, διότι ἔχομεν ἀκόμη περισσοτέραν ἀνάγκην νὰ θανατώσωμεν τὸν ἐγωϊσμόν μας καὶ τὸ θέλημά μας, παρὰ νὰ φωτιζώμεθα, νὰ οἰκοδομώ-

μεθα καὶ νὰ παρηγορώμεθα ὑπὸ προεστώτων ἀμέμπτων. Ἐπὶ πλεόν, ὁποῖα διαφορὰ ἀνὰ μέσον τῶν παθημάτων τὰ ὁποῖα ἐν τῇ ἀδελφότητι ὁ μοναχὸς ὑποφέρει ἐκ τῶν προλήψεων ἢ καὶ τῶν φαντασιοπληξιῶν ἀκόμη, ἀν ἀγαπάτε, τῶν προεστώτων, καὶ ἀναμέσον τῶν παθημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποφέρῃ ὁ ἕγγαμος ἐν τῷ κόσμῳ ἐκ τῆς πεισμονῆς, τῆς ἐριστικότητος καὶ φιλοδοξίας τῆς συζύγου του, ἐκ τῆς βαθείας πληγῆς τὴν ὁποῖαν θὰ ὑποστῇ ἡ καρδία του ἐπὶ τῇ ὄψει παίδων ἀγαπήρων, ἐκ τῆς κακεντρεχείας τῶν συγγενῶν, ἐκ τῆς ἀπειθείας καὶ ἀπιστοσύνης τῶν δούλων, ἐκ τῆς ζηλοτυπίας τῶν γειτόνων, ἐκ τῆς δολιότητος καὶ τῆς ἀκαμψίας τῶν ἐχθρῶν, ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ ὀχληρῶν φιλοφρονητικῶν ἐθιμοτυπιῶν, ἐκ τῶν ἀνιαρῶν συναναστροφῶν καὶ σχέσεων καὶ τοσοῦτων ἄλλων ὑποθέσεων πικροτάτων; Ὅποια διαφορὰ ἀνὰ μέσον τοῦ ζυγοῦ τοῦ κόσμου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ! Ὅποια διαφορὰ ἀναμέσον τῶν ἀναριθμῆτων ὑποδουλώσεων τοῦ κόσμου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν ἀδελφότητα!

Ἐν τῇ ἀδελφότητι ἡ μοναξία, ἡ σιωπὴ καὶ ἡ ἀκριβὴς ὑπακοὴ εἰς τὸν Κανονισμόν τῆς Μονῆς καὶ τοὺς μοναχικοὺς θεσμούς, σὰς ἐξασφαλίζει σχεδὸν ἀπὸ πᾶσαν αὐθαιρεσίαν καὶ δυστροπίαν τῶν προεστώτων ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν. Ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τὰ πάντα εἶναι κεκανονισμένα καὶ, ἐὰν ἀκολουθῆς τοὺς κανόνας τῆς Μονῆς, εἶσαι ἐξησφαλισμένος. Ὁ Κανονισμὸς τῆς Μονῆς καὶ οἱ μοναχικοὶ θεσμοὶ δὲν εἶναι φορτία τὰ ὁποῖα προσέθηκαν οἱ νομοθέται τοῦ μοναχικοῦ βίου εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ Εὐαγγελίου· οὐδὲν ἄλλο εἶναι, εἰ μὴ λεπτομερὴς ἔκθεσις τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν καὶ ὁδηγία περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν εἰς τὸν βίον τῆς μοναχικῆς ἀδελφότητος. Ἐὰν λατῶν ὁ Κανονισμὸς δὲν εἶναι ἄλλο τι, εἰ μὴ λεπτομερὴς ἔκθεσις καὶ ὁδηγία περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν ἐν τῇ ἀδελφότητι, ἔπεται ὅτι οἱ προεστώτες οὐδὲν ἄλλο κάμνουσιν, εἰ μὴ ἐπαγρυπνοῦσι πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν καὶ ἐπομένως τὰ πάντα ἐπανάγουσιν ἡμᾶς πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἄλλὰ καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ προεστώτες, ὑπερβαίνοντες τὰ ὅρια των, μεταχειρίζονται σκληρῶς τοὺς ὑπηκόους των, τί δύνανται νὰ τοὺς κάμωσι; Ἐὰν ἐξετάσῃς καλῶς, θὰ εἶδῃς, ὅτι οὐδὲν δύνανται νὰ τοὺς βλάψωσι. Δύνανται νὰ τοὺς λυπήσωσιν εἰς παραμικρὰ πράγματα, νὰ τοὺς στερήσωσιν ἀπὸ ματαίας τινὰς παρηγορίας, νὰ τοὺς ἐπιπλήξωσιν ὀλίγον τι ἀσπλάγχχνως· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα δὲν δύνανται νὰ προχωρήσωσι καὶ πολὺ περαιτέρω, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ κόσμου. Ἐν τῇ Μονῇ τὰ πάντα εἶναι κεκανονισμένα, τὰ πάντα εἶναι ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ προγράμματι, τὰ πάντα ἔχουσι τὰ ὀρισμένα ὅρια των. Αἱ

καθημερινὰ ἀσκήσεις εἶναι σχεδὸν ἅπασαι ὠρισμένοι· οὐδὲν ἄλλο ἔχεις νὰ κάμῃς ἐκεῖ, εἰ μὴ νὰ ψάλλῃς τοὺς θεῖους ὕμνους, νὰ ἐργάζῃσαι, νὰ εὐρίσκησαι ἀμέσως κατὰ τὴν ὠρισμένην ὥραν ἔπου χρειάζεται, νὰ μὴ ἀναμιγνύησαι ποτε εἰς τὰς ὑποθέσεις τὰς ὁποίας δὲν σοι ἐπέτρεψαν, νὰ σιωπᾷς νὰ ἀποκρύπτῃσαι, νὰ ζητῆς τὴν παρηγορίαν καὶ τὸ στήριγμά σου ἐν τῷ Θεῷ, καὶ οὐχὶ εἰς τὰς μερικὰς ἤτοι ἀτομικὰς φιλίας, αἱ ὁποῖαι ἀπαγορεύονται εἰς τὸν μοναχόν. Τί κακὸν λοιπὸν δύναται νὰ σὰς συμβῇ; Ἐκτὸς ἐν νομίζῃτε ὅτι ἀδικεῖσθε, διότι δὲν σὰς ἐπιφορτίζουσιν ἀξιώματα καὶ θέσεις διοικητικὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι πάντοτε ἐπίπονοι καὶ ἐπικίνδunami, τὰς ὁποίας ὁ μηδέποτε ἀναλαμβάνων εἶναι λίαν εὐτυχής, καὶ πρὸς τὰς ὁποίας ὀφείλομεν μετὰ δισταγμοῦ καὶ φόβου νὰ προχωρῶμεν. Ἐκτὸς ἐν νομίζῃτε ὅτι ἀδικεῖσθε, διότι οἱ προεστώτες σὰς ταπεινώνουσι, σὰς διευκολύνουσι τὸν βίον τοῦτον τῆς μετανοίας, καὶ ἐπομένως σὰς προμηθεύουσι τὴν αἰώνιον σὰς σωτηρίαν, τὴν ὁποῖαν διὰ νὰ κερδήσῃτε ἐγένεσθε μοναχοί. Ἐὰν λοιπὸν παραπενήσῃτε διὰ τοῦτο, πρέπει νὰ συλλογισθῆτε, ὅτι ὁ βίος τοῦ μοναχοῦ πρέπει εἶναι πάντοτε συνεχῆς ταπεινώσις καὶ μετάνοια· πρέπει νὰ ἀναλογισθῆτε, ὅτι ὁ χριστιανικὸς βίος, καὶ ἰδίως ὁ μοναχικὸς, ὀφείλει νὰ εἶναι θυσία ἀγάπης, αὐταπαρνήσεως, ταπεινώσεως καὶ συνεχῆς μετανοίας.

Ποία εἶναι λοιπὸν ἡ σκληρότης τοῦ ζυγοῦ τῆς ὑπακοῆς; Οἴμοι! Πρέπει περισσότερον νὰ φοβῶμαι τὸ ἰδικόν μου θέλημα, παρὰ τὸ θέλημα τοῦ ἄλλου. Τὸ ἰδικόν μου θέλημα, ὅσον καὶ ἂν εἶναι καλόν, λογικόν, καὶ ἐνάρετον, εἶναι ὅμως πάντοτε ἰδικόν μου θέλημα, τὸ ὅποσον μὲ παραδίδει εἰς τὸν ἑαυτόν μου, τὸ ὅποσον μὲ καθιστᾷ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ σφετεριστὴν τῶν χαρισμάτων Αὐτοῦ, ὅσον ὀλίγον καὶ ἂν τὸ ἐκπληρῶ. Τὸ θέλημα δ' ὅμως τοῦ ἄλλου, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐξουσίαν ἐπ' ἐμέ, ὅσον ἄδικον καὶ ἂν ᾖ, εἶναι ὡς πρὸς ἐμὲ αὐτὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Προεστὼς διατάσσει κακῶς, ἐγὼ ὅμως ὑπακούω καλῶς· πόσον θὰ εἶμαι εὐτυχής, ὅταν δὲν θὰ εἶχον νὰ κάμω τίποτε ἄλλο, εἰ μὴ νὰ ὑπακούω! Τότε θὰ ἔπαυον αἱ τσαυδαὶ μου ἀσχολίαι, καὶ θὰ μοὶ ἔμενε μόνον μία ἐνασχόλησις, δηλ. τὸ νὰ μὴ ἔχω πλέον ἰδικὰ μου θέληματα καὶ φρονήματα, καὶ νὰ ὀδηγῶμαι ὡς μικρὸν παιδίον, χωρὶς νὰ συλλογίζωμαι περὶ τινος, χωρὶς νὰ προνοῶ περὶ τινος, χωρὶς νὰ ἐξετάζω καὶ νὰ ἐρευνῶ περὶ τινος. Τὰ πάντα λοιπὸν θὰ εἶναι τετελειωμένα καὶ ἔτοιμα δι' ἐμέ, ἀρκεῖ μόνον ἐγὼ νὰ ὑπακούω μὲ ἠθος ἀπλαστον, καὶ μὲ παιδικὴν ἀπλότητα. Τὸ μόνον μου ἔργον θὰ εἶναι τὸ νὰ προσφύλαξω τὸν ἑαυτόν μου ἐκ τῆς ματαιίας καὶ περιέργου κρίσεώς μου, νὰ μὴ ἐξετάζω τὰς αἰτίας τῶν τοιούτων ἢ τοιούτων πράξεων τῶν προεστώτων μου, καὶ νὰ ἐπαναπαύω τὴν συνείδη-

σίν μου ἐπ' αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἔχουσιν ἀπασαν τὴν εὐθύνην τῆς διοικήσεως.

ὦ! Πόσον γλυκεία εἶναι ἡ τοιαύτη εἰρήνη! Πόσον εὐτυχής εἶναι ἡ τοιαύτη αὐταπάρνησις! Ὅποια ἐλευθερία διὰ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅποια ἀκολουθοῦσι, καθὼς ὁ Ἀβραάμ, χωρὶς νὰ γνωρίζωσι ποῦ πορεύονται! Πόσον μακαρία εἶναι ἡ τοιαύτη πτωχεία τοῦ πνεύματος, διὰ τῆς ὁποίας ὁ μοναχὸς ἀπεκδύεται τὸ θέλημά του καὶ τὴν φρόνησίν του, καθὼς ἀπεκδύεται τὰ χρήματά του καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων κηδεμονίας καὶ προστασίας! Ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀπεκδύσει τοῦ ἰδίου θελήματος ἀνακεφαλαιοῦνται καὶ συμπεριλαμβάνονται ἐν τῇ ἀληθινῇ αὐτῶν τελειότητι καὶ αἱ τρεῖς μοναχικαὶ ὑποσχέσεις, ἧτοι ἡ **πτωχεία**, ἡ **ἀγνεία** καὶ ἡ **ὑπακοή**. Ἡ αὐτὴ ἀγνότης τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀπαρνηθῇ τελείως τὸν ἑαυτὸν του, καθιστᾷ τὴν ψυχὴν ἐξ ἴσου παρθένον ὡς καὶ τὸ σῶμα, πτωχύνει τὸν ἄνθρωπον μέχρι τῆς ἀπεκδύσεως καὶ αὐτῶν τῶν θελημάτων του, καὶ θέτει ἐπὶ τέλους αὐτὸν εἰς μίαν ἀπαλλοτριώσιν καὶ ἀποξένωσιν τοῦ ἑαυτοῦ του, ἐν τῇ ὁποίᾳ δὲν ἔχει πλέον ἰδίον τι δυνάμενον νὰ τὸν ὀδηγῇ, ἀλλ' ἀναγκάζεται νὰ παραδοθῇ εἰς ἄλλον τινα διὰ νὰ ὀδηγηθῆται ὑπ' αὐτοῦ. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐργάζεται διὰ νὰ κατορθώσῃ τὰ τοιαῦτα! Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δύναται νὰ γευθῇ τὰς ἀληθείας ταύτας! Μακάριος ἀκόμη καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀρχίζει νὰ ἐννοῇ τὰς ἀληθείας ταύτας, καὶ νὰ ἀνοίγῃ τὴν καρδίαν του εἰς αὐτάς!

Ἄς μὴ λέγῃ λοιπὸν κανεὶς πλέον, ὅτι ἡ ὑπακοή εἶναι σκληρὰ καὶ δύσκολος ἀπ' ἐναντίας μάλιστα, δύσκολον εἶναι τὸ νὰ εἶναι τις παραδεδομένος εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ εἰς τὰς ἐπιθυμίας του. Οὐαὶ, λέγει ἡ Γραφή, εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος περιπατεῖ τὴν ἰδικήν του ὁδὸν καὶ χορταίνει με τοὺς καρποὺς τῶν ἰδικῶν του σκέψεων καὶ ἀποφάσεων! (Παροιμ. 1, 31). Ἄλλοιμονον εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος νομίζει τὸν ἑαυτὸν του ἐλεύθερον, ὅταν δὲν ἐξουσιάζεται ὑπὸ ἄλλου, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν αἰσθάνεται, ὅτι ἔλκεται ἐσωτερικῶς ὑπὸ τινος τυραννικῆς ὑπερηφανείας, ὑπὸ παθῶν ἀκορέστων, καὶ μάλιστα ὑπὸ τινος ἰδίας φρονήσεως, ἡ ὁποία, ὑπὸ ἀπατηλὴν τινα ἐξωτερικὴν ὄψιν, εἶναι συνήθως χειροτέρα καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πάθη!

Μὴ λοιπὸν, μὴ λέγετε πλέον, ὅτι ἡ ὑπακοή εἶναι δύσκολος καὶ τραχεῖα ἀπ' ἐναντίας, πόσον εἶναι γλυκὴ τὸ νὰ μὴ εἶναι τις παραδεδομένος εἰς τὸν ἑαυτὸν του, εἰς τὸν τυφλὸν τοῦτον καὶ ἄδικον δεσπότην! Πόσον λοιπὸν ἀσιμένως ἀνακράζω μετὰ τινος ἁγίων: «Τίς νὰ μοὶ δώσῃ ἀντὶ ἐνὸς ἑκατὸν προροσιῶτας, διὰ νὰ μὲ κυβερνώσῃ; Τοῦτο δὲν μοὶ φαίνεται στενοχωρία καὶ ἐνόχλησις, ἀλλ' ἀνακούφισις καὶ βοήθεια ὅσον περισσότερον ἐξαρτῶμαι ἐκ τῶν προροσιῶ-

των μου, τοσοῦτον ὀλιγώτερον θὰ εἶμαι ἐκτεθειμένος εἰς τὸν ἑαυτὸν μου». Οἱ προεστῶτες εἶναι τρόπον τινὰ ὡς τὸ περιτείχισμα τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὸ Μοναστήριον. Δὲν πρέπει νὰ τοὺς θεωρῶμεν ὡς φυλακὴν, ἢ ὅποια κρατεῖ τοὺς πεφυλακισμένους ἐν αἰχμαλωσίᾳ· ἀλλὰ πρέπει νὰ πεισθῶμεν, ὅτι εἶναι περίφραγμα καὶ προπύργιον, τὸ ὁποῖον ὑπερασπίζει τὴν ἀσθενῆ ψυχὴν κατὰ τοῦ ἀπατεῶνος κόσμου, καὶ κατὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς ἀσθενείας καὶ σαθρότητος. Δύναται ποτε κάνεις νὰ ἐκλάβῃ τοὺς σωματοφύλακας τοῦ ἡγεμόνος ὡς ὁμάδα ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι στεροῦσιν αὐτὸν τῆς ἐλευθερίας του; Ἐκείνος ὁ ὁποῖος περικλείεται ἐν τινι ὄχυρᾷ ἀκροπόλει διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν του, ὁ τοιοῦτος βεβαίως ὄχι μόνον δὲν χάνει τὴν ἐλευθερίαν του, ἀλλὰ καὶ τὴν διασώζει τοιουτοτρόπως.

Ταῦτα λοιπὸν εἶναι τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἀδελφοί. Ἐπειδὴ δὲ ἐπέστη ἡ ὥρα τοῦ νὰ τελειώσωμεν τὴν ὁμιλίαν μας, κατακλείομεν τὸν λόγον μας ἐνταῦθα ἀποτεινόμενοι πρὸς τὸν Σωτήρα δι' εὐχῆς καὶ λέγοντες:

Κύριε, ἔκχεον τὸ Πνεῦμά σου ἐπὶ τῆς ἱεραῆς Μονῆς ταύτης· σκέπασον αὐτὴν ὑπὸ τὴν κραταιάν Σου σκέπην· ὑπεράσπισον αὐτὴν μὲ τὴν αἰγίδα τῆς ἀγάπης Σου· γενοῦ κύκλωθεν αὐτῆς ὡς περιτείχισμα πυρός, τὸ ὁποῖον νὰ ὑπερασπίζῃ αὐτὴν κατὰ τοσοῦτων ἐχθρῶν, καὶ ἄς κατασκηνώσῃ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἡ δόξα Σου, ὡς ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Μαρτυρίου. Μὴ ἀνεχθῆς, Κύριε, ἵνα τὸ φῶς μετατραπῇ εἰς σκότος, μηδὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς νὰ χάσῃ τὴν οὐσίαν καὶ νοστιμάδα του, ἵνα μὴ καταπατήται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Δὸς καρδίαν κατὰ τὴν καρδίαν Σου, ἐμπνευσον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἀποστροφὴν καὶ μίσος πρὸς τὸν κόσμον, αὐταπάρνησιν, ἀπάρνησιν παντός ἰδιοτελοῦς συμφέροντος, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὴν πρὸς Σὲ ἀγάπην, ἢ ὅποια εἶναι ἡ ψυχὴ πασῶν τῶν ἀληθινῶν ἀρετῶν. Ὁ ἀγάπη, ἢ τοσοῦτον ἀγνωσομένη, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἀναγκαῖα! Ἀγάπη, τὴν ὅποیان καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ὁμιλοῦντες περὶ αὐτῆς καὶ ποθοῦντες αὐτήν, δὲν τὴν καταλαμβάνουσιν, οὐδὲ γινώσκουσι τὴν ἔκτασίν της, ἢ ὅποια δὲν ἔχει ὅρια! Ἀγάπη, ἄνευ τῆς ὁποίας ὄλαι αἱ ἀρεταὶ εἶναι ἐπιπόλαιοι, καὶ οὐδέποτε ῥίπτουσι βαθείας ῥίζας μέσα εἰς τὴν καρδίαν! Ἀγάπη, ἢ ὅποια μόνη ἀποτελεῖς τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ τελείαν λατρείαν! Ἀγάπη, ἢ ὅποια εἶσαι τὸ μόνον ἐλατήριον τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου! Ὁ ἀγάπη, ἔλθε σὺ ἢ ἰδίᾳ ἀγάπησον, βασιλευσον, ζῆθι, δαπάνησον ὅλην τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὰς ἀγνάς σου φλόγας καὶ ἄς μὴ μείνῃ τι πλεον ἐξ αὐτοῦ διὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν, εἰ μὴ σὺ μόνη ἄς γίνῃ ὄλος ἀγάπη, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν· ἢ ἢ ὁ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

- ⊕ Μοναί
- ⊙ Κοινότητες Λυπται
- ⊗ Ἰδιόκτητοι Λυπται ἢ ἀθροίσματα πύχαστριων.

Νηπίδιον Ἀρμουλικῆς

Λίμνη Σέρβου
Γεωγραφικὸν Ὀροπέδιον Ἁγίου Ὁσμῶν

Χωμῆτσα
Θηβαί

⊕ Μοναστήριον Ἁγίου Πνεύματος
⊕ Κελευθαρίον
⊕ Μοναστήριον Ἁγίου Μονοφυλίτου

Ζωγράφου
Κονοταμονίτου
Δοχειαρίου
Ξενοφώντου

Βατοπεδίου
⊕ Φρεισιά Ἀθωμιάδος Ἰχολῆς
Λυπται Ἁγίου Δημητρίου

⊕ Μαντουράτορος
Βογορόβιτσα
⊕ Καυρονιχίτσα
⊕ Σπράγγιον

⊕ Καυτελουμνοσίου
⊕ Καρναί
⊕ Λιμνὴ Ἀσφονίας
⊕ Λιμνὴ Κουτλουμ
⊕ Ἰθέρων
⊕ Ἰθέρων Λυπται
⊕ Φιλοθέου

⊕ Σιρόπετρα
⊕ Καρσιάλλου
⊕ Πρωβάτσα
⊕ Γρηγορίου

⊕ Διονυσίου
⊕ Κορροῦ Ἀθωνος
⊕ Λαύρα
⊕ Λυπται Προδρόμου (Βραχυμονική)

⊕ Ἁγίου Παύλου
⊕ Νέα Λυπται
⊕ Λυπται Ἁγίου Ἀβραάμ
⊕ Κατωμάμα
⊕ Καρνού

Θεσσαλονίτιον

ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ἅγιον Ὄρος (Ἄγιον)
Κύκλος Σιγγιτιλός
Σίθωνια

Παλλήνη
(Κασοπόριον)

Μεταξὺ 40° καὶ 41°

Μεταξὺ 24° καὶ 27°

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τιμᾶται δραχ. 1.20

Πωλείται ἐν Ἀγίῳ Ὄρει

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Σηροποιάμον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020463